

Brusel 2. července 2025
(OR. en)

11146/25

JAI 992
FREMP 183
POLGEN 69
JUSTCIV 125
CONSOM 125
DROIPEN 75
EJUSTICE 39

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel: Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise

Datum přijetí: 1. července 2025

Příjemce: Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie

Předmět: SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ
Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 375 final.

Příloha: COM(2025) 375 final

V Bruselu dne 1.7.2025
COM(2025) 375 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU
VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025

1. ÚVOD

Účinné systémy soudnictví jsou zásadní pro uplatňování a vymáhání práva EU a pro prosazování právního státu a hodnot, na nichž je založena Unie a které jsou společné členským státům. Vnitrostátní soudy jednají při uplatňování práva EU jako soudy EU. Jsou to v první řadě tyto vnitrostátní soudy, které zajišťují účinné prosazování práv a povinností stanovených v právu EU (článek 19 Smlouvy o Evropské unii (SEU)).

Účinné systémy soudnictví jsou rovněž zásadní pro vzájemnou důvěru, pro zlepšení investičního prostředí a udržitelnost dlouhodobého růstu. Z tohoto důvodu je zlepšování efektivnosti, kvality a nezávislosti vnitrostátních systémů soudnictví jednou z priorit evropského semestru – ročního cyklu koordinace hospodářských politik v EU. Kompas konkurenceschopnosti pro EU z roku 2025⁽¹⁾ a doprovodná výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti 2025⁽²⁾ připomínají, že dodržování zásad právního státu má zásadní význam pro fungování jednotného trhu, neboť zajišťuje stabilní provozní prostředí, které EU a jejím členským státům poskytuje globální konkurenční výhodu. Právní stát zajišťuje podnikatelské prostředí, v němž jsou účinně a jednotně uplatňovány zákony, podniky mohou působit v jiném členském státě za stejných podmínek jako místní společnosti a rozpočty se vynakládají transparentně a objektivně. Dobře fungující a plně nezávislé systémy soudnictví mohou mít pozitivní vliv na investice a jsou klíčové pro jejich ochranu. Jsou spojeny s vyšší produktivitou a konkurenceschopností. Jsou důležité také pro zajištění účinného přeshraničního vymáhání smluv, správních rozhodnutí a řešení sporů, což je nezbytné pro fungování jednotného trhu⁽³⁾.

V této souvislosti předkládá srovnávací přehled EU o soudnictví roční přehled ukazatelů měřících tři základní parametry účinných systémů soudnictví:

- efektivnost,
- kvalitu,
- nezávislost.

Nové a aktualizované údaje zahrnují údaje o dostupnosti spravedlnosti pro oběti trestných činů, oběti násilí páchaného na ženách / domácího násilí a osoby ohrožené diskriminací a starší osoby, jakož i údaje o digitalizaci justice⁽⁴⁾. Srovnávací přehled z roku 2025 dále rozvíjí i další ukazatele, a to s ohledem na zahrnutí rozměru jednotného trhu do zprávy o právním státu, jak bylo oznámeno v politických směrech předsedkyně von der Leyenové na období 2024–2029. Toto vydání srovnávacího přehledu pod novým názvem „Další ukazatele důležité pro jednotný trh“ uvádí ukazatele důležité pro fungování jednotného trhu, pro které jsou klíčové účinné systémy soudnictví a dodržování zásad právního státu. Posiluje rozměr podnikání a jednotného trhu tím, že předkládá nové ukazatele týkající se přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek, nejvyšších kontrolních institucí a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž.

¹ Kompas EU pro obnovení konkurenceschopnosti a zajištění udržitelné prosperity z roku 2025, COM(2025) 30 final.

² COM(2025) 26 final.

³ Viz sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Identifikace a řešení překážek pro jednotný trh“ (COM(2020) 93) a doprovodný dokument SWD(2020) 54.

⁴ Viz sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Digitalizace soudnictví v Evropské unii: Soubor příležitostí“ (COM(2020) 710) a doprovodný dokument SWD(2020) 540).

– Každoroční cyklus týkající se právního státu –

V roce 2020 Komise zavedla komplexní roční cyklus týkající se právního státu s cílem prohloubit své monitorování situace v oblasti právního státu v členských státech. Cyklus týkající se právního státu působí jako preventivní nástroj, který podporuje dialog a společné povědomí o otázkách právního státu. Ústředním prvkem tohoto cyklu je výroční zpráva o právním státu, která poskytuje souhrn významných událostí, a to jak pozitivních, tak negativních, ve všech členských státech a v EU jako celku. Tato zpráva, jejíž poslední vydání bylo zveřejněno dne 24. července 2024, vychází z různých zdrojů, a to i srovnávacího přehledu EU o soudnictví⁽⁵⁾. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 byl také podrobněji rozpracován s ohledem na potřebu dodatečných informací ke srovnání, která vyvstala během prací na zprávě o právním státu 2024, a s cílem poskytnout podporu dalším výročním zprávám o právním státu.

Co je srovnávací přehled EU o soudnictví?

Srovnávací přehled EU o soudnictví je každoroční komparativní informační nástroj. Jeho účelem je pomoci členským státům zvýšit účinnost jejich vnitrostátních systémů soudnictví poskytováním objektivních, spolehlivých a srovnatelných údajů o řadě ukazatelů, které mají význam pro posouzení i) účinnosti; ii) kvality a iii) nezávislosti systémů soudnictví ve všech členských státech. Neuvádí celkové pořadí jednotlivých zemí, přináší však informace o fungování systémů soudnictví všech členských států na základě ukazatelů významných a relevantních pro všechny členské státy.

Srovnávací přehled neprosazuje konkrétní typ systému soudnictví a přistupuje ke všem členským státům rovnocenně.

Bez ohledu na model vnitrostátního systému soudnictví nebo právní tradici, ve které je zakotven, jsou efektivnost, kvalita a nezávislost jedny ze základních parametrů účinného systému soudnictví. Údaje týkající se těchto tří parametrů je třeba posuzovat společně, jelikož se jedná o parametry, které jsou často vzájemně propojeny (iniciativy zaměřené na zlepšení jednoho parametru mohou ovlivnit i jiný parametr).

Ve srovnávacím přehledu jsou uvedeny ukazatele týkající se zejména občanskoprávních, obchodních a správních věcí a v závislosti na dostupnosti údajů i určitých trestních věcí (např. případů praní peněz a úplatkářství u soudů prvního stupně). Jeho cílem je pomoci členským státům v jejich úsilí o dosažení efektivního a příznivého prostředí pro investice, které je v zájmu podniků i veřejnosti. Srovnávací přehled je komparativní nástroj, jenž se vyvíjí v průběhu dialogu s členskými státy a Evropským parlamentem⁽⁶⁾. Má za cíl posoudit základní parametry účinného systému soudnictví a poskytovat příslušné roční údaje.

Jaká je metodika srovnávacího přehledu EU o soudnictví?

Srovnávací přehled vychází z řady zdrojů informací. Komise Rady Evropy pro hodnocení efektivity justice (CEPEJ), se kterou Komise uzavřela smlouvu na vypracování zvláštní každoroční studie, poskytuje mnoho kvantitativních údajů. Tyto údaje se týkají období od roku 2014 do roku 2023 a poskytly je členské státy podle metodiky CEPEJ. Studie obsahuje rovněž podrobné připomínky a informativní přehledy o jednotlivých zemích s bližšími údaji. Tyto je třeba zohlednit vedle číselných údajů⁽⁷⁾.

Údaje o délce řízení, které shromáždila komise CEPEJ, ukazují „dispoziční čas“, což je odhadovaná délka soudního řízení (vypočítaná jako poměr mezi projednávanými a vyřízenými věcmi v průběhu

⁵ https://commission.europa.eu/publications/2024-rule-law-report-communication-and-country-chapters_cs.

⁶ Například usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. května 2018 o srovnávacím přehledu EU o soudnictví 2017 (P8_TA(2018)0216).

⁷ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs.

roku). Údaje o efektivnosti soudů a správních orgánů při uplatňování práva EU ve specifických oblastech ukazují průměrnou délku řízení odvozenou ze skutečné délky soudních řízení. Je třeba poznamenat, že délka soudního řízení se může v různých regionech v rámci jednoho členského státu významně lišit; délka řízení může trvat zvláště dlouho v městských centrech, kde může koncentrace obchodních činností vést k vyššímu počtu věcí.

K dalším zdrojům údajů, které pokrývají období od roku 2014 do roku 2024, patří:

- skupina kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví ⁽⁸⁾,
- Evropská síť rad pro justici (ENCJ) ⁽⁹⁾,
- Síť předsedů nejvyšších soudů EU (NPSJC) ⁽¹⁰⁾,
- Sdružení státních rad a nejvyšších správních soudů Evropské unie (ACA-Europe) ⁽¹¹⁾,
- Rada evropských advokátních komor (CCBE) ⁽¹²⁾,
- Evropská síť pro hospodářskou soutěž (ECN) ⁽¹³⁾,
- Síť přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek ⁽¹⁴⁾,
- Komunikační výbor (COCOM) ⁽¹⁵⁾,
- Evropské středisko pro sledování porušování práv duševního vlastnictví ⁽¹⁶⁾,
- síť pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele (CPC) ⁽¹⁷⁾,

⁸ Za účelem pomoci s přípravou srovnávacího přehledu EU o soudnictví a podpory výměny osvědčených postupů v souvislosti s účinností systémů soudnictví požádala Komise členské státy, aby určily dvě kontaktní osoby, jednu ze soudcovského sboru a jednu na ministerstvu spravedlnosti. Tato neformální skupina se pravidelně schází.

⁹ ENCJ spojuje vnitrostátní instituce členských států, které jsou nezávislé na výkonné a zákonodárné moci a které odpovídají za podporu soudnictví při nezávislém výkonu spravedlnosti: <https://www.encj.eu/>.

¹⁰ NPSJC poskytuje fórum, jež evropským institucím umožňuje vyžádat si stanoviska nejvyšších soudů, a sjednocuje jejich postoj prostřednictvím diskuse a výměny nápadů: <http://network-presidents.eu/>.

¹¹ Sdružení ACA-Europe seskupuje Soudní dvůr EU a státní rady nebo nejvyšší správní soudy jednotlivých členských států EU: <https://www.aca-europe.eu/index.php/en/>.

¹² Rada evropských advokátních komor hájí společné zájmy evropských advokátních komor u evropských a jiných mezinárodních institucí. Pravidelně funguje jako prostředník mezi svými členy a evropskými institucemi, mezinárodními organizacemi a dalšími právními organizacemi po celém světě: <https://www.ccbe.eu/>.

¹³ Evropská síť pro hospodářskou soutěž byla zřízena jako fórum pro diskuse a spolupráci evropských orgánů pro hospodářskou soutěž v případech, kdy se uplatňují články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Evropská síť pro hospodářskou soutěž představuje rámec pro úzkou spolupráci podle nařízení Rady (ES) č. 1/2003. Prostřednictvím Evropské sítě pro hospodářskou soutěž Komise a vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž ve všech členských státech EU vzájemně spolupracují: http://ec.europa.eu/competition/ecn/index_en.html.

¹⁴ Síť přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek byla zřízena za účelem posílení spolupráce mezi vnitrostátními přezkumnými orgány první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek v EU. Úkolem skupiny je poskytovat Evropské komisi poradenství v otázkách souvisejících s prováděním směrnic o prostředcích nápravy a s fungováním vnitrostátních systémů prostředků nápravy. V návaznosti na hodnocení účinnosti směrnic o prostředcích nápravy (COM(2017) 28 final ze dne 24. ledna 2017) Evropská komise vybízí orgány první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek ke spolupráci s cílem zlepšit výměnu informací a osvědčených postupů.

¹⁵ COCOM se skládá ze zástupců členských států. Jeho hlavní úlohou je vydávat stanovisko k návrhům opatření, která Komise zamýšlí přijmout k otázkám digitálního trhu: <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/committees/C15401/consult?lang=cs>.

¹⁶ Evropské středisko pro sledování porušování práv duševního vlastnictví je síť odborníků a specializovaných zúčastněných stran. Tvoří je zástupci veřejného a soukromého sektoru, kteří spolupracují v rámci aktivních pracovních skupin: <https://euipo.europa.eu/ohportal/en/web/observatory/home>.

¹⁷ Síť pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele je síť vnitrostátních orgánů odpovědných za prosazování právních předpisů EU v oblasti ochrany spotřebitele v členských státech EU a EHP: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_en.

- odborná skupina pro praní peněz a financování terorismu (EGMLTF) ⁽¹⁸⁾,
- Eurostat ⁽¹⁹⁾,
- vnitrostátní kontaktní místa zabývající se bojem proti korupci ⁽²⁰⁾,
- Síť státních zástupců nebo rovnocenných orgánů při nejvyšších soudech členských států Evropské unie (síť NADAL) ⁽²¹⁾ a
- kontaktní výbor pro nejvyšší kontrolní instituce ⁽²²⁾.

Metodika srovnávacího přehledu byla v průběhu let dále rozvíjena a upřesňována v úzké spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví, zejména prostřednictvím využití (každoročně aktualizovaného) dotazníku a sběru údajů o některých aspektech fungování systémů soudnictví.

Dostupnost údajů, zejména pokud jde o ukazatele efektivity systémů soudnictví, se nadále zlepšuje. Mnoho členských států totiž investovalo do své schopnosti vytvářet lepší soudní statistiky. Přetrvávající problémy při získávání nebo poskytování údajů jsou zapříčiněny buď nedostatečnými statistickými kapacitami, nebo skutečností, že vnitrostátní kategorie shromažďovaných údajů neodpovídají přesně kategoriím, které se používají ve srovnávacím přehledu. Pouze v několika málo případech je příčinou chybějících údajů jejich neposkytnutí vnitrostátními orgány. Komise i nadále vybízí členské státy k tomu, aby počet chybějících údajů dále snižovaly.

Jakým způsobem se srovnávací přehled EU o soudnictví promítá do evropského semestru a jak souvisí s Nástrojem pro oživení a odolnost?

Srovnávací přehled poskytuje údaje pro posouzení efektivity, kvality a nezávislosti vnitrostátních systémů soudnictví, a tím pomáhá členským státům zvýšit jejich účinnost. Porovnáváním informací o systémech soudnictví členských států srovnávací přehled usnadňuje nalezení osvědčených postupů, odhalení nedostatků a sledování problémů a dosaženého pokroku. V rámci evropského semestru se provádí hodnocení jednotlivých zemí, a to prostřednictvím dvoustranného dialogu s příslušnými vnitrostátními orgány a zúčastněnými stranami. Mají-li zjištěné nedostatky makroekonomický význam, může analýza v rámci evropského semestru vést k tomu, že Komise Radě navrhne, aby přijala doporučení pro jednotlivé země ke zlepšení vnitrostátních systémů soudnictví v konkrétních členských státech ⁽²³⁾.

Z Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) mají členské státy k dispozici půjčku a nevratnou finanční podporu ve výši více než 650 miliard EUR, z nichž musí každý členský stát přidělit minimálně 20 % na digitální transformaci a nejméně 37 % na opatření přispívající k cílům v oblasti klimatu. Reformy a investice navržené členskými státy tyto cíle již překračují, přičemž odhadované výdaje na digitální

¹⁸ Odborná skupina pro praní peněz a financování terorismu se pravidelně schází za účelem sdílení názorů a s cílem pomoci Komisi stanovit politiku a vypracovat nové právní předpisy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=cs&do=groupDetail.groupDetail&groupID=2914>.

¹⁹ Eurostat je statistický úřad Evropské unie: <https://ec.europa.eu/eurostat/>.

²⁰ Komise zachovává neformální skupinu kontaktních osob zabývajících se bojem proti korupci. Viz také https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/democracy-eu-citizenship-anti-corruption/anti-corruption/eu-network-against-corruption_en.

²¹ <https://attorneygeneral.mt/activities/nadal-network-conference/>.

²² Kontaktní výbor sdružuje vedoucí představitel nejvyšších kontrolních institucí členských států a Evropského účetního dvora a poskytuje fórum pro diskusi a posílení spolupráce v oblasti auditu a souvisejících činností. <https://www.eca.europa.eu/sites/CC/en/pages/about.aspx>.

²³ V kontextu evropského semestru Rada na základě návrhu Komise adresovala doporučení pro jednotlivé země týkající se jejich systému soudnictví sedmi členským státům (HR, IT, CY, HU, MT, PT a SK) v roce 2019 a v roce 2020 osmi členským státům (HR, IT, CY, HU, MT, PL, PT a SK). Vzhledem k probíhajícím procesům v rámci RRF nebyla v roce 2021 vydána žádná doporučení pro jednotlivé země. V roce 2022 obdržely dva členské státy (PL a HU) doporučení pro jednotlivé země týkající se nezávislosti soudnictví. V roce 2024 bylo jednomu členskému státu vydáno doporučení týkající se účinnosti, nezávislosti a integrity soudního a protikorupčního systému (SK).

technologie činí 26 % a výdaje na oblast klimatu přibližně 42 %. Tento nástroj nabízí příležitost reagovat na doporučení pro jednotlivé země týkající se vnitrostátních systémů soudnictví a urychlit úsilí jednotlivých států o dokončení digitální transformace systémů soudnictví. Platby členským státům v rámci RRF, který je založen na výkonnosti, jsou podmíněny splněním milníků a cílů. Dosud bylo navrženo zhruba 7 100 milníků a cílů, z nichž přibližně dvě třetiny se týkají investic a jedna třetina reforem. Podle nařízení o RRF bylo úkolem Komise, aby před přijetím plánů pro oživení a odolnost členských států posoudila, zda mohou přispět k účinnému řešení všech výzev (nebo jejich významné části) identifikovaných v příslušných doporučeních pro jednotlivé země či výzev určených v jiných relevantních dokumentech, které Komise přijala v rámci evropského semestru ⁽²⁴⁾. Na základě předběžného financování a žádostí členských států o platby a rovněž kladného hodnocení Komise, pokud jde o uspokojivé plnění příslušných milníků a cílů ⁽²⁵⁾, bylo členským státům do května 2025 vyplaceno z RRF celkem 308,04 miliardy EUR ve formě grantů a půjček. Komisi zbývá ve stejném časovém rámci posoudit splnění 71 % milníků a cílů.

Proč jsou účinné systémy soudnictví důležité pro podnikatelské prostředí příznivé pro investice?

Účinné systémy soudnictví, které prosazují právní stát, mají pozitivní hospodářský dopad. Dodržování zásad právního státu zajišťuje podnikatelské prostředí, v němž jsou účinně a jednotně uplatňovány právní předpisy a v němž mohou podniky působit v jiném členském státě za stejných podmínek jako místní společnosti. Zásady právního státu mají klíčový význam pro fungování jednotného trhu a zajišťují stabilní provozní prostředí, které EU a jejím členským státům poskytuje globální konkurenční výhodu ⁽²⁶⁾. Účinné systémy soudnictví jsou zvláště důležité také v souvislosti s evropským semestrem a RRF. Pokud systémy soudnictví zaručují prosazování práv, jsou věřitelé s větší pravděpodobností ochotni poskytovat úvěry, snižují se transakční náklady a podniky s větší pravděpodobností investují, mají větší důvěru a jsou odrazovány od oportunistického chování. Účinný soudní systém má zásadní význam pro udržitelný hospodářský růst. Může zlepšit podnikatelské prostředí, podpořit inovace, přilákat přímé zahraniční investice, zajistit daňové příjmy a podnítit hospodářský růst. Přínosy řádně fungujících vnitrostátních systémů soudnictví pro hospodářství jsou zdůrazněny v široké řadě studií ⁽²⁷⁾, včetně studií Mezinárodního měnového fondu ⁽²⁸⁾, Evropské centrální banky ⁽²⁹⁾, Evropské sítě rad pro

²⁴ Ustanovení čl. 19 odst. 3 písm. b) a čl. 24 odst. 3 a 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

²⁵ Srovnávací přehled EU o soudnictví je jedním ze zdrojů informací, které jsou podkladem pro evropský semestr. Těmito informacemi nejsou dotčena posouzení Komise týkající se uspokojivého plnění milníků a cílů v rámci RRF.

²⁶ Kompas konkurenceschopnosti pro EU, COM(2025) 30 final, s. 19, Výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti 2025, COM(2025) 26 final, s. 3.

²⁷ Justice and finance: Does judicial efficiency contribute to financial system efficiency? (Justice a finance: Přispívá účinnost soudnictví k účinnosti finančního systému?) (2024), Muhammad Atif Khan, Muhammad Asif Khan, Mohammed Arshad Khan, Shahid Hussain, Veronika Fenyves: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214845023001709>; Chemin, M., 2020. Judicial efficiency and firm productivity: Evidence from a world database of judicial reforms (Efektivnost soudnictví a produktivita podniků: Důkazy ze světové databáze soudních reforem), The Review of Economics and Statistics 102(1): s. 49–64, <https://direct.mit.edu/rest/article/102/1/49/58536/Judicial-Efficiency-and-Firm-Productivity-Evidence>; Kapopoulos, P. and Rizos, A., 2024. Judicial efficiency and economic growth: Evidence based on European Union data (Účinnost soudnictví a hospodářský růst: Důkazy založené na údajích Evropské unie), Scottish Journal of Political Economy 71(1): s. 101–131, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/sjpe.12357?msocid=1a8244b340af65701f02511641c36474>.

²⁸ Regionální hospodářský výhled MMF, listopad 2017, Europe: Europe Hitting its Stride (Evropa: Evropa zrychluje své tempo), s. xviii, s. 40, 70: <https://www.imf.org/~media/Files/Publications/REO/EUR/2017/November/eur-booked-print.ashx?la=en>.

²⁹ ECB, Structural policies in the euro area (Strukturální politiky v rámci eurozóny), červen 2018, ECB Occasional Paper Series č. 210: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op210.en.pdf?3db9355b1d1599799aa0e475e5624651>.

justici⁽³⁰⁾, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj⁽³¹⁾, Světového ekonomického fóra⁽³²⁾ a Světové banky⁽³³⁾.

Jedna studie zjistila, že existuje silná korelace mezi zkrácením délky soudních řízení (měřeno v dispozičním čase⁽³⁴⁾) a tempem růstu společností⁽³⁵⁾. Podle této studie navíc vyšší procento společností vnímajících systém soudnictví jako nezávislý koreluje s vyšším obratem a růstem produktivity⁽³⁶⁾.

Jiné průzkumy vyzdvihly význam účinnosti vnitrostátních systémů soudnictví pro rozhodování společností o investicích a pro schopnost řešit konflikty týkající se práv duševního vlastnictví. V jednom z nich například 93 % velkých společností odpovědělo, že průběžně a systematicky přezkoumávají podmínky právního státu (včetně nezávislosti soudnictví) v zemích, ve kterých investují⁽³⁷⁾. V jiném průzkumu odpověděla více než polovina malých a středních podniků, že vysoké náklady a délka soudních řízení byly hlavními důvody pro nezahajování soudních řízení při porušení práv duševního vlastnictví⁽³⁸⁾. Význam účinných systémů soudnictví pro fungování jednotného trhu, zejména pro podniky, je zdůrazněn také ve sděleních Komise „Identifikace a řešení překážek pro jednotný trh“⁽³⁹⁾ a „Akční plán pro prosazování jednotného trhu“⁽⁴⁰⁾.

Jakým způsobem podporuje Komise provádění správných reforem soudnictví prostřednictvím technické podpory?

Členské státy mohou využít technickou podporu Komise, která je k dispozici prostřednictvím Pracovní skupiny pro reformy a investice (SG REFORM) v rámci Nástroje pro technickou podporu⁽⁴¹⁾. Cílem

³⁰ Evropská síť rad pro justici a Montaignovo centrum pro právní stát a výkon spravedlnosti Univerzity Utrecht, Economic value of the judiciary – A pilot study for five countries on volume, value and duration of large commercial cases (Hospodářská hodnota soudnictví – pilotní studie pro pět zemí o objemu, hodnotě a délce trvání obchodních věcí velkého rozsahu), červen 2021: <https://pgwrk-websitemedia.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/pwk-web-encj2017-/Reports/Economic%20value%20of%20the%20judiciary%20-%20pilot%20study.pdf>.

³¹ Viz např. *What makes civil justice effective?*, politická sdělení ekonomického odboru OECD, č. 18, červen 2013, a *The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics*, pracovní dokumenty ekonomického odboru OECD, č. 1060, srpen 2013.

³² Světové ekonomické fórum, *The Global Competitiveness Report 2019*, říjen 2019: <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2019>.

³³ Světová banka, *World Development Report 2017: Governance and the Law*, kapitola 3: *The role of law*, s. 83, 140: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2017>.

³⁴ Ukazatelem „dispoziční čas“ je počet nevyřízených věcí dělený počtem vyřízených věcí na konci roku vynásobený 365 (dny). Jedná se o standardní ukazatel vypracovaný Komisí Rady Evropy pro hodnocení efektivity justice (CEPEJ) Rady Evropy: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

³⁵ Vincenzo Bove a Leandro Elia, *The judicial system and economic development across EU Member States (Systém soudnictví a hospodářský vývoj v členských státech EU)*, JRC Technical Report, EUR 28440 EN, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2017: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104594/jrc104594_2017_the_judicial_system_and_economic_development_across_eu_member_states.pdf.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ The Economist Intelligence Unit, *Risk and Return – Foreign Direct Investment and the Rule of Law*, 2015 http://www.biiicl.org/documents/625_d4_fdi_main_report.pdf, s. 22.

³⁸ Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), *Srovnávací přehled duševního vlastnictví v malých a středních podnicích* 2016: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/sme_scoreboard_study_2016/Executive_summary_en.pdf.

³⁹ COM(2020) 93 a SWD(2020) 54.

⁴⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Dlouhodobý akční plán pro lepší provádění a prosazování pravidel jednotného trhu“ (COM(2020) 94), viz zejména opatření 4, 6 a 18.

⁴¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/tsi>.

tohoto nástroje je poskytnout žadajícím členským státům technickou podporu k posílení jejich institucionální a správní kapacity pro navrhování a provádění reform. V letech 2021 až 2025 bylo z Nástroje pro technickou podporu financováno 36 projektů, které zahrnovaly 43 reform, na podporu 20 členských států při provádění jejich reform soudnictví. Nástroj podporuje projekty zaměřené na zlepšení kvality a účinnosti soudnictví, jako je využití technologií k lepšímu řízení pracovních postupů a k zaujetí přístupu založeného na údajích při rozdělování případů a zdrojů, usnadnění přístupu zranitelných skupin ke spravedlnosti a posílení kapacit státních zastupitelství pro účinné vedení soudních sporů v závažných a přeshraničních případech korupce. Výzva k předkládání návrhů v rámci Nástroje pro technickou podporu na rok 2025 poskytla členským státům platformu pro podávání žádostí o podporu na reformy v oblasti digitalizace, jako je využívání technologií k řešení problémů hromadných soudních sporů a automatizace rutinních úkolů s cílem snížit manuální úsilí a chybovost, aby se soudci a administrativní pracovníci mohli soustředit na náročnější úkoly. Nástroj pro technickou podporu doplňuje také další nástroje, konkrétně RRF, neboť členským státům může pomoci při provádění jejich plánů pro oživení a odolnost (RRP). Součástí plánů pro oživení a odolnost jsou opatření ke zlepšení účinnosti soudnictví, zejména prostřednictvím digitalizace, snížení počtu nevyřízených případů, zlepšení správy soudů a případů a reformy soudních map.

Jak program Spravedlnost zlepšuje účinnost systémů soudnictví?

Program Spravedlnost s celkovým rozpočtem ve výši přibližně 305 milionů EUR na období 2021–2027 podporuje další rozvoj evropského prostoru práva založeného na právním státu, včetně nezávislosti, kvality a efektivnosti soudního systému, na základě vzájemného uznávání, důvěry a justiční spolupráce. V roce 2024 bylo na financování projektů a dalších činností v rámci tří specifických cílů programu poskytnuto přibližně 41,2 milionu EUR:

- 11,1 milionu EUR bylo poskytnuto s cílem podpořit justiční spolupráci v občanských a trestních věcech, přispět k účinnému a soudržnému uplatňování a prosazování nástrojů EU a podpořit připojení členských států k Evropskému informačnímu systému rejstříků trestů pro státní příslušníky třetích zemí (ECRIS-TCN),
- 15,9 milionu EUR bylo poskytnuto na vzdělávání právníků v oblasti unijního občanského a trestního práva a základních práv, právních systémů členských států a právního státu,
- 14,2 milionu EUR bylo poskytnuto s cílem podpořit přístup ke spravedlnosti (včetně e-justice), chránit práva obětí a práva osob podezřelých nebo obviněných z trestného činu a podpořit vývoj a používání digitálních nástrojů a údržbu a rozšiřování portálu e-justice (společně s programem Digitální Evropa).

Proč Komise sleduje digitalizaci vnitrostátních systémů soudnictví?

Digitalizace soudnictví je klíčem ke zvyšování účinnosti systémů soudnictví a vysoce efektivním nástrojem pro usnadňování přístupu ke spravedlnosti a zlepšování kvality soudnictví. Digitální nástroje rovněž posilují justiční spolupráci. Po pandemii COVID-19 členské státy urychlily modernizační reformy v této oblasti. Umělá inteligence se stále častěji využívá také v oblasti justice⁴².

Srovnávací přehled EU o soudnictví od roku 2013 zahrnuje srovnávací informace týkající se digitalizace soudnictví v členských státech, například pokud jde o přístup k rozsudkům na internetu nebo o provádění podání a následných úkonů online.

Nařízení o Nástroji pro technickou podporu bylo přijato v březnu 2021. Podle jeho článku 5 je cílem podpora „institucionální reformy a účinné a funkční veřejné správy orientované na služby a elektronickou veřejnou správu, zjednodušení pravidel a postupů, auditů, posílení kapacity pro čerpání fondů Unie, podporu správní spolupráce, **účinné záruky právního státu, reformu soudních systémů**, posilování kapacit orgánů pro hospodářskou soutěž a antimonopolních orgánů, posílení finančního dohledu a posílení boje proti podvodům, korupci a praní peněz“ (zdůraznění přidáno).

⁴² Umělá inteligence může přispět k efektivnějšímu systému soudnictví tím, že pomáhá soudcům a justičním pracovníkům soustředit se na jejich podstatnou práci. Používá se například při sledování případů, archivaci dokumentů nebo zpracování opakujících se úkolů, jakož i při vyhledávání právních předpisů a judikatury.

Nařízení (EU) 2023/2844 o digitalizaci justiční spolupráce v přeshraničních občanských, obchodních a trestních věcech ⁽⁴³⁾ umožňuje, aby fyzické a právnické osoby komunikovaly v rámci přeshraničního řízení s příslušnými soudními orgány elektronicky, a rovněž umožňuje elektronickou úhradu soudních poplatků. Nařízení rovněž vytváří právní základ pro provádění videokonferencí v přeshraničních občanských, obchodních a trestních věcech. Zřizuje se rovněž digitální komunikační kanál, který bude sloužit k výměně údajů mezi příslušnými justičními orgány. V této souvislosti srovnávací přehled o soudnictví sleduje pokrok, jehož členské státy dosáhly při provádění uvedeného nařízení a využívání videokonferencí.

Údaje ze srovnávacího přehledu EU o soudnictví z roku 2025 budou rovněž využity v připravované strategii pro využívání digitálních technologií s cílem zvýšit účinnost, odolnost a bezpečnost systémů civilního a trestního soudnictví EU⁴⁴.

⁴³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2844 ze dne 13. prosince 2023 o digitalizaci justiční spolupráce a přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních občanských, obchodních a trestních věcech a o změně některých aktů v oblasti justiční spolupráce, PE/50/2023/REV/1 (Úř. věst. L, 2023/2844, 27.12.2023).

⁴⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14517-Digital-Justice-strategy-for-2025-2030_cs.

2. KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ SROVNÁVACÍHO PŘEHLEDU EU O SOUDNICTVÍ 2025

Účinnost, kvalita a nezávislost jsou hlavními parametry účinného systému soudnictví. Ve srovnávacím přehledu jsou uvedeny ukazatele pro každý z těchto parametrů.

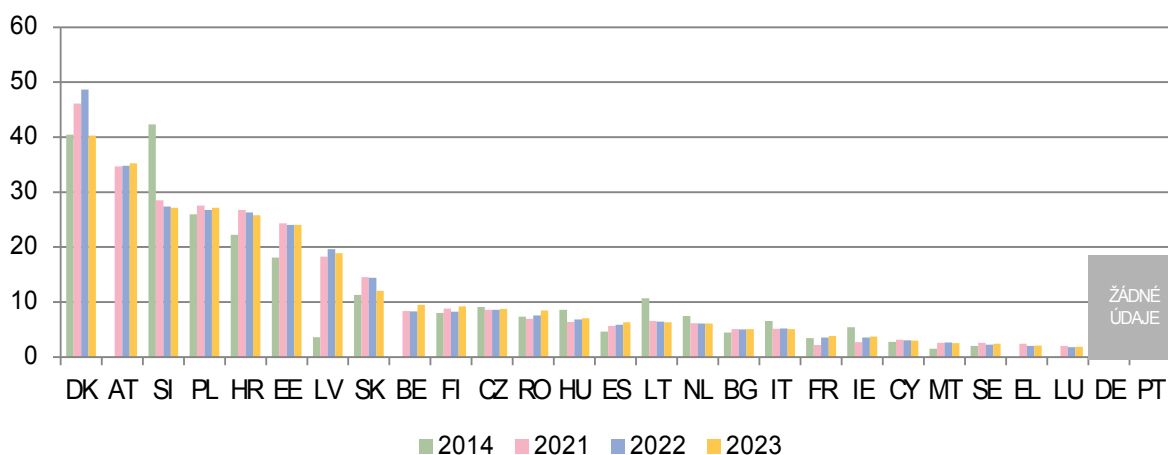
2.1 Efektivnost systémů soudnictví

Srovnávací přehled předkládá ukazatele efektivnosti řízení v obecných oblastech občanských, obchodních a správních věcí a ve zvláštních oblastech, v nichž správní orgány a soudy uplatňují právo EU (45).

2.1.1 Vývoj počtu věcí

Počet věcí v rámci vnitrostátních systémů soudnictví se snížil v pěti členských státech, přičemž ve dvou z nich je to v porovnání s předchozím rokem výrazné snížení. Ve 20 členských státech se zvýšil nebo zůstal stabilní. Celkově se situace v jednotlivých členských státech i nadále značně liší (obrázek 1).

Obrázek .: Počet příchozích občanských, obchodních, správních a jiných věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ (46))

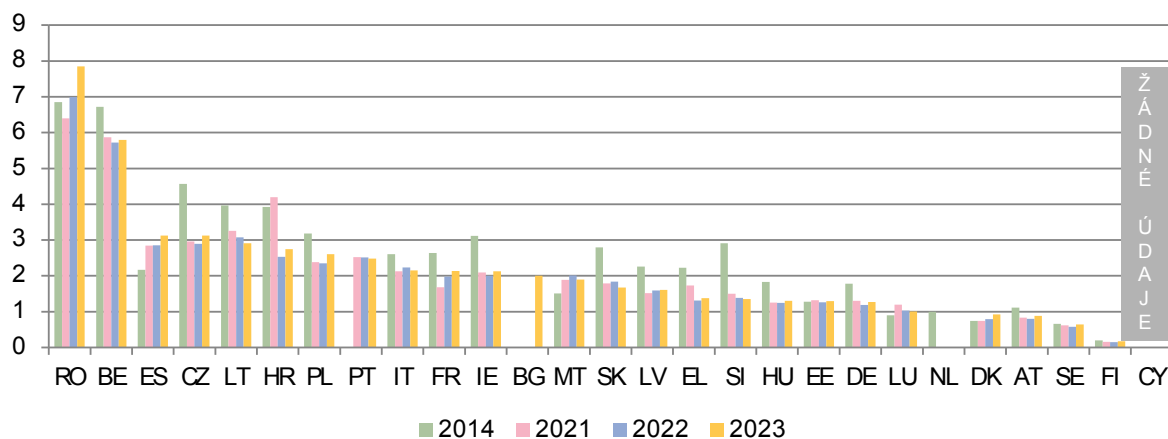

(*) Podle metodiky CEPEJ zahrnuje tato kategorie všechny sporné a nesporné občanské a obchodní věci, nesporné věci týkající se katastru nemovitostí a obchodního rejstříku, věci týkající se jiných rejstříků, jiné nesporné věci, věci správního práva a jiné netrestní věci.

⁴⁵ Pro efektivnost systému soudnictví je důležitý také výkon soudních rozhodnutí. Srovnatelné údaje však nejsou snadno dostupné. Další informace o situaci v jednotlivých členských státech jsou uvedeny ve studii z roku 2024 o fungování systémů soudnictví v členských státech EU (profilech jednotlivých zemí), vypracované pro Komisi sekretariátem CEPEJ: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_cs.

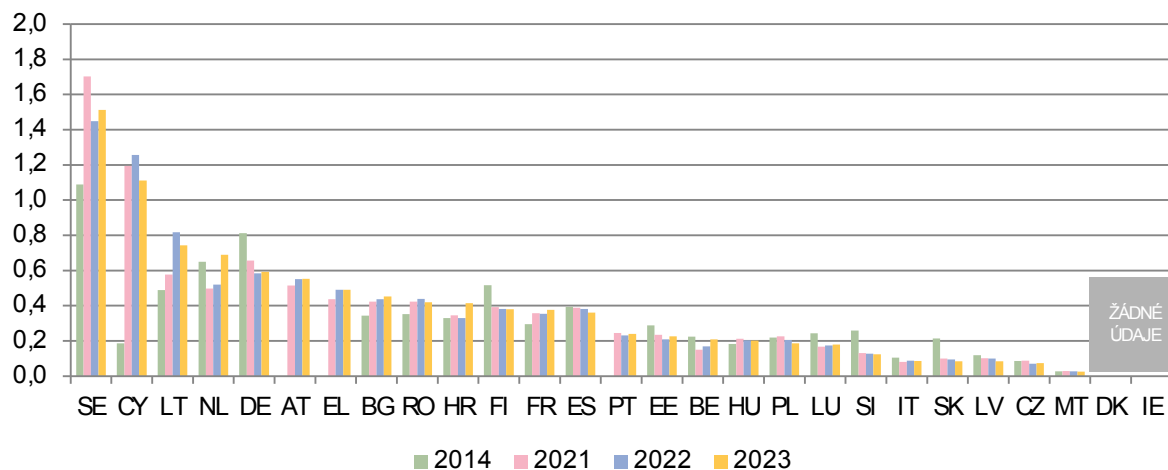
⁴⁶ Studie z roku 2024 o fungování systémů soudnictví v členských státech EU, vypracovaná pro Komisi sekretariátem CEPEJ: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs#documents.

Obrázek .: Počet příchozích sporných občanských a obchodních věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Sporné občanské/obchodní věci se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi stranami, například sporů ohledně smluv. Oproti tomu nesporné občanské/obchodní věci se týkají nenapadených řízení, například nenapadených platebních rozkazů.

Obrázek .: Počet příchozích správních věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Věci správního práva se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi jednotlivci a místními, regionálními nebo celostátními orgány. DK a IE neevidují správní věci odděleně. Změny metodiky v EL, SK a SE.

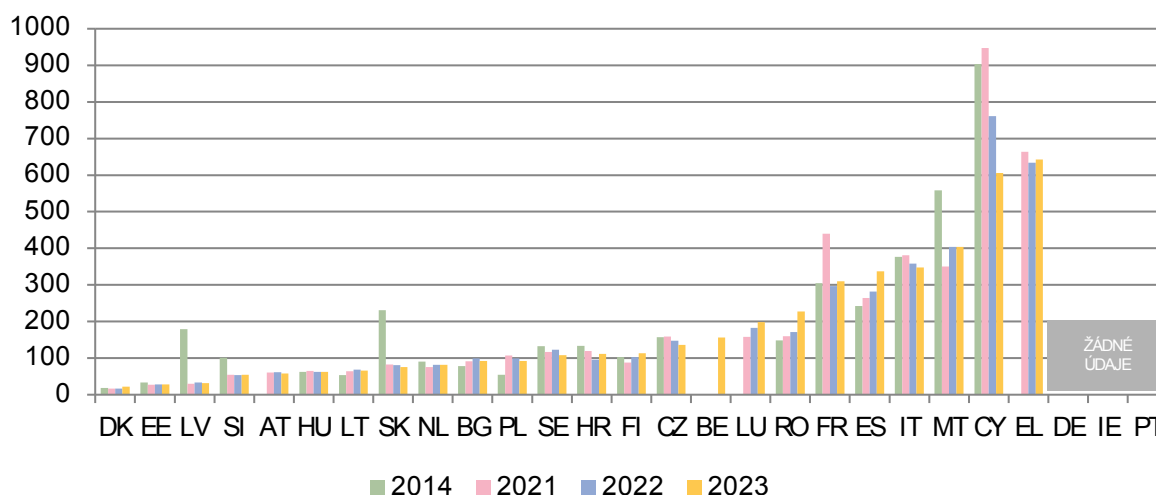
2.1.2 Obecné údaje o efektivnosti

Ukazateli souvisejícími s efektivností řízení v obecných oblastech občanských, obchodních a správních věcí jsou: i) odhadovaná délka řízení (dispoziční čas); ii) míra vyřizování věcí a iii) počet projednávaných věcí.

– *Odhadovaná délka řízení* –

Odhadovaná délka řízení udává odhadovanou dobu (ve dnech) potřebnou k vyřízení věci u soudu, tj. dobu, kterou soud potřebuje pro vydání rozhodnutí v prvním stupni. „Dispoziční čas“ je odhadovaná minimální doba, kterou by soud potřeboval k vyřízení věci při zachování stávajících pracovních podmínek. Tento ukazatel je vypočten jako počet nevyřešených věcí dělený počtem vyřešených věcí na konci roku vynásobený 365 (dny)⁽⁴⁷⁾. Čím vyšší je hodnota, tím vyšší je pravděpodobnost, že dospět k rozhodnutí trvá soudu déle. Údaje se týkají většinou řízení v prvním stupni a srovnávají údaje za roky 2014, 2021, 2022 a 2023, pokud jsou k dispozici⁽⁴⁸⁾. Obrázek č. 6 udává dispoziční čas v roce 2023 ve sporných občanských a obchodních věcech u soudů všech stupňů a obrázek č. 8 ve správních věcech u soudů všech stupňů.

Obrázek .: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení občanských, obchodních, správních a jiných věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

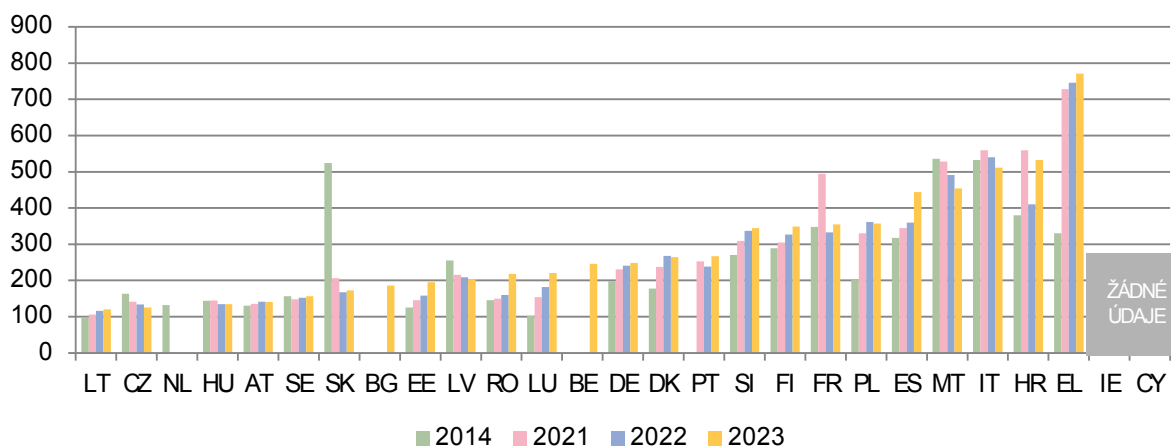

(*) Podle metodiky CEPEJ zahrnuje tato kategorie všechny sporné a nesporné občanské a obchodní věci, nesporné věci týkající se katastru nemovitostí a obchodního rejstříku, věci týkající se jiných rejstříků, jiné nesporné věci, věci správního práva a jiné netrestní věci. Změny metodiky v SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny stupně. V případě LV je prudký pokles důsledkem reformy systému soudnictví, kontrol chyb a čištění dat v informačním systému. V PT vstoupil 1. září 2013 v platnost nový občanský soudní řád, který vytváří nový režim výkonu rozhodnutí. Vychází z nového paradigmatu, podle něhož musí být soudní řízení jasně odlišeno od řízení mimosoudního. Jelikož však dosud nebylo možné upravit sběr údajů, nemohly být pro tento obrázek poskytnuty potřebné údaje.

⁴⁷ Délka řízení, míra vyřizování věcí a počet projednávaných věcí jsou standardní ukazatele podle CEPEJ: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

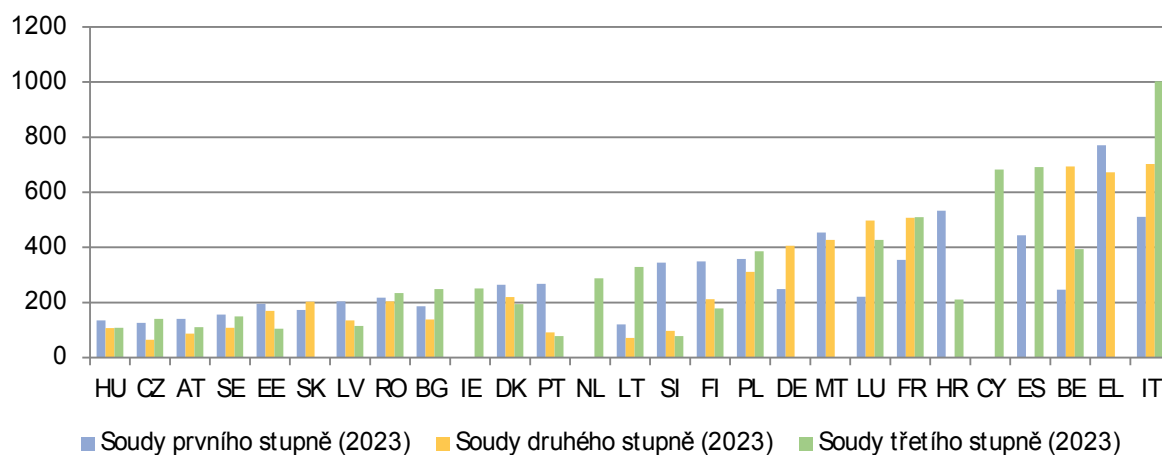
⁴⁸ Roky byly zvoleny s cílem zachovat devítiletý horizont s rokem 2014 jako výchozím rokem a současně obrázky nepřeplnit. Údaje pro roky 2010, 2012, 2013, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 a 2020 jsou k dispozici ve zprávě CEPEJ.

Obrázek .: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení sporných občanských a obchodních věcí v prvním stupni v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Sporné občanské/obchodní věci se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi stranami, například sporů ohledně smluv. Oproti tomu nesporné občanské/obchodní věci se týkají nenapadených řízení, například nenapadených platebních rozkazů. Změny metodiky v **EL** a **SK**. V **CZ** a do roku 2016 v **SK** zahrnují projednávané věci všechny stupně. V případě **IT** ovlivnilo dispoziční čas dočasné zpomalení soudní činnosti v důsledku přísných omezujících opatření k řešení pandemie COVID-19. Údaje pro **NL** zahrnují nesporné věci.

Obrázek .: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení sporných občanských a obchodních věcí u soudů všech stupňů v roce 2023 (*) (v prvním, druhém a třetím stupni / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

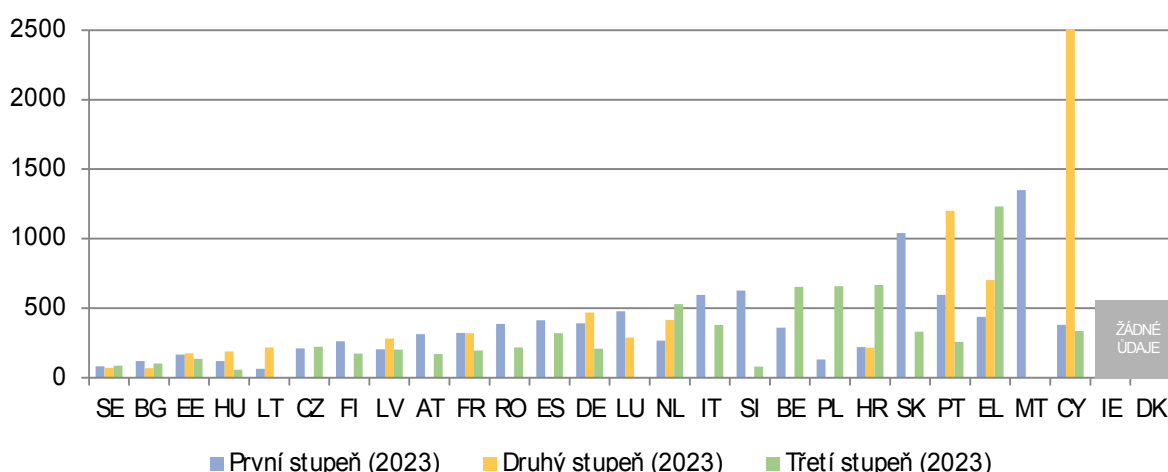
(*) Pořadí členských států v tomto obrázku je určeno stupněm soudu, u něhož je v každém členském státě řízení nejdelší. Pro soudy prvního a druhého stupně nejsou údaje k dispozici v **CY**, **NL** a **IE**, pro soudy druhého stupně v **HR** a **ES** a pro soudy třetího stupně v **EL** a **SK**. V **DE** a **MT** soud třetího stupně neexistuje. Přístup k soudům třetího stupně může být v některých členských státech omezený.

Obrázek .: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení správních věcí v prvním stupni v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Věci správního práva se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi jednotlivci a místními, regionálními nebo celostátními orgány. Změny metodiky v **EL** a **SK**. V **CZ** a do roku 2016 v **SK** zahrnují projednávané věci všechny stupně. **DK** a **IE** nevidují správní věci zvlášť.

Obrázek .: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení správních věcí u soudů všech stupňů v roce 2023 (*) (první a případně druhý a třetí stupeň / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

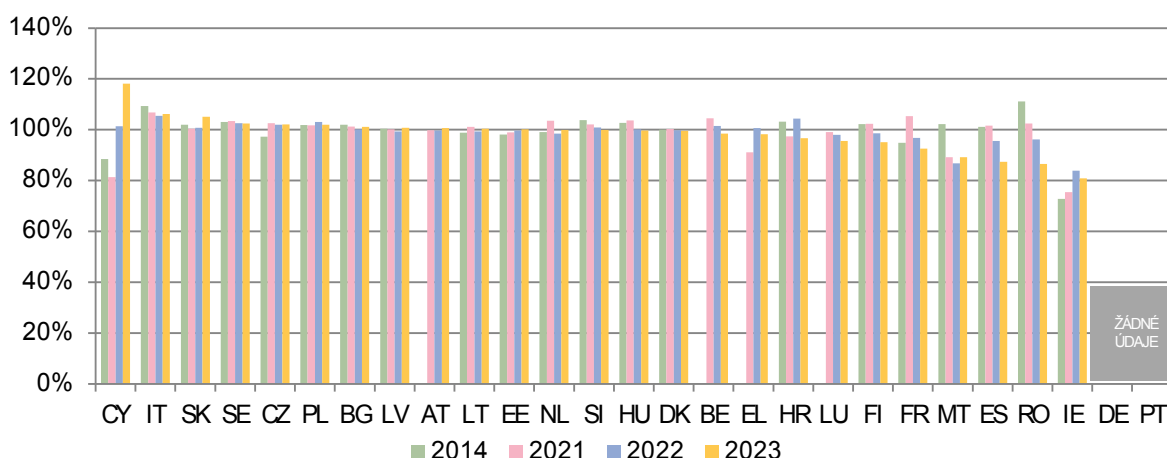

(*) Hodnoty byly pro některé členské státy pro účely prezentace sníženy (**CY** ve druhém stupni = 5,429). Pořadí členských států na obrázku je určeno stupněm soudu, u něhož je v každém členském státě řízení nejdelší. Pro soudy druhého stupně nejsou údaje k dispozici v **BE**, **CZ**, **HU**, **MT**, **AT**, **PL**, **RO**, **SI**, **SK** a **FI**, pro soudy třetího stupně v **LT**, **LU**, a **MT**. Vrchní nebo jiný nejvyšší soud je jediným odvolacím soudem v **CZ**, **IT**, **AT**, **SI** a **FI**. Pro tyto druhy věcí neexistuje soud třetího stupně v **LT**, **LU** a **MT**. V **BE** je pro určité věci jediným stupněm nejvyšší správní soud. Přístup k soudům třetího stupně může být v některých členských státech omezený. **DK** a **IE** nevidují správní věci zvlášť. V červenci 2023 došlo v **CY** k významné reformě organizace soudnictví, včetně zřízení odvolacího soudu a třetího stupně.

– Míra vyřizování věcí –

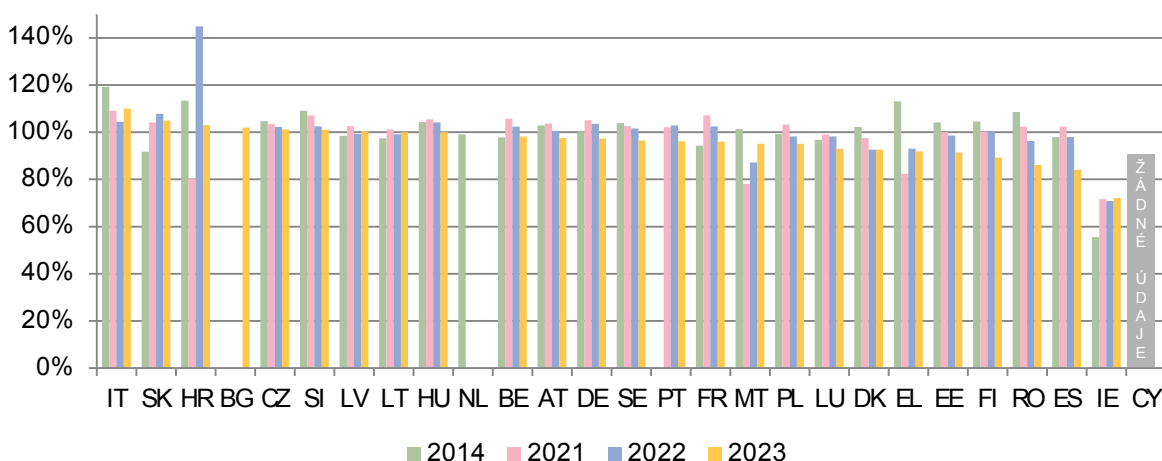
Míra vyřizování věcí je poměr vyřešených věcí k přichozím věcem. Je měřítkem toho, zda je soud schopen vyřizovat přichozí věci. Je-li míra vyřizování věcí přibližně 100 % nebo vyšší, znamená to, že systém soudnictví je schopen vyřídit nejméně tolik věcí, kolik jich přichází. Je-li míra vyřizování věcí nižší než 100 %, znamená to, že soudy vyřídí méně věcí, než je počet přichozích věcí.

Obrázek .: Míra vyřešených občanských, obchodních, správních a ostatních věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / v % – hodnoty vyšší než 100 % ukazují, že je vyřešeno více věcí, než které přišly, zatímco hodnoty nižší než 100 % ukazují, že se vyřešilo méně věcí, než které přišly) (zdroj: studie CEPEJ)

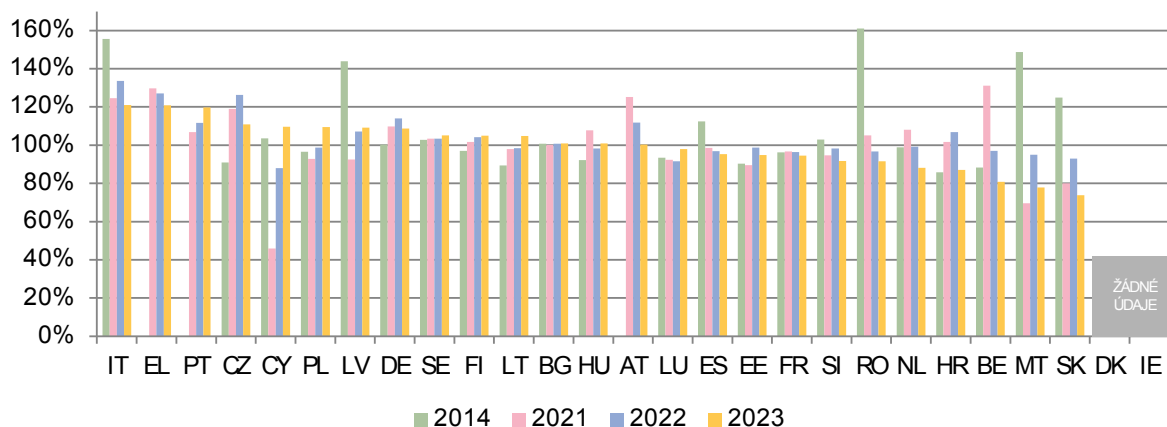
(*) Podle metodiky CEPEJ zahrnuje tato kategorie všechny sporné a nesporné občanské a obchodní věci, nesporné věci týkající se katastru nemovitostí a obchodního rejstříku, věci týkající se jiných rejstříků, jiné nesporné věci, věci správního práva a jiné netrestní věci. Změny metodiky v SK. V IE se předpokládá, že kvůli metodice je počet vyřešených věcí podhodnocen.

Obrázek .: Míra vyřešených sporných občanských a obchodních věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / v %) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Změny metodiky v EL a SK. V IE se předpokládá, že kvůli metodice je počet vyřešených věcí podhodnocen. Údaje pro NL zahrnují nesporné věci.

Obrázek .: Míra vyřešených správních věcí v letech **2014, 2021–2023 (*) (v prvním stupni / v %) (zdroj: studie CEPEJ)**

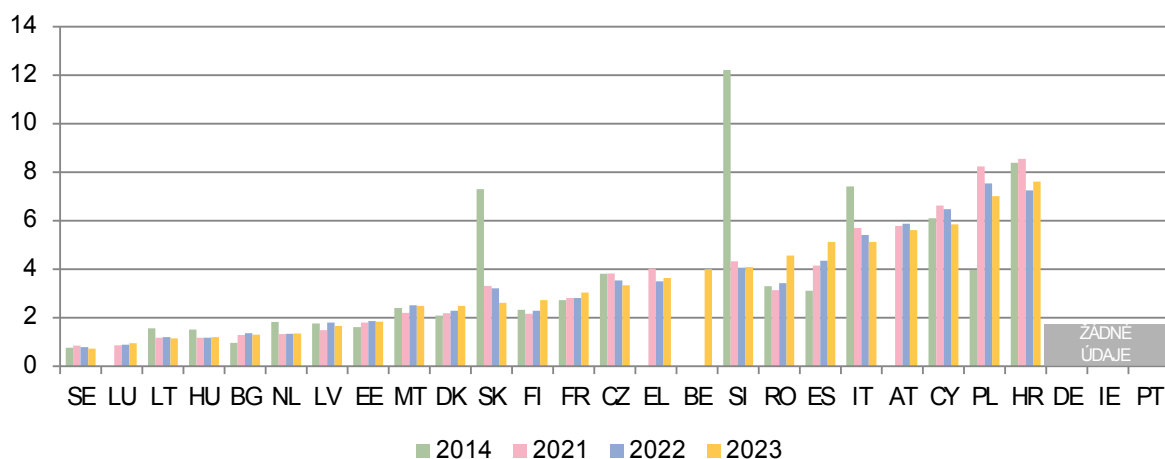

(*) Změny metodiky v **EL** a **SK**. **DK** a **IE** nevidují správní věci zvlášť. V **CY** se počet vyřízených věcí zvýšil, protože některé věci byly projednány společně, 2 724 konsolidovaných věcí bylo staženo a v roce 2015 byl zřízen správní soud.

– Projednávané věci –

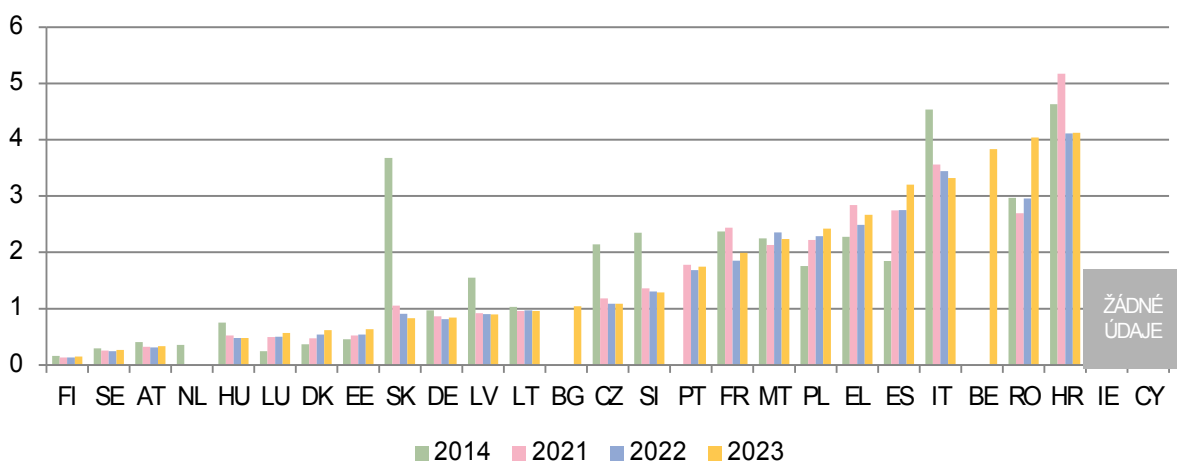
Počtem projednávaných věcí se rozumí počet věcí, které zbývá vyřídit na konci dotyčného roku. Tento počet ovlivňuje rovněž dispoziční čas.

Obrázek.: Počet projednávaných občanských, obchodních, správních a jiných věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

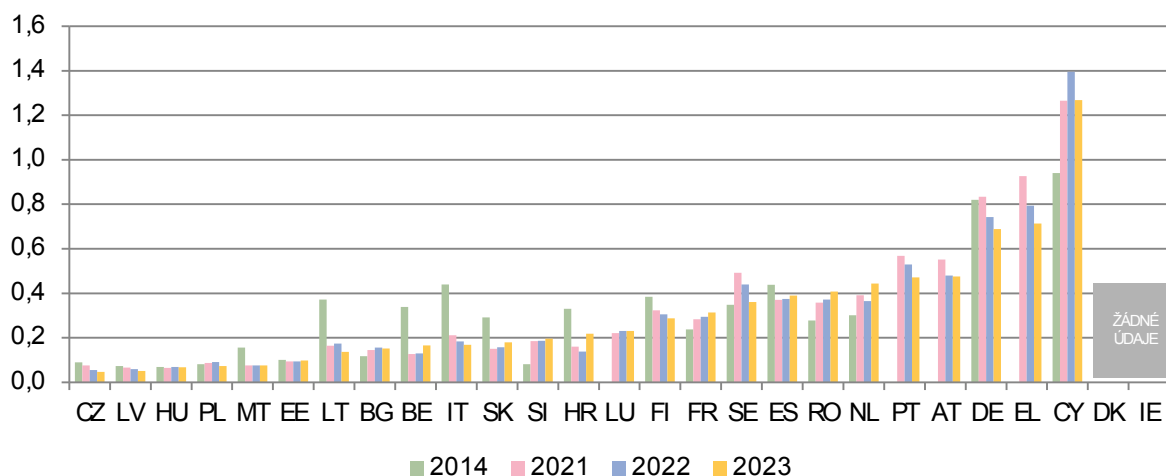
(*) Podle metodiky CEPEJ zahrnuje tato kategorie všechny sporné a nesporné občanské a obchodní věci, nesporné věci týkající se katastru nemovitostí a obchodního rejstříku, věci týkající se jiných rejstříků, jiné nesporné věci, věci správního práva a jiné netrestní věci. Změny metodiky v SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny soudní stupně.

Obrázek .: Počet projednávaných sporných občanských a obchodních věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Změny metodiky v EL a SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny soudní stupně. Údaje pro NL zahrnují nesporné věci.

Obrázek .: Počet projednávaných správních věcí v letech 2014 a 2021–2023 (*) (v prvním stupni / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Změny metodiky v **EL** a **SK**. V **CZ** a do roku 2016 v **SK** zahrnují projednávané věci všechny soudní stupně. **DK** a **IE** nevidují správní věci zvlášť.

2.1.3 Efektivnost ve zvláštních oblastech práva EU

Údaje v této části doplňují obecné údaje o účinnosti systémů soudnictví. Ukazují průměrnou délku řízení ⁽⁴⁹⁾ v konkrétních oblastech práva EU. Srovnávací přehled z roku 2025 navazuje na předchozí údaje týkající se hospodářské soutěže, elektronických komunikací, ochranné známky EU, spotřebitelského práva, boje proti praní peněz a boje proti korupci.

Uvedených šest oblastí práva EU bylo vybráno kvůli svému významu pro jednotný trh a podnikatelské prostředí. V tomto vydání srovnávacího přehledu pokračuje přehled efektivnosti správních orgánů s aktualizovanými údaji v oblasti hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele. Dlouhé průtahy v soudním a správním řízení mohou mít obecně negativní dopad na práva vyplývající z práva EU, nejsou-li již například přiměřené prostředky nápravy dostupné nebo nelze-li již vymáhat značné finanční škody. Zejména v případě podniků mohou administrativní průtahy a nejistota v některých případech vést ke značným nákladům a oslabit plánované nebo stávající investice ⁽⁵⁰⁾.

– Hospodářská soutěž –

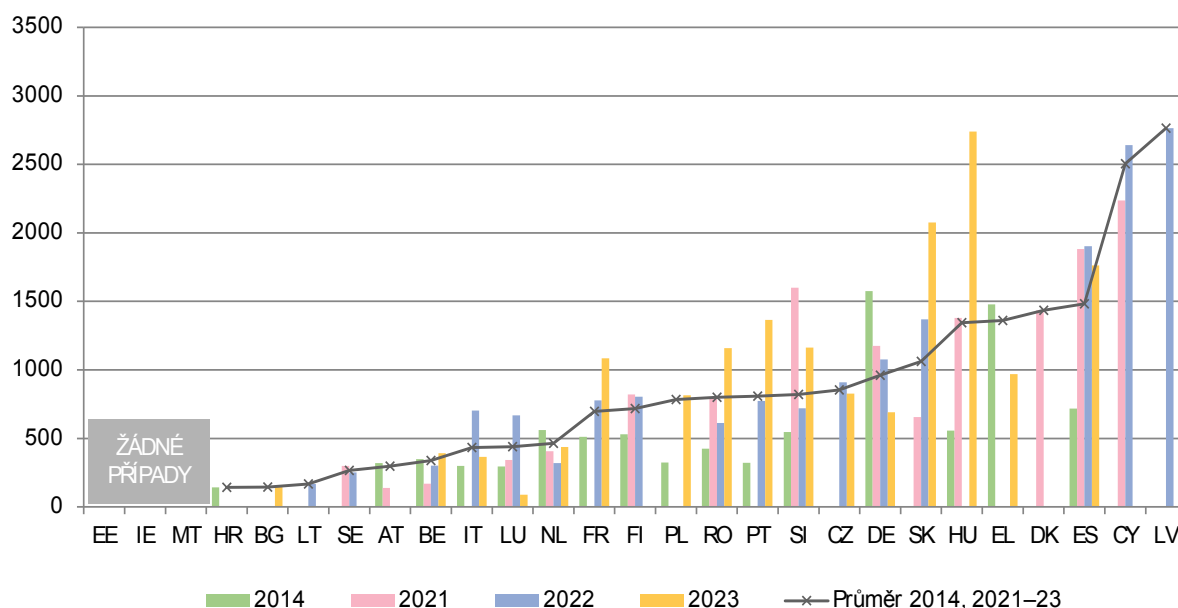
Účinné prosazování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže je zásadní pro vytvoření atraktivního podnikatelského prostředí, neboť zajišťuje rovné podmínky pro podniky. Podporuje hospodářskou iniciativu a efektivitu a vede k širšímu výběru pro spotřebitele, nižším

⁴⁹ Délka řízení ve specifických oblastech se vypočítává v kalendářních dnech, počítáno ode dne, kdy byla soudu podána žaloba nebo opravný prostředek (nebo se obžaloba stala konečnou), do dne, kdy soud vydal rozhodnutí (obrázky 15–22). Hodnoty jsou seřazeny podle váženého průměru údajů za roky 2014 a 2021–2023 u obrázků 15, 17, 18 a 19 a za roky 2014 a 2021–2023 u obrázků 20 a 21. V případě obrázku 16 se údaje týkají let 2021–2023. U obrázku 22 se údaje týkají let 2021–2023. Pokud nebyly k dispozici údaje za všechny roky, průměr odráží dostupné údaje uvedené v grafu, vypočtené na základě všech případů, jejich vzorku nebo – u několika málo zemí – na základě odhadů.

⁵⁰ Obrázek 18, Retention and Expansion of Foreign Direct Investment, Political Risk and Policy Responses (Zachování a rozšíření přímých zahraničních investic, politická rizika a reakce politiky), 2019, skupina Světové banky.

cenám a lepší kvalitě. Obrázek 15 ukazuje průměrnou délku řízení vedených proti rozhodnutím vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž ve věcech, v nichž byly uplatněny články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) ⁽⁵¹⁾. Obrázek 16 znázorňuje průměrnou délku řízení před vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž při uplatňování článků 101 a 102 SFEU.

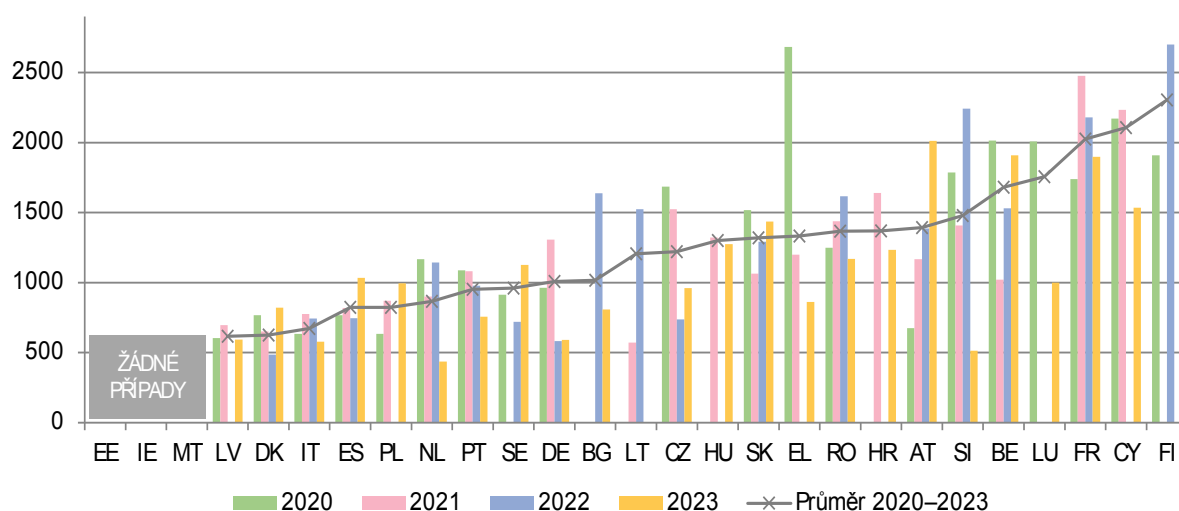
Obrázek .: Hospodářská soutěž: průměrná délka řízení soudního přezkumu v letech 2014, 2021–2023 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s Evropskou sítí pro hospodářskou soutěž)

(*) Průměr je vážený počtem věcí v příslušném roce. **AT**: údaje za roky 2014 a 2021 zahrnují rozhodnutí kartelového soudu ve věci samé, nikoli soudní přezkum těchto rozhodnutí Nejvyšším soudem. Od srovnávacího přehledu EU o soudnictví 2024 jsou rozhodnutí kartelového soudu zahrnuta do délky řízení před vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž (viz níže). **IT**: pro roky 2014, 2021 a 2022 byl použit odhad délky. Prázdný sloupec udává, že členský stát nenahlásil pro daný rok žádné věci. Počet věcí je v mnoha členských státech nízký (méně než pět za rok). To může způsobit, že se roční údaje ve velké míře opírají o jedinou věc, která je výjimečně dlouhá nebo krátká (např. v **LU**, kde byla zaznamenána pouze jedna věc). **ES**: Počet odvolání odpovídá počtu společností, které podaly odvolání proti jednotlivým rozhodnutím komise CNMC. **IE**: Nevztahuje se na roky 2020, 2021 a 2022, protože před rokem 2023 nebyla komise CCPC oprávněna přijímat rozhodnutí příslušného typu, která by bylo možné soudně přezkoumat.

⁵¹ Viz nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1), zejména články 3 a 5.

Obrázek .: Hospodářská soutěž: průměrná délka řízení před vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž v letech 2021–2023 (*) (ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s Evropskou sítí pro hospodářskou soutěž)

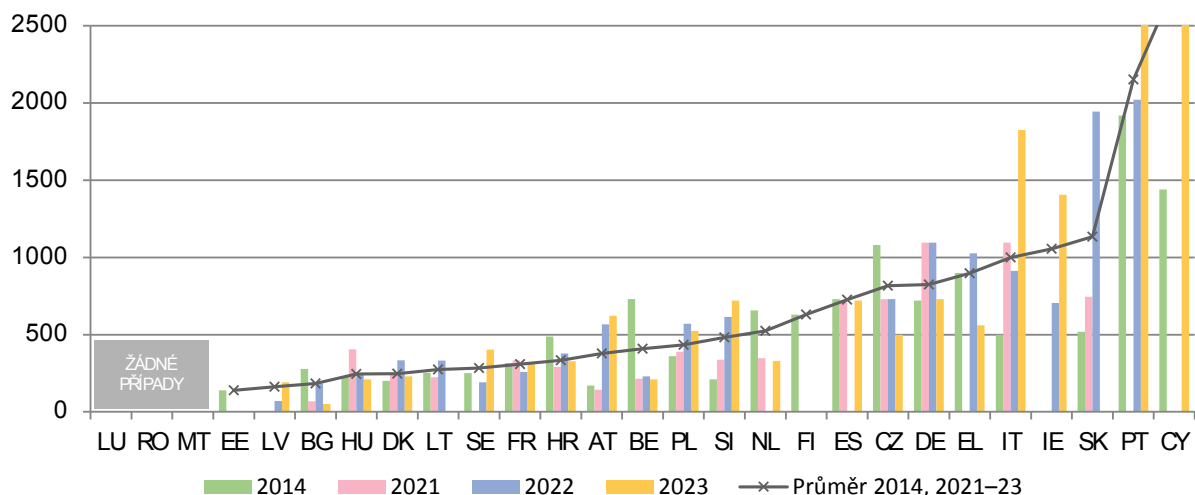
(*) Průměr je vážený počtem věcí v příslušném roce. Od srovnávacího přehledu EU o soudnictví 2024 se průměrná délka řízení před vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž vypočítává takto: počet dnů mezi prvním formálním vyšetřovacím opatřením a přijetím konečného rozhodnutí vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž (správním orgánem nebo – v členských státech se soudním systémem – soudem, který je oprávněn přijmout rozhodnutí o zákazu a/nebo uložit či potvrdit pokuty). Z tohoto důvodu nelze údaje od vydání pro rok 2024 na výše uvedeném obrázku srovnávat s údaji zveřejněnými v dřívějších vydáních. Tato metoda výpočtu umožňuje získat srovnatelné údaje na úrovni EU pouze pro účely srovnávacího přehledu EU o soudnictví a může se lišit od vykazování na vnitrostátní úrovni v některých členských státech. **CZ** a **SK** mají dvoustupňové správní řízení. V případě odvolání přezkoumává rozhodnutí v prvním stupni orgán druhého stupně, což může řízení prodloužit. **DK**: V roce 2021 Dánsko v návaznosti na provedení směrnice ECN+ přešlo od čistě trestněprávního donucovacího systému k systému, kdy dánský orgán pro hospodářskou soutěž může nyní přímo žádat o uložení pokuty u občanskoprávního soudu a přijímat rozhodnutí o narovnání ve vlastním správním řízení. To vedlo k nárůstu počtu rozhodnutí od roku 2022. V případě **AT**, **DK** a **FI** zahrnuje délka řízení celkovou délku řízení před správními a soudními vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž. **AT**: údaje zahrnují řízení týkající se rozsáhlé kartelové dohody v odvětví stavebnictví. Vzhledem k rozsahu tohoto případu byla (a stále jsou) řízení zahájena stejným prvním vyšetřovacím úkonem vedena a ukončována postupně, čímž dochází ke zkrácení průměrné délky řízení. **ES** a **IT**: údaje nezahrnují rozhodnutí o závazcích přijatá vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž. **IE**: Nevztahuje se na roky 2020, 2021 a 2022, protože komise CCPC neměla pravomoc přijímat vlastní závazná správní rozhodnutí v antimonopolních věcech až do září 2023 (před tímto datem mohla v těchto věcech přijímat donucovací opatření pouze prostřednictvím soudů).

– Elektronická komunikace –

Cílem právních předpisů EU v oblasti elektronických komunikací je podpořit hospodářskou soutěž, přispět k rozvoji jednotného trhu a zajistit investice, inovace a růst. Pozitivních účinků pro spotřebitele lze dosáhnout účinným prosazováním těchto právních předpisů, jež může vést k nižším cenám pro koncové uživatele a lepší kvalitě služeb. Obrázek 17 ukazuje průměrnou délku soudního přezkumu rozhodnutí vnitrostátních regulačních orgánů, které uplatňují právní předpisy EU v oblasti elektronických komunikací⁵²). To zahrnuje širokou škálu případů od složitějších přezkumů „analýzy trhů“ po jednodušší záležitosti zaměřené na spotřebitele.

⁵² Výpočet byl založen na délce řízení o odvolání proti rozhodnutím vnitrostátních regulačních orgánů, které uplatňují vnitrostátní právní předpisy k provedení regulačního rámce EU pro elektronické komunikace (směrnice 2002/19/ES (přístupová směrnice), směrnice 2002/20/ES (autorizační směrnice), směrnice 2002/21/ES (rámcová směrnice), směrnice 2002/22/ES (směrnice o univerzální službě)) a k provedení jiných příslušných právních předpisů EU, jako je program politiky rádiového spektra, rozhodnutí Komise o rádiovém spektru, s výjimkou směrnice 2002/58/ES o soukromí a elektronických komunikacích.

Obrázek .: Elektronická komunikace: průměrná délka soudního přezkumu v letech 2014, 2021– 2023 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s Komunikačním výborem)

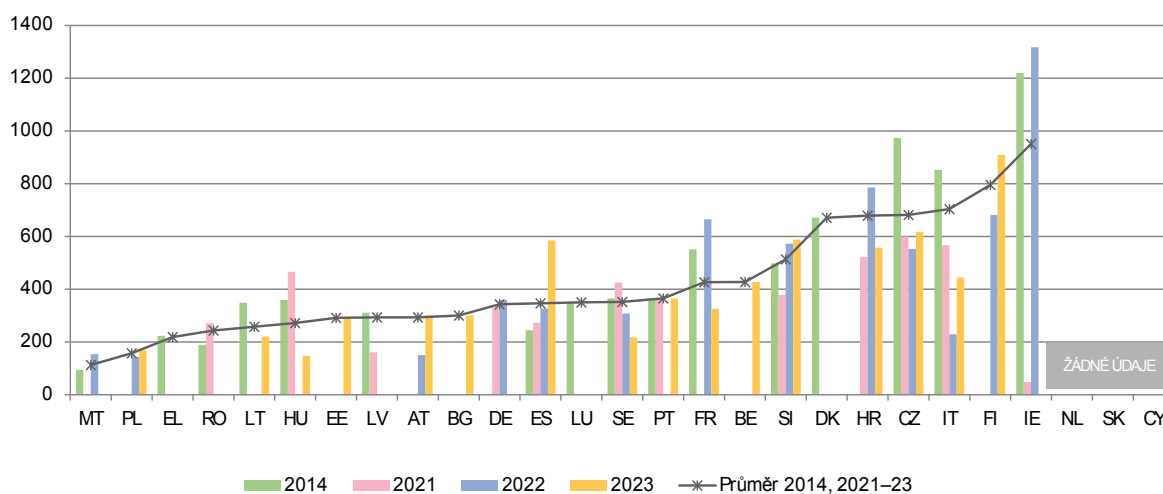
(*) Hodnoty byly pro některé členské státy pro účely prezentace sniženy (PT v roce 2023 = 2,830). CY v roce 2023 = 3,285). Průměr je vážen počtem případů v příslušném roce. Počet případů se v jednotlivých členských státech liší. Prázdný sloupec udává, že členský stát nenahlásil pro daný rok žádné případy. Někdy může omezený počet příslušných věcí (CZ, DK, IE, ES, LV, AT, PT) způsobit, že se roční údaje ve velké míře opírají o jedinou věc, která je výjimečně dlouhá nebo krátká; to může mít za následek velké rozdíly v údajích v jednotlivých letech. V DK rozhoduje o opravných prostředcích v prvním stupni kvazisoudní orgán. V ES, AT a PL rozhodují různé soudy v závislosti na předmětu řízení.

– Ochranná známka EU –

Účinné prosazování práv duševního vlastnictví je nezbytné k stimulování investic do inovací. Právní předpisy EU týkající se ochranných známek EU (⁵³) přiznávají významnou úlohu vnitrostátním soudům, které jsou zmocněny jednat jako soudy EU a přijímat rozhodnutí s vlivem na jednotný trh. Obrázek 18 ukazuje průměrnou délku řízení ve věcech týkajících se porušení práv k ochranné známce EU ve sporech mezi soukromými stranami.

⁵³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie (Úř. věst. L 154, 16.6.2017, s. 1).

Obrázek .: Ochranná známka EU: průměrná délka řízení ve věcech týkajících se porušení práv k ochranné známce EU v letech 2014, 2021– 2023 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s Evropským střediskem pro sledování porušování práv duševního vlastnictví)

(*) Průměr je vážený počtem věcí v příslušném roce. **FR, IT, LT, LU**: pro údaje za určité roky byl použit vzorek věcí. **DK**: údaje ze všech věcí týkajících se ochranných známek (nikoliv pouze ochranné známky EU) u vrchních obchodních a námořních soudů; za rok 2023 bylo dokončeno 372 případů týkajících se práva duševního vlastnictví. V 53 případech se jednalo o běžné občanskoprávní věci, 275 případů bylo řešeno v rámci řízení o drobných nárocích a 44 případů představovalo řízení o zákazu činnosti a řízení o zdržení se jednání. Informace o době vyřizování případů nejsou k dispozici. **EL**: údaje jsou založeny na vážené průměrné délce řízení u dvou soudů. **ES**: do výpočtu průměrné délky řízení jsou zahrnuty věci týkající se jiných nároků EU na duševní vlastnictví. **PL**: pro rok 2023 byl vážený průměr vypočten na základě počtu vyřešených případů. **FI**: pro rok 2023 byla v jedné ze dvou věcí podána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce k Soudnímu dvoru. Do výpočtu průměrného počtu dnů byla zahrnuta doba, po kterou byla věc projednávána před Soudním dvorem.

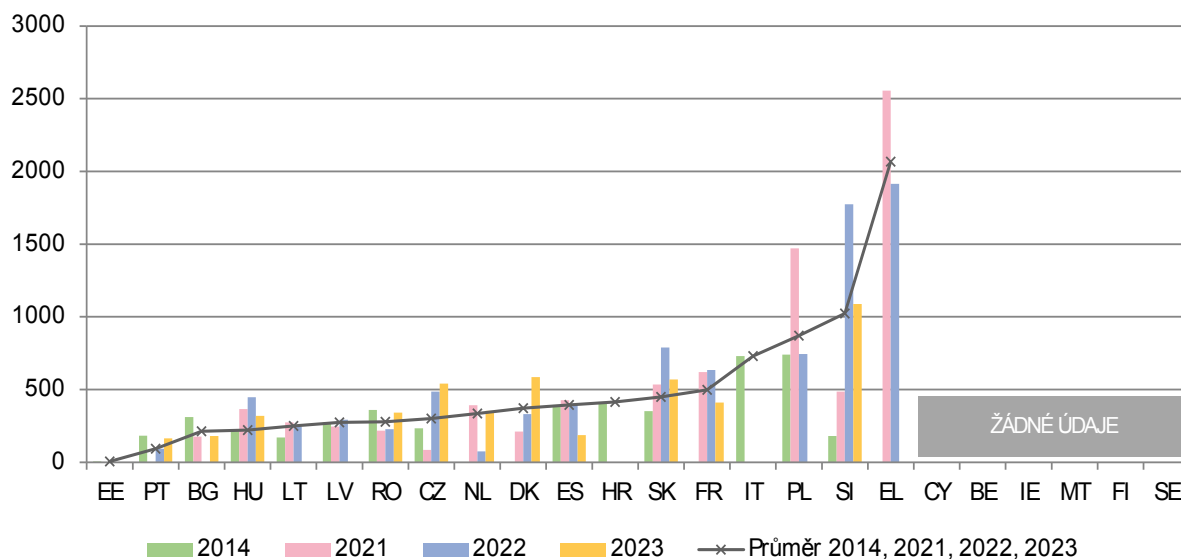
– Ochrana spotřebitele –

Účinné vymáhání spotřebitelského práva zajišťuje, že práva spotřebitelů jsou chráněna a že podniky porušující právní předpisy v oblasti ochrany spotřebitele nezáiskají neoprávněné výhody. Klíčovou úlohu při vymáhání spotřebitelského práva EU⁽⁵⁴⁾ hrají v rámci různých vnitrostátních systémů vymáhání práva orgány pro ochranu spotřebitele a soudy. Obrázek 19 udává průměrnou délku soudního přezkumu rozhodnutí orgánů pro ochranu spotřebitele uplatňujících právo EU.

V případě spotřebitelů nebo podniků může účinné vymáhání práva zahrnovat řetězec účastníků, který zahrnuje nejen soudy, nýbrž také správní orgány. Aby byl tento řetězec prosazování práva zřejmější, je uvedena délka řízení u orgánů pro ochranu spotřebitele. Obrázek 20 ukazuje průměrnou dobu, kterou vnitrostátní orgány pro ochranu spotřebitele potřebovali k přijetí správních rozhodnutí v letech 2014 a 2021–2023. Rozhodnutí zahrnují: zjištění porušení hmotněprávních předpisů, předběžná opatření, soudní příkazy na zdržení se určitého jednání, zahájení soudního řízení a uzavření případu.

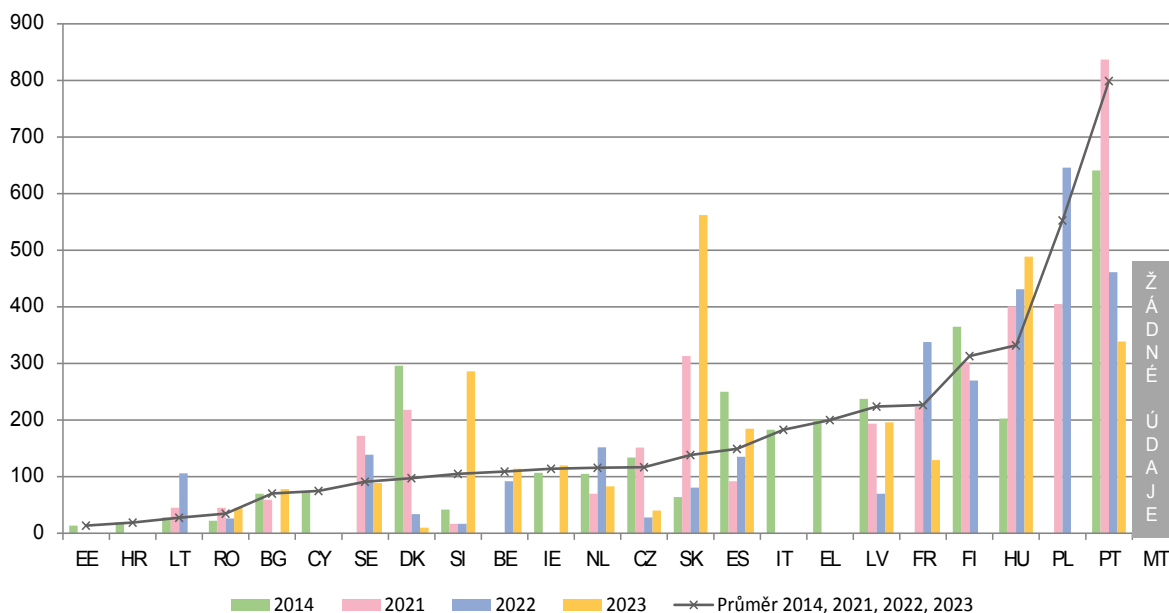
⁵⁴ Obrázky 20 a 21 se týkají vymáhání dodržování směrnice o nepřiměřených (smluvních) podmínkách (93/13/EHS), směrnice o prodeji spotřebitelům a zárukách (1999/44/ES), směrnice o nekalých obchodních praktikách (2005/29/ES), směrnice o právech spotřebitelů (2011/83/ES) a vnitrostátních předpisů k provedení těchto směrnic.

Obrázek .: Ochrana spotřebitele: průměrná délka soudního přezkumu v letech 2014, 2021– 2023 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu se sítí pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele)

(*) Průměr je vážený počtem věcí v příslušném roce. **DE, LU, AT**: scénář není relevantní, jelikož orgány pro ochranu spotřebitele nemají pravomoc rozhodovat o porušení příslušných pravidel ochrany spotřebitele. **EL a RO** poskytly pro některé roky odhad průměrné délky řízení.

Obrázek .: Ochrana spotřebitele: průměrná délka řízení o správních rozhodnutích orgánů pro ochranu spotřebitele v letech 2014, 2021– 2023 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu se sítí pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele)

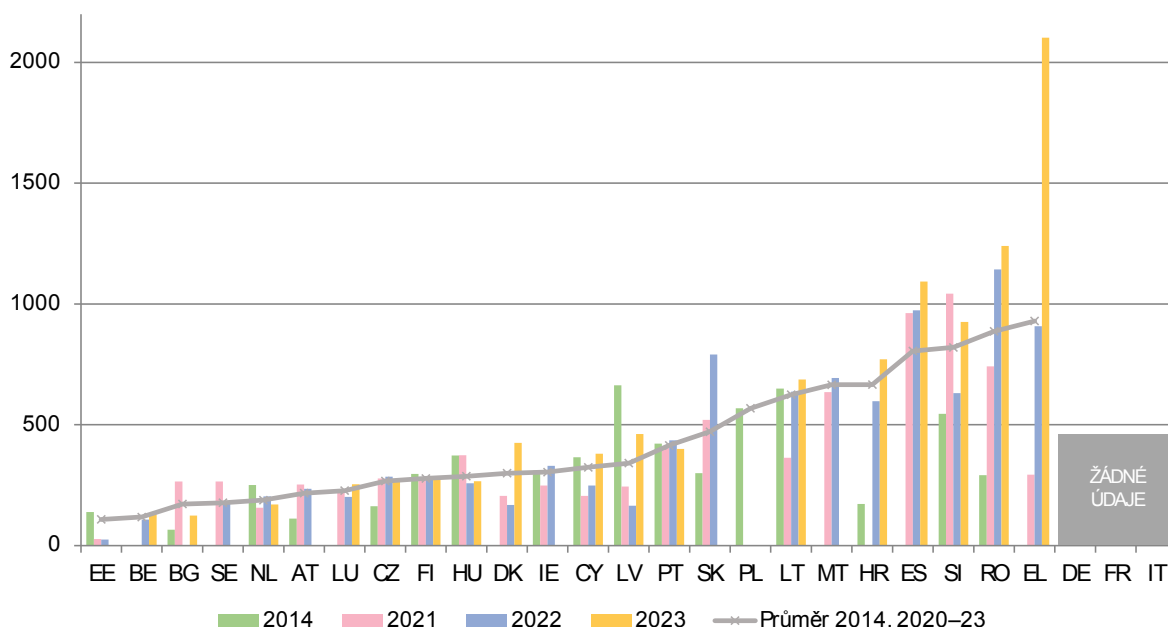

(*) Průměr je vážený počtem věcí v příslušném roce. **DE, LU, AT**: není relevantní, jelikož orgány pro ochranu spotřebitele nemají pravomoc rozhodovat o porušení příslušných pravidel ochrany spotřebitele. **DK, EL, FR, RO a FI** poskytly pro některé roky odhad průměrné délky řízení.

– Praní peněz –

Předcházení a potírání praní peněz⁽⁵⁵⁾ nejen že připravuje zločince o zdroje pro páchaní jejich nezákonné činnosti a účinně rozbíjí organizované zločinecké sítě, ale je zásadní i pro spolehlivost, integritu a stabilitu finančního sektoru, důvěru ve finanční systém a spravedlivou hospodářskou soutěž na jednotném trhu⁽⁵⁶⁾. Trestné činy praní peněz mohou odrazovat zahraniční investice, narušovat mezinárodní kapitálové toky a negativně ovlivňovat makroekonomickou výkonnost země, což má za následek ztrátu blahobytu, a tím odčerpávání zdrojů z produktivnějších hospodářských činností⁽⁵⁷⁾. Směrnice o boji proti praní peněz vyžaduje, aby členské státy vedly statistiky o účinnosti systémů pro boj proti praní peněz a financování terorismu⁽⁵⁸⁾. Ve spolupráci s členskými státy byly pomocí aktualizovaného dotazníku shromážděny údaje o soudních aspektech vnitrostátních systémů pro boj proti praní peněz. Obrázek 21 udává průměrnou délku řízení u soudů prvního stupně, které se zabývají trestnými činy praní peněz.

Obrázek .: Praní peněz: průměrná délka soudního řízení v letech 2014, 2021–2023 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s odbornou skupinou pro praní peněz a financování terorismu)

(*) Průměr je vážený počtem věcí v příslušném roce. V případě **PT**: databáze byla pro jednotlivé soudní kraje filtrována podle příslušných kritérií, aby bylo možné získat informace o spisech týkajících se praní peněz; pokud jde o průměrný počet dní, byla zvažena data, kdy k trestným činům došlo, a datum vydání konečného rozhodnutí nebo uzavření věci. **CY**: délka soudního řízení před porotním soudem v závažných případech trvá průměrně do jednoho roku. Řízení v případech méně závažných trestných činů, o nichž rozhodují okresní soudy, trvají déle. **SK**: údaje odpovídají průměrné délce celého řízení, včetně řízení u odvolacího soudu.

⁵⁵ Oblast boje proti praní peněz pokrývá v unijním právu směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz.

⁵⁶ Viz 2. bod odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu.

⁵⁷ IMF Factsheet (Informativní přehled MMF), 8. března 2018: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/16/31/Fight-Against-Money-Laundering-the-Financing-of-Terrorism>.

⁵⁸ Ustanovení čl. 44 odst. 1 směrnice (EU) 2015/849. Viz rovněž revidovaný článek 44 směrnice (EU) 2018/843, která vstoupila v platnost v červnu 2018 a kterou členské státy měly provést do ledna 2020.

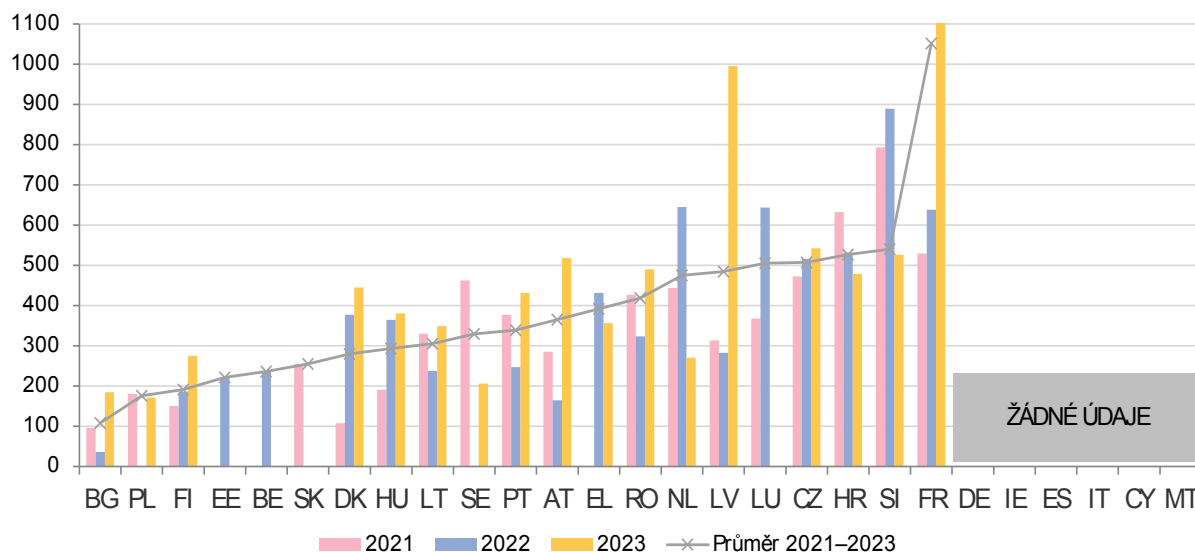
– *Boj proti korupci* –

Korupce je překážkou udržitelného hospodářského růstu, odvádí zdroje od produktivních výsledků, snižuje účinnost veřejných výdajů a prohlubuje sociální nerovnosti. Brání účinnému a hladkému fungování jednotného trhu, vytváří nejistotu při podnikání a brzdí investice. Korupci je také obzvláště složité řešit, neboť na rozdíl od většiny trestných činů mají v případě korupce zájem na jejím utajení zpravidla obě zapojené strany. Přispívá to rovněž k obecným problémům při kvantifikaci skutečného rozsahu korupce v celé EU. Korupce představuje mimořádně závažnou trestnou činnost s přeshraničním rozměrem, na kterou odkazuje čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie a kterou lze účinně řešit pouze společnými minimálními pravidly v celé Evropské unii. Dne 3. května 2023 předložila Komise návrh směrnice o boji proti korupci vedeném trestněprávní cestou, který doprovázelo společné sdělení o boji proti korupci (⁵⁹). Návrh směrnice aktualizuje a harmonizuje pravidla EU týkající se definic a trestů za korupční trestné činy, aby se zajistily vysoké standardy v boji proti celé škále korupčních trestných činů (tj. úplatkářství, ale také zpronevěry, obchodování s vlivem, zneužití funkce, maření výkonu spravedlnosti a trestných činů nezákonného obohacení souvisejícího s korupcí) s cílem lépe předcházet korupci a zlepšit její prosazování. Ve spolupráci s členskými státy byl v roce 2022 vypracován nový dotazník s cílem shromáždit údaje o délce soudních řízení u soudů prvního stupně ve věcech úplatkářství, viz obrázek 22 (⁶⁰) níže.

⁵⁹ Návrh směrnice o boji proti korupci, COM(2023) 234 a společné sdělení o boji proti korupci, JOIN(2023) 12 final.

⁶⁰ Tento sběr údajů se zaměřil na trestní soudy prvního stupně, které se obvykle nejvíce podílejí na celkové délce trestního řízení.

Obrázek .: Korupce (úplatkářství): průměrná délka soudního řízení v letech 2021 až 2023
 (*) (v prvním stupni / ve dnech) (zdroj: Evropská komise a národní kontaktní místa pro boj proti korupci)

(*) Průměr je vážený počtem věcí v příslušném roce. **DE, IE, ES, IT, CY, MT** tuto otázku nezodpověděly. **NL**: V případě tohoto výpočtu pro rok 2022 začíná doba vyřizování věci v den, kdy státní zastupitelství předvolá obžalovaného k soudu, a končí dnem, kdy soudce prvního stupně vynese pravomocný rozsudek. Průměrná doba vyřízení činí u výše uvedených 35 případů 645 dní. Je však třeba vzít v úvahu skutečnost, že v okamžiku, kdy je vyřizování zahájeno, věc nemusí být často připravena k jednání. Než je tedy k jednání předložena, uplyne určitý čas. Doba od prvního jednání do vyhlášení pravomocného rozsudku činí průměrně 194 dní.

2.1.4 Shrnutí týkající se efektivnosti systémů soudnictví

Efektivní systém soudnictví zvládá vyřizovat projednávané i nevyřízené věci a vynáší rozhodnutí bez zbytečného odkladu. K hlavním ukazatelům, které se ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví používají ke sledování efektivnosti systémů soudnictví, proto patří **délka řízení** (dispoziční čas nebo průměrný čas ve dnech, který je zapotřebí k vyřešení věci), **míra vyřizování věcí** (poměr počtu vyřešených věcí k počtu nově přicházejících věcí) a počet **projednávaných věcí** (které zbývá vyřešit na konci roku).

Obecné údaje o efektivnosti

Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2025 obsahuje údaje o efektivnosti za devět let (2014–2023). Toto časové rozmezí bylo aktualizováno a namísto roku 2012 začíná rokem 2014, aby byla zajištěna lepší dostupnost údajů, a zároveň byla zachována podobná délka, která umožní zřetelněji vysledovat trendy. Tato doba také umožňuje zohlednit skutečnost, že účinek reforem soudnictví se často projevuje až po určité době.

Údaje z let 2014 až 2023 v občanských, obchodních a správních věcech vykazují ve většině případů pozitivní trendy. Po poklesu efektivnosti zaznamenaném v roce 2020, pravděpodobně v důsledku pandemie COVID-19, se úroveň efektivnosti v roce 2021 a (ještě více) v roce 2022 vrátila na úroveň z roku 2019. V roce 2023 některé členské státy, které vykazují údaje, pokračovaly ve zlepšování své efektivnosti, zatímco v jiných zůstala úroveň efektivnosti stabilní. To ukazuje účinek opatření, která členské státy přijaly s cílem zvýšit odolnost svých systémů vůči budoucím narušením.

V členských státech, které byly v minulých letech v souvislosti s evropským semestrem považovány za země, jež čelí specifickým výzvám, došlo k určitému pozitivnímu vývoji ⁽⁶¹⁾.

- Od roku 2014 se podle údajů dostupných pro tyto členské státy **délka řízení u soudu prvního stupně** v obecné kategorii „všechny věci“ (obrázek 4) v šestnácti členských státech zkrátila nebo zůstala stabilní. V kategorii „sporné občanské a obchodní věci“ (obrázek 5) se délka řízení u soudu prvního stupně dále zkracovala nebo zůstala stabilní, a to ve třinácti členských státech. V porovnání s předchozím rokem vykazují obrázky 4 a 5 zkrácení délky řízení v osmi členských státech v každé kategorii, v některých případech na úroveň z roku 2020. Co se týká správních věcí (obrázek 7), délka řízení se od roku 2012 v přibližně patnácti členských státech zkrátila nebo zůstala stabilní. Ve srovnání s předchozím rokem došlo v roce 2023 ve dvanácti členských státech ke zkrácení délky správních řízení.
- Srovnávací přehled obsahuje údaje o **délce řízení u soudů všech stupňů** ve sporných občanských a obchodních věcech (obrázek 6) a správních věcech (obrázek 8). Z údajů vyplývá, že v pěti členských státech, u nichž bylo zjištěno, že

⁶¹ V kontextu evropského semestru Rada na základě návrhu Komise adresovala doporučení pro jednotlivé země týkající se jejich systému soudnictví sedmi členským státům (HR, IT, CY, HU, MT, PT a SK) v roce 2019 a v roce 2020 osmi členským státům (HR, IT, CY, HU, MT, PL, PT a SK). Vzhledem k probíhajícímu procesu v rámci RRF nebyla v roce 2021 vydána žádná doporučení pro jednotlivé země. V roce 2022 obdržely dva členské státy (PL a HU) doporučení pro jednotlivé země týkající se nezávislosti soudnictví. Kromě toho byl v roce 2023 zmíněn systém soudnictví u dvou členských států (HU, PL). V roce 2023 obdrželo doporučení pro jednotlivé země týkající se systému soudnictví pouze PL na základě doporučení pro jednotlivé země z roku 2022. V roce 2024 obdrželo SK doporučení pro jednotlivé země týkající se systému soudnictví a protikorupčního rámce, HU obdrželo doporučení pro jednotlivé země týkající se právního státu obecněji, zatímco BG obdrželo doporučení pro jednotlivé země týkající se regulačních orgánů a jejich nezávislosti. Podle návrhu Komise z června 2025 se v doporučeních pro jednotlivé země opakují stejné záležitosti u SK, HU a BG. Doporučení se navíc týkají účinnosti protikorupčních opatření v případě BG a legislativního procesu v případě SK, přičemž ES bylo vydáno doporučení pro jednotlivé země ohledně účinnosti soudnictví. Několik plánů pro oživení a odolnost zahrnuje opatření na zvýšení účinnosti, kvality nebo nezávislosti soudnictví.

se potýkají s problémy, pokud jde o délku řízení u soudů prvního stupně, fungovaly soudy vyššího stupně efektivněji. V dalších pěti členských státech, které se potýkají s problémy, je však průměrná délka řízení u soudů vyšších stupňů dokonce delší než u soudů prvního stupně.

- V obecné kategorii „všechny věci“ a v kategorii „sporné občanské a obchodní věci“ (obrázky 9 a 10) se celkový počet členských států, v nichž je **míra vyřizování** věcí vyšší než 100 %, ve srovnání s rokem 2022 nezměnil. V roce 2023 vykázalo osmnáct členských států, včetně těch, které se potýkají s problémy, vysokou míru vyřizování věcí (více než 97 %). To znamená, že soudy obecně zvládají řešit příchozí věci v těchto kategoriích. Ve správních věcech (obrázek 11) zůstala v roce 2023 ve čtrnácti členských státech míra vyřizování věcí víceméně stejná jako v roce 2022. Ačkoli je míra vyřizování u správních věcí obecně nižší než u jiných kategorií, patnáct členských států nadále dosahuje značného pokroku. Konkrétně sedm z členských států, které čelí problémům, uvádí, že se míra vyřizování u správních věcí od roku 2014 zvýšila.
- Od roku 2014 zůstává situace ohledně počtu **nevýřizených věcí** ve čtyřech členských státech, které se potýkají s nejvýraznějšími problémy, stabilní nebo se zlepšuje, a to bez ohledu na jednotlivé kategorie (obrázek 12). Navzdory nárůstu počtu projednávaných věcí zůstal v roce 2023 v deseti členských státech počet projednávaných věcí stabilní v občanskoprávních i v obchodních sporech (obrázek 13), ale i ve správních věcech (obrázek 14). Významný rozdíl však přetrvává mezi členskými státy s poměrně nízkým počtem projednávaných věcí a členskými státy, v nichž je počet projednávaných věcí vysoký.

Efektivnost ve zvláštních oblastech práva EU

Údaje o průměrné délce řízení ve zvláštních oblastech práva EU (obrázky 15–22) poskytují informace o fungování systémů soudnictví v konkrétních druzích sporů souvisejících s podnikáním.

Údaje o efektivnosti ve zvláštních oblastech práva EU jsou shromažďovány na základě úzce vymezených scénářů, takže počet příslušných věcí může být nízký. V porovnání s vypočítanou délkou řízení uvedenou v obecných údajích o efektivnosti však tyto obrázky ukazují skutečnou průměrnou délku všech příslušných řízení ve specifických oblastech v daném roce. Je třeba uvést, že členské státy, u nichž se nezdá, že by jejich obecné údaje o efektivnosti vykazovaly problémy, přesto hlásí podstatně delší průměrnou délku řízení ve specifických oblastech práva EU. Délka řízení v jednotlivých specifických oblastech se současně může v témže členském státě značně lišit.

Další graf, který byl v loňském roce nově uveden, se zaměřuje na délku trestního řízení, zejména pokud jde o úplatkářství, přičemž ukazuje úroveň efektivnosti v této oblasti práva EU.

Srovnávací přehled 2025 nadále poskytuje vzhled do účinnosti celého řetězce prosazování práva, což je důležité pro příznivé podnikatelské a investiční prostředí. Například u případů týkajících se práva hospodářské soutěže je k dispozici graf zaměřený na délku řízení před vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž a délku soudního přezkumu rozhodnutí tohoto orgánu.

- Co se týče **soudního přezkumu věcí z oblasti hospodářské soutěže** (obrázek 15), celkový počet věcí projednávaných soudy v celé EU se zvýšil, přičemž délka soudního přezkumu se v pěti členských státech zkrátila nebo zůstala stabilní, zatímco v sedmi dalších se prodloužila. Navzdory mírně pozitivnímu trendu vykázalo sedm členských států v roce 2023 průměrnou délku přesahující 1 000 dní. Pokud jde

o řízení před vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž (obrázek 16), jedenáct členských států uvedlo, že řízení trvalo méně než 1 000 dní. Z členských států, u nichž se uvádí, že mají problémy s efektivností soudního přezkumu věcí týkajících se hospodářské soutěže, patří tři z nich mezi nejefektivnější, pokud jde o řízení před vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž.

- Pokud jde o **elektronickou komunikaci** (obrázek 17), počet věcí projednávaných soudy se ve srovnání s předchozími lety snížil, a pokračuje tedy pozitivní trend týkající se zkracování délky řízení pozorovaný v roce 2022. V roce 2023 zaznamenalo devět členských států zkrácení průměrné délky řízení nebo stejnou délku řízení v porovnání s rokem 2022, přičemž u sedmi členských států došlo k prodloužení řízení.
- Pokud jde o věci týkající se **porušení práv k ochranné známce EU** (obrázek 18), v roce 2023 se celkový počet projednávaných věcí oproti roku 2022 snížil. Zatímco v případech čtyř členských států bylo vyřizování projednávaných věcí efektivnější a byla zaznamenána kratší nebo stabilní délka řízení, v šesti státech se průměrná délka řízení zřetelně prodloužila.
- V oblasti **spotřebitelského práva EU** je patrný možný kombinovaný účinek řetězce prosazování práva sestávajícího ze správních i soudních přezkumných řízení (obrázky 19 a 20). V roce 2023 šest členských států uvedlo, že jejich orgánům pro ochranu spotřebitele trvalo v průměru méně než tři měsíce, než vydaly rozhodnutí ve věci, na kterou se vztahuje spotřebitelské právo EU. V devíti dalších členských státech to trvalo až rok. V případech, kdy bylo rozhodnutí orgánů pro ochranu spotřebitele napadeno u soudu, se trendy týkající se délky soudního přezkumu správního rozhodnutí v roce 2023 lišily, přičemž v porovnání s rokem 2022 došlo v pěti členských státech k jejímu prodloužení a v dalších pěti státech k jejímu zkrácení. Ve dvou členských státech je i nadále průměrná délka soudního přezkumu delší než 1 000 dní.
- Účinná opatření pro boj proti **praní peněz** mají zásadní význam pro ochranu finančního systému, zajištění spravedlivé hospodářské soutěže a předcházení negativním hospodářským důsledkům. Příliš dlouhá soudní řízení mohou omezit schopnost EU bojovat proti praní peněz nebo snížit účinnost úsilí v této oblasti. Obrázek 21 uvádí aktualizované údaje o délce soudních řízení zabývajících se trestnými činy praní peněz. Ukazuje, že zatímco v sedmi členských státech trvá soudní řízení prvního stupně v průměru až jeden rok, v pěti členských státech trvá v průměru až dva roky a v pěti členských státech trvá v průměru až 3,5 roku⁽⁶²⁾.
- **Korupce** představuje mimořádně závažnou trestnou činnost s přeshraničním rozměrem. Má negativní hospodářské důsledky a lze ji účinně řešit pouze společnými minimálními pravidly v celé EU. Srovnávací přehled obsahuje grafy, jež uvádějí délku soudních řízení týkajících se případů úplatkářství. Obrázek 22 ukazuje různou dostupnost údajů v jednotlivých členských státech a rozdíly v průměrné délce řízení před trestními soudy prvního stupně. Údaje z roku 2023 ukazují, že v osmi členských státech jsou řízení ukončena přibližně do jednoho roku, zatímco ve zbývajících sedmi členských státech, pro něž jsou údaje k dispozici, mohou řízení trvat až dva roky.

⁶² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz odstraňuje některé právní překážky, které mohou prodlužovat stíhání: například pravidlo, že stíhání za praní peněz může být zahájeno pouze tehdy, jestliže řízení u souvisejícího predikativního trestného činu bylo ukončeno. Členské státy měly tuto směrnici provést do 8. prosince 2020.

Celkově složitost stíhání a rozhodování o trestných činech úplatkářství odráží závažnost tohoto trestného činu. To se odráží i v délce řízení.

2.2 Kvalita systémů soudnictví

Neexistuje jeden způsob měření kvality systémů soudnictví. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 pokračuje ve zkoumání faktorů, které jsou obecně uznávány jako důležité pro zvýšení kvality soudnictví. Tyto faktory jsou seskupeny do čtyř kategorií:

- 1) přístup ke spravedlnosti pro veřejnost a podniky;
- 2) odpovídající finanční a lidské zdroje;
- 3) zavedení nástrojů hodnocení;
- 4) digitalizace.

2.2.1 Přístup ke spravedlnosti

Dostupnost musí být zajištěna v celém řetězci soudnictví, aby všechny osoby, včetně osob ohrožených diskriminací, starších osob a obětí trestných činů, mohly získat relevantní informace o systému soudnictví, způsobech zahájení řízení a souvisejících finančních aspektech, jakož i o stavu řízení až do jeho skončení a aby měly přístup k rozsudkům online.

– *Právní pomoc, soudní poplatky a právní poplatky* –

Náklady na vedení sporu jsou klíčový faktor, který určuje přístup ke spravedlnosti. Vysoké náklady na soudní spory, včetně soudních poplatků⁽⁶³⁾ a právních poplatků⁽⁶⁴⁾, mohou bránit v přístupu ke spravedlnosti. Náklady na spory v občanských a obchodních věcech nejsou na úrovni EU harmonizovány. Řídí se vnitrostátními právními předpisy a mezi jednotlivými členskými státy se liší.

Přístup k právní pomoci je základní právo, které je zakotveno v Listině základních práv Evropské unie⁽⁶⁵⁾. Umožňuje přístup ke spravedlnosti lidem, kteří by jinak nedokázali nést náklady na vedení sporu nebo poskytnout na ně zálohu. Většina členských států poskytuje právní pomoc na základě příjmů žadatele⁽⁶⁶⁾.

Obrázek 23 ukazuje dostupnost úplné nebo částečné právní pomoci v konkrétní spotřebitelské věci týkající se nároku ve výši 6 000 EUR. Porovnává prahové hodnoty příjmu pro poskytnutí právní pomoci, vyjádřené v procentech prahu chudoby pro jednotlivé členské státy podle

⁶³ Soudní poplatky jsou chápány jako částka, která musí být zaplacená, aby bylo u soudu nebo tribunálu zahájeno jiné než trestní řízení.

⁶⁴ Právní poplatky jsou protiplněním za služby poskytované advokáty jejich klientům.

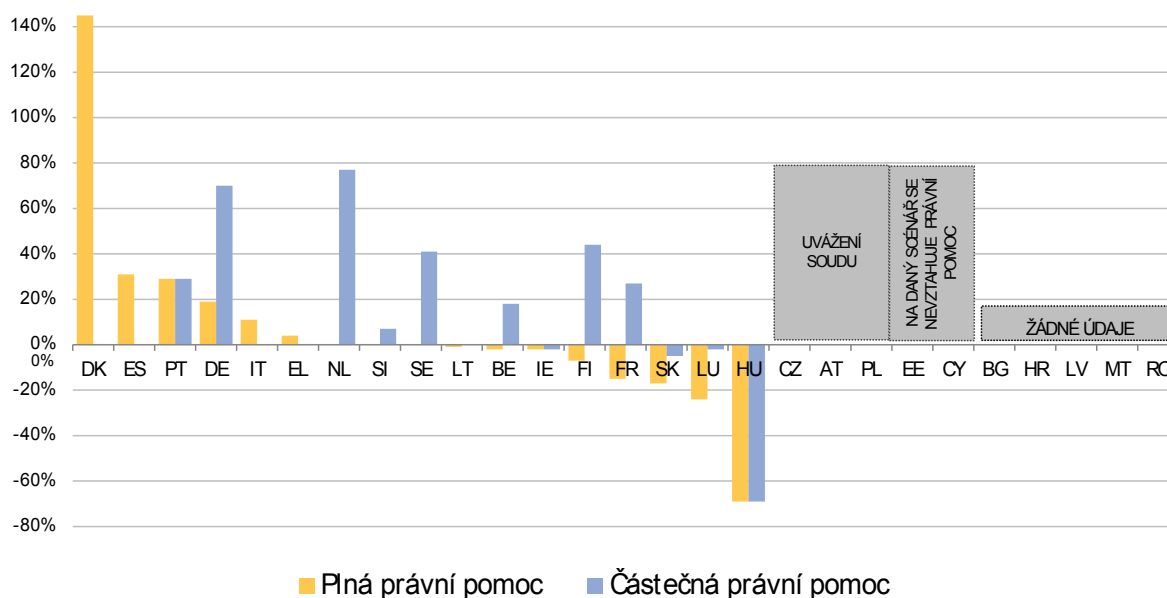
⁶⁵ Ustanovení čl. 47 odst. 3 Listiny základních práv EU.

⁶⁶ Členské státy používají různé způsoby stanovení prahové hodnoty pro způsobilost, například rozdílná rozhodná období (měsíční/roční příjem). Ve čtrnácti členských státech je jako prahová hodnota používán též osobní majetek žadatele. Tyto prahové hodnoty nejsou u tohoto obrázku brány v potaz. V BE, BG, IE, ES, FR, HR, HU, LT, LU, NL a PT mají určité skupiny (např. osoby pobírající určité dávky) automaticky nárok na obdržení právní pomoci v občanských/obchodních sporech. Další kritéria, která členské státy mohou používat, jako je skutková podstata případu, nejsou v tomto obrázku zohledněna. Přestože to s tímto obrázkem přímo nesouvisí, v některých členských státech (AT, CZ, DE, DK, IT, NL, PL a SI) není právní pomoc omezena na fyzické osoby. V případě EE není rozhodnutí o poskytnutí právní pomoci založeno na výši finančních zdrojů žadatele. V případě IE musí částečná právní pomoc zohledňovat rovněž zcizitelná aktiva žadatele. V případě LV nejsou údaje srovnatelné s předchozím rokem z důvodu úpravy metodiky pro výpočet.

Eurostatu ⁽⁶⁷⁾. Pokud například způsobilost pro právní pomoc činí 20 %, znamená to, že na právní pomoc bude mít nárok žadatel s příjmem o 20 % vyšším, než je příslušný práh chudoby podle Eurostatu v daném členském státě. Je-li však prahová hodnota pro právní pomoc nižší než 0, znamená to, že osoba s příjmem nižším, než je práh chudoby, nemusí mít na právní pomoc nárok.

Devět členských států uplatňuje systém právní pomoci, který zajišťuje pokrytí nákladů spojených se soudním řízením v plné výši (plná právní pomoc) a který je doplněn systémem, jenž hradí část nákladů (částečná právní pomoc) a uplatňuje odlišná kritéria způsobilosti. Deset členských států používá systém plné právní pomoci, nebo systém částečné právní pomoci, nikoli však oba systémy. Ve čtyřech členských státech mají soudy diskreční pravomoc při poskytování právní pomoci.

Obrázek .: Prahová hodnota příjmu pro právní pomoc v konkrétní spotřebitelské věci, 2024 (*) (rozdíly v % oproti prahu chudoby podle Eurostatu) (zdroj: Evropská komise spolu s Radou evropských advokátních komor (CCBE) ⁽⁶⁸⁾)

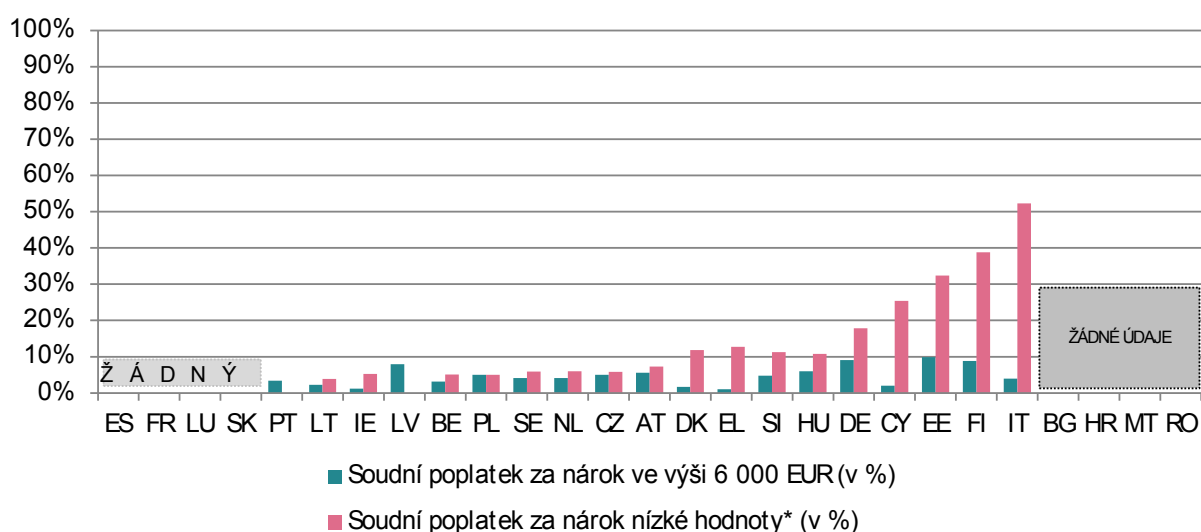
(*) Výpočty vycházejí z prahových hodnot ohrožení chudobou (AROP) za rok 2023. **BE, DE, ES, FR, IE, IT, LT, LU, NL, SI, SK, FI:** právní pomoc musí rovněž zohledňovat disponibilní příjem žadatele. **EL:** příjemcem právní pomoci je osoba, jejíž roční kapitálový příjem nepřesahuje 2/3 nejnižších ročních platů podle platných právních předpisů. **LU:** byl zaveden částečný režim právní pomoci. Neexistuje žádná konkrétní prahová hodnota, poskytnutí právní pomoci závisí na celkové finanční a rodinné situaci žadatele. **BG, HR, LV, MT a RO:** nebyly poskytnuty žádné údaje.

⁶⁷ Aby byly shromážděny srovnatelné údaje, byl práh chudoby podle Eurostatu pro jednotlivé členské státy převeden na měsíční příjem. Prahová hodnota ohrožení chudobou je stanovena ve výši 60 % mediánu národního ekvivalizovaného disponibilního příjmu domácnosti. Evropské šetření příjmů a životních podmínek, [tabulka Eurostatu ilc_li01, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li01/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li01/default/table?lang=en).

⁶⁸ Údaje za rok 2024 byly shromážděny na základě odpovědí členů Rady evropských advokátních komor (CCBE) na dotazník založený na tomto konkrétním scénáři: spor spotřebitele se společností (uvedeny dvě různé hodnoty nároku: 6 000 EUR a prahová hodnota Eurostatu pro míru ohrožení chudobou pro jednotlivé členské státy). Jelikož podmínky pro poskytnutí právní pomoci závisí na situaci žadatele, byl použit tento scénář: svobodný 35letý zaměstnanec bez závislých osob a pojištění právní ochrany, s pravidelným příjmem a pronajatým bytem.

Příjemci právní pomoci jsou často od hrazení soudních poplatků osvobozeni. Pouze v šesti členských státech (Bulharsko, Česko, Řecko, Rakousko, Malta a Polsko) nejsou příjemci právní pomoci automaticky osvobozeni od placení soudních poplatků. V Česku rozhoduje soud o osvobození příjemce právní pomoci od hrazení soudních poplatků případ od případu. V Lucembursku nemusí účastníci řízení, kterým je poskytnuta právní pomoc, hradit poplatky soudního vykonavatele. Obrázek 24 porovnává pro oba scénáře výši soudního poplatku uvedenou jako podíl hodnoty nároku. Činí-li například v níže uvedeném obrázku soudní poplatek 10 % z hodnoty nároku ve výši 6 000 EUR, musí spotřebitel při zahájení soudního řízení uhradit soudní poplatek ve výši 600 EUR. Nárok nízké hodnoty vychází z prahové hodnoty Eurostatu pro míru ohrožení chudobou pro jednotlivé členské státy.

Obrázek .: Soudní poplatek za zahájení soudního řízení v konkrétní spotřebitelské věci, 2024 (*) (výše soudního poplatku jako podíl hodnoty nároku) (zdroj: Evropská komise spolu s Radou evropských advokátních komor (CCBE) (69))

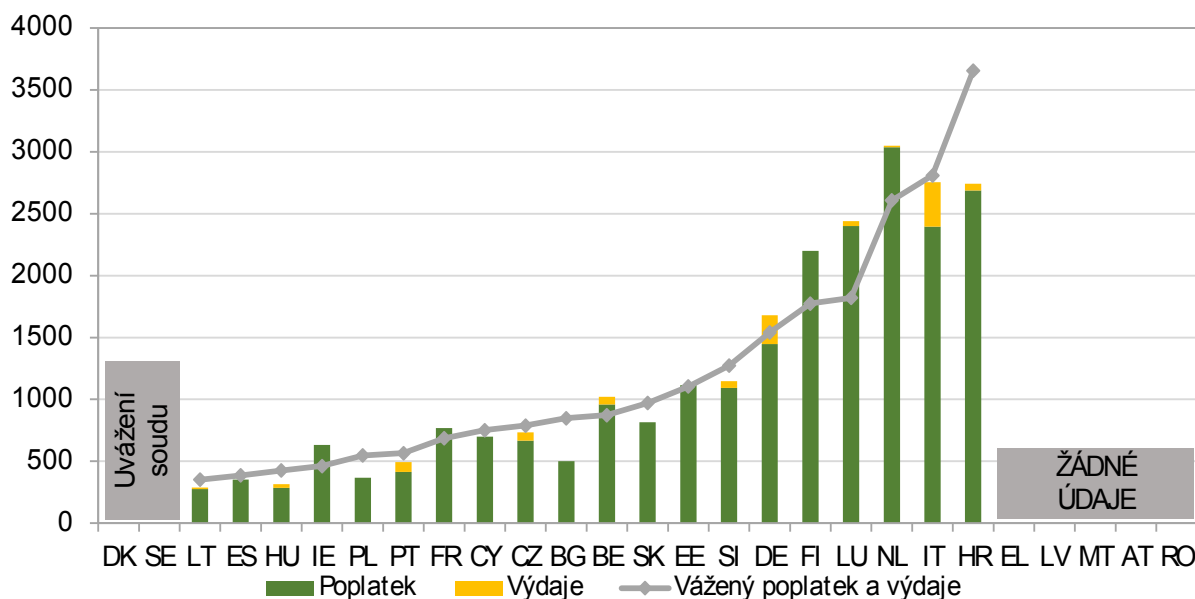
(*) Výpočty vycházejí z prahových hodnot ohrožení chudobou (AROP) za rok 2023. „Nárokem nízké hodnoty“ se rozumí nárok, který odpovídá prahu chudoby podle Eurostatu u jedné osoby v jednotlivých členských státech převedenému na měsíční příjem (např. v roce 2022 byla tato hodnota v rozmezí od 326 EUR v **BG** do 2 381 EUR v **LU**). **BE**: příspěvek do fondu právní pomoci druhého stupně ve výši 24 EUR; rejstříkové poplatky: 50 EUR nebo 165 EUR. Po skončení řízení, pokud došlo k zamítnutí/odsouzení: může být uložena náhrada nákladů řízení ve výši 1 350 EUR. **NL**: výše soudních poplatků je stanovena podle účastníka řízení, jehož roční příjem je nižší než 30 000 EUR. **SE**: soudní poplatek se platí, pokud hodnota nároku přesahuje 2 329 EUR.

Obrázek 25 znázorňuje výši odměny za právní pomoc vyplacené obhájčům v trestním řízení v konkrétní trestní věci, a sice na základě případové studie (70). Respondenti uvedli informace o částce, která by byla obhájčům v popsáném fiktivním scénáři vyplacena z veřejného rozpočtu.

⁶⁹ Údaje, které se vztahují na prahové hodnoty příjmu platné v roce 2023, byly získány prostřednictvím odpovědí členů Rady evropských advokátních komor (CCBE) na dotazník založený na tomto konkrétním scénáři: spotřebitelský spor mezi jednotlivcem a společností (dvě různé hodnoty nároku: 6 000 EUR a prahová hodnota Eurostatu pro míru ohrožení chudobou pro jednotlivé členské státy).

⁷⁰ Popis případové studie viz poznámka pod čarou 70, srovnávací přehled EU o soudnictví 2024.

Obrázek .: Výše odměny za právní pomoc vyplacené obhájčům v trestním řízení v konkrétní trestní věci, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise spolu s Radou evropských advokátních komor (CCBE) (71))

(*) Údaje jsou shromážděny na základě konkrétní případové studie. Všechny částky jsou uvedeny v eurech a v případě potřeby byly přepočteny z národních měn⁷². S ohledem na hospodářské rozdíly mezi členskými státy byla přidána hodnota poplatku a náhrady výdajů vydělena srovnávacími indexy cenových hladin vyjádřenými v procentech, kdy průměr EU činí 100 %, DK 149 % a BG 59 %⁷³. Upravuje se tak částka zahrnující poplatky a náhradu výdajů, kterou advokáti obdrží. **AT**: Rakouský systém právní pomoci je financován státem a je založen na solidaritě všech rakouských advokátů, kteří se všichni účastní systému právní pomoci na rotačním základě. Obecně platí, že daný advokát nepobírá za služby právní pomoci žádnou přímou odměnu. Namísto toho rakouský stát každoročně platí rakouské advokátní komoře jednorázovou částku za celkové služby právní pomoci poskytované všemi advokáty. Rakouská advokátní komora rozděluje tuto částku regionálním advokátním komorám na základě počtu zapsaných advokátů, kteří poskytovali služby právní pomoci, a na základě počtu případů právní pomoci, které regionální advokátní komory řešily. Finanční prostředky se použijí na systém sociálního a důchodového zabezpečení advokátů, který není financován státem. **IE**: Právníká profese se dělí na advokáty (barristers) a právní zástupce (solicitors). Odměna za právní pomoc je u každé z těchto profesí odlišná. Výše uvedený údaj představuje maximální částku, kterou lze v rámci režimu právní pomoci v daném případě účtovat jako poplatek.

– Přístup k metodám alternativního řešení sporů –

Obrázek 26 znázorňuje úsilí členských států o podporu dobrovolného využívání metod alternativního řešení sporů (ADR) specifickými pobídkami. Ty se mohou lišit v závislosti na oblasti práva (74).

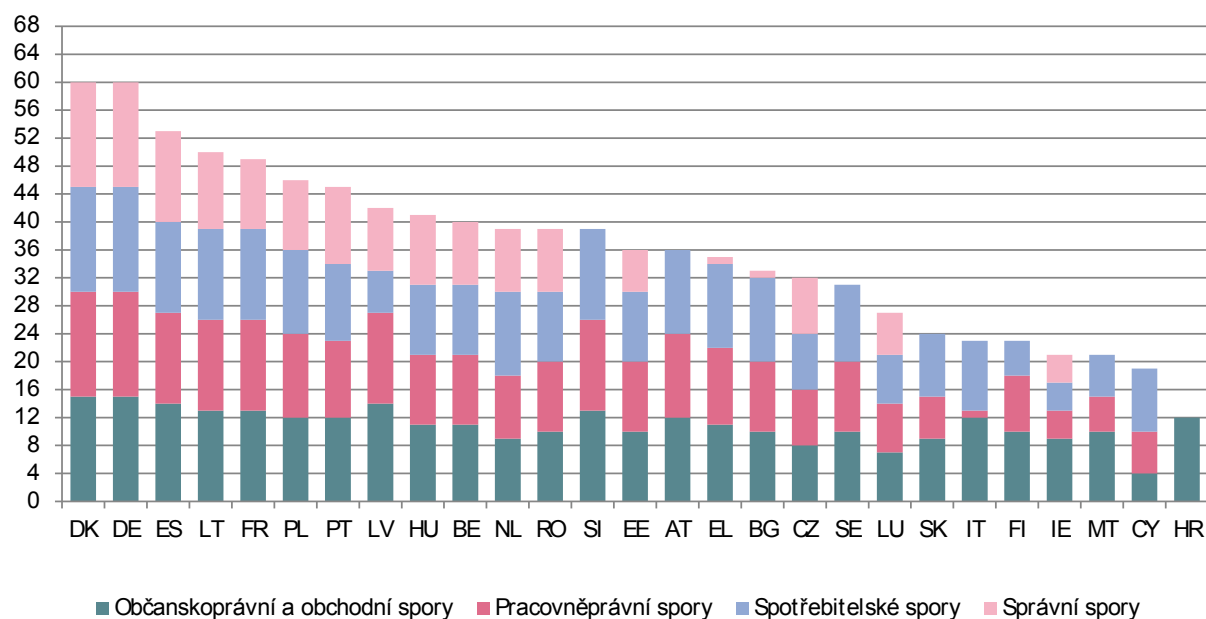
⁷¹ Údaje, které se vztahují na prahové hodnoty příjmu platné v roce 2022, byly získány prostřednictvím odpovědí členů Rady evropských advokátních komor (CCBE) na dotazník založený na tomto konkrétním scénáři: spotřebitelský spor mezi jednotlivcem a společností (dvě různé hodnoty nároku: 6 000 EUR a prahová hodnota Eurostatu pro míru ohrožení chudobou pro jednotlivé členské státy).

⁷² Přepočtení bylo provedeno za použití referenčních směnných kurzů Evropské centrální banky vůči euru ke dni 30. září 2024 – 1,9558 BGN, 25,184 CZK, 7,4560 DKK, 396,88 HUF, 4,2788 PLN, 4,9753 RON, 11,3000 SEK.

⁷³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00120/default/table?lang=en&category=t_prc.t_prc_ppp.

⁷⁴ Metody podpory a motivace k využívání alternativního řešení sporů nezahrnují povinné požadavky na využívání alternativního řešení sporů před zahájením soudního řízení. Takové požadavky mohou vyvolávat obavy ohledně jejich slučitelnosti s právem na účinnou právní ochranu před soudem zakotveným v Listině základních práv EU.

Obrázek .: Podpora a pobídky týkající se využívání metod alternativního řešení sporů (ADR), 2024 (*) (zdroj: Evropská komise (75))

(*) *Možné maximum: 68 bodů. Souhrnné ukazatele založené na těchto ukazatelích: 1) internetové stránky přinášející informace o ADR; 2) propagační kampaně ve sdělovacích prostředcích; 3) brožury pro veřejnost; 4) soud umožňuje na žádost zvláštní informační setkání věnovaná ADR; 5) koordinátor pro ADR/mediaci u soudů; 6) zveřejňování hodnocení o využívání ADR; 7) zveřejňování statistiky o využívání ADR; 8) částečné nebo úplné pokrytí nákladů na ADR z právní pomoci; 9) úplná nebo částečná náhrada soudních poplatků (včetně kolkovného) v případě úspěšného ADR; 10) k postupům ADR není požadován právník; 11) soudce může vystupovat jako mediátor; 12) dohoda, k níž strany dospěly, je vykonatelná u soudů; 13) možnost zahájit řízení / podat návrh a předložit listinné důkazy online; 14) strany mohou být o zahájení řízení a jednotlivých úkonech v řízení informovány elektronicky; 15) možnost platby příslušných poplatků online; 16) využití technologií (aplikací umělé inteligence, chatbotů), aby se zjednodušilo předkládání a řešení sporů, a 17) jiné prostředky. Za každý z těchto 17 ukazatelů byl pro každou oblast práva udělen jeden bod. **IE**: správní věci jsou zařazeny do kategorie občanských a obchodních věcí. **EL**: v oblasti zadávání veřejných zakázek lze alternativní řešení sporů využít u správního odvolacího soudu. **ES**: v pracovněprávních sporech je využití alternativního řešení sporů povinné. **PT**: u občanských/obchodních sporů jsou soudní poplatky hrazeny pouze v případě smírcích soudců. **SK**: slovenský právní řád neumožňuje využívání alternativního řešení sporů pro administrativní účely. **FI**: spotřebitelské a pracovní spory jsou rovněž považovány za občanské spory. **SE**: soudci mají diskreční procesní pravomoc, pokud jde o alternativní řešení sporů. Hledání smírného urovnání sporu je povinným úkolem soudce, není-li to v dané věci vzhledem k její povaze nevhodné.*

⁷⁵ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

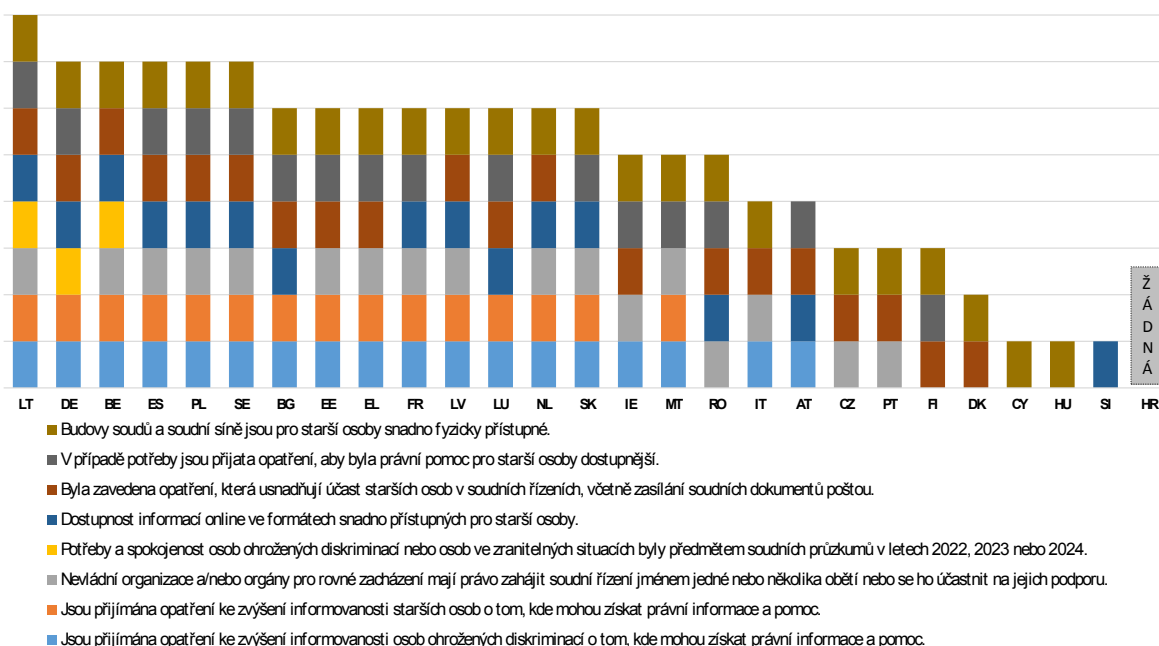
– Zvláštní opatření pro přístup ke spravedlnosti –

Srovnávací přehled EU o soudnictví 2022 věnoval zvláštní obrázky konkrétním opatřením, která mají osobám se zdravotním postižením usnadnit rovný přístup ke spravedlnosti. V rámci srovnávacího přehledu EU o soudnictví 2023 byla dále zkoumána vybraná konkrétní opatření, která usnadňují rovný přístup ke spravedlnosti osobám ohroženým diskriminací a také dvěma konkrétním skupinám: starším lidem a obětem násilí páchaného na ženách a domácího násilí. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 se opět zabývá těmito vybranými konkrétními opatřeními dva roky poté, co byly tyto údaje předloženy naposledy.

Níže uvedená tabulka uvádí kroky, které jednotlivé členské státy přijaly k řešení překážek v přístupu ke spravedlnosti pro osoby ohrožené diskriminací, včetně starších osob. To zahrnuje také zajištění fyzického přístupu do soudních budov, přístupu k právním informacím, asistenci nebo právní pomoci a formát online informací.

Graf ukazuje řadu pozitivních trendů, včetně těch, které se týkají fyzické přístupnosti soudních budov a soudních síní, dostupnosti právní pomoci nebo zavedených řešení, která pomáhají starším osobám účastnit se soudních řízení. Ukazuje také, že informace jsou ve větší míře dostupné online ve formátech snadno přístupných starším osobám a že nevládní organizace nebo orgány pro rovné zacházení mají ve větším počtu členských států právo zahájit soudní řízení nebo se ho účastnit. Některé členské státy se však nadále potýkají s problémy. Stále existují členské státy, kde je pokrok pomalý a kde situace stagnuje nebo se dokonce zhoršuje.

Obrázek.: Zvláštní opatření pro přístup ke spravedlnosti pro osoby ohrožené diskriminací⁷⁶ a starší osoby⁷⁷ (zdroj: Evropská komise (⁷⁸))

(*) **BE:** Unie je nezávislá veřejná instituce, která podporuje rovnost a bojuje proti diskriminaci. Existují také specializované internetové stránky včetně Just-on-web a e-deposit. **DK:** Lidé mohou být osvobozeni od používání digitálních veřejných řešení, například pokud nemají v místě bydliště přístup k počítači, chytrému telefonu nebo tabletu. Ve zvláštních případech může soud rozhodnout, že osoba je osvobozena od využití internetových stránek minretssag.dk, pokud nemá dostatečné digitální dovednosti nebo má specifické postižení. **IE:** Irská komise pro lidská práva a rovnost má pravomoc požádat Vrchní soud, odvolací soud nebo Nejvyšší soud o povolení vystupovat před soudem jako amicus curiae v řízeních týkajících se lidských práv a/nebo rovnosti; digitální podání nenahrazuje tradiční formy podání a doručování. **ES:** Článek 7a španělského zákona o občanském soudním řízení zavádí několik nových ustanovení, která mají starším lidem zajistit snadný přístup ke spravedlnosti. **HR:** poslední průzkum tohoto druhu se uskutečnil v roce 2017. Nový průzkum v roce 2025 rozdělí otázky podle věkových skupin účastníků. **IT:** ne všechny soudní prostory jsou přístupné starším osobám. **FI:** pracovníci v oblasti právní pomoci mohou zorganizovat návštěvu starších osob, aby jim pomohli vyřešit jejich problém. **LT:** Podle zákona o státěm zaručené právní pomoci mají nárok na právní pomoc oběti trestných činů spáchaných s úmyslem vyjádřit vůči nim nenávisť, a to i na základě věku, bez ohledu na jejich příjmy a majetek. **MT:** V roce 2023 podepsala maltská agentura pro právní pomoc (Legal Aid Malta) memorandum o porozumění s Odborem pro aktivní stárnutí a komunitní péči (Department of Active Ageing and Community Care) s cílem poskytovat bezplatnou právní pomoc starším klientům (klientům starším 60 let) v občanskoprávních i trestních věcech, včetně případů, kdy jsou starší osoby obětmi trestné činnosti nebo se staly obětmi genderově podmíněného násilí. **NL:** Soudní orgány informují veřejnost o tom, kam se mohou obrátit pro právní poradenství (Juridisch Loket, advokáti atd.). Tyto informace by měly být uživatelsky přívětivé a srozumitelné pro všechny, včetně starších osob. Byl proveden uživatelský průzkum za účelem ověření těchto skutečností. **AT:** Budovy soudů jsou (až na několik výjimek) bezbariérové, a tudíž fyzicky snadno přístupné starším osobám. **PL:** Nevládní organizace, které ze zákona nesmí podnikat, mohou v zákonem stanovených případech v zájmu ochrany práv občanů zahajovat řízení a účastnit se probíhajících řízení. **PT:** Pokud je zranitelná osoba obětí veřejného trestného činu (u veřejných trestných činů zahajuje řízení z moci úřední státní zástupce), mohou řízení zahájit nevládní organizace nebo orgány pro rovné zacházení. **SI:** specializované

⁷⁶ Osoby ohrožené diskriminací, zejména z důvodů uvedených v článku 19 Smlouvy o fungování Evropské unie: „pohlaví, rasa nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientace“ a v článku 21 Listiny základních práv: „pohlaví, rasa, barva pleti, etnický nebo sociální původ, genetické rysy, jazyk, náboženské vyznání nebo přesvědčení, politické názory či jakékoli jiné názory, příslušnost k národnostní menšině, majetek, narození, zdravotní postižení, věk a sexuální orientace“.

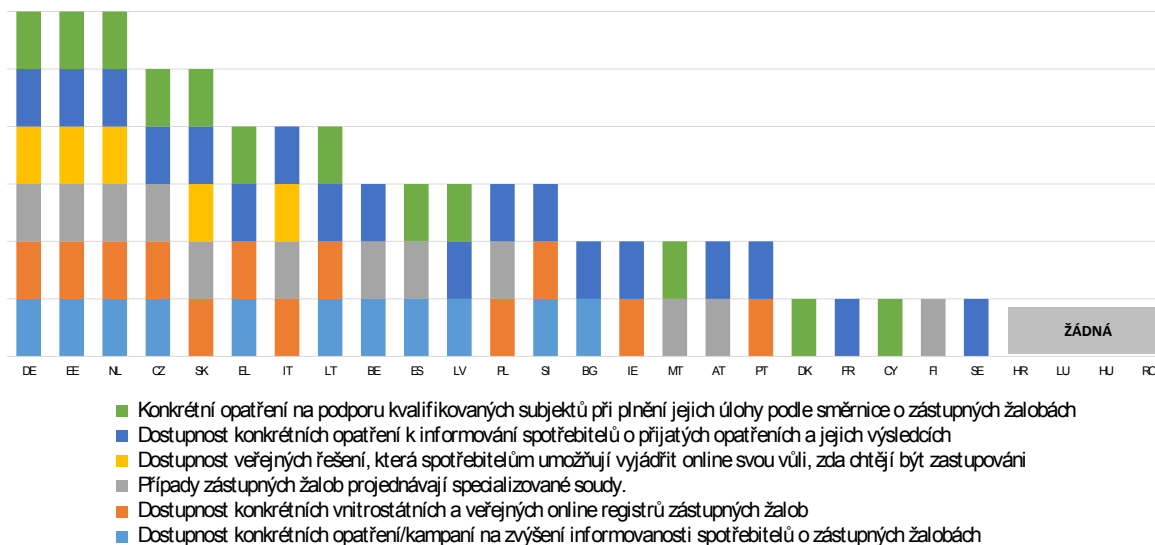
⁷⁷ Pro účely tohoto grafu se jedná o osoby ve věku 65 let a více.

⁷⁸ Údaje za rok 2023 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

internetové stránky poskytují informace o postupech informativním a vstřícným způsobem. **SK:** Přístup k ústavně zaručenému právu občanů na právní pomoc je realizován zejména prostřednictvím center právní pomoci a veřejných ochránců práv.

Obrázek 28 doplňuje obrázky 19 a 20 o účinnosti řízení v oblasti spotřebitelského práva tím, že znázorňuje zvláštní vybraná opatření přijatá členskými státy EU ke zvýšení povědomí o novém evropském modelu hromadných žalob⁽⁷⁹⁾, jehož cílem je zlepšit přístup spotřebitelů ke spravedlnosti v situacích hromadné škody.

Obrázek.: Zvláštní opatření pro zástupné žaloby na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise⁽⁸⁰⁾)

(*) Zástupné žaloby vymezené směrnicí (EU) 2020/1828. Jedná se o žaloby podané kvalifikovanými subjekty u vnitrostátních soudů nebo správních orgánů jménem skupin spotřebitelů s cílem dosáhnout vydání opatření na zdržení se jednání (tj. zastavení nezákonných praktik obchodníka, podobně jako je tomu ve směrnici 2009/22/ES o žalobách na zdržení se jednání), opatření k nápravě (např. vrácení peněz, výměna, oprava) nebo jak opatření na zdržení se jednání, tak opatření k nápravě. Cílem této otázky je shromáždit informace o konkrétních postupech, které nemusí nutně přímo souviset s prováděním směrnice. Údaje za **HR, LU, HU, RO** nebyly vykazány. **NL:** Ve věcech zástupných žalob jsou v Nizozemsku příslušné všechny soudy (občanskoprávní oddělení). V praxi se těmito případy zabývá vnitrostátní skupina soudců, kteří se na tento typ řízení specializují nebo s ním mají zkušenosti. Jedná se o systém založený na rozhodnutí o neúčasti, což znamená, že spotřebitelé musí jednat pouze v případě, že nechtějí být v řízení zastoupeni. To musí být soudu sděleno písemně. **BE:** neexistuje žádný rejstřík, ale některá rozhodnutí musí být zveřejněna na internetových stránkách ministerstva hospodářství a v úředním věstníku. **DK:** V současné době jsou kvalifikovanými subjekty dánský ombudsman pro spotřebitele (Forbrugerombudsmanden) a Dánská agentura pro léčivé přípravky (Lægemiddelstyrelsen), které jsou podporovány z veřejných prostředků. **EE:** spotřebitelské spory projednává výbor pro spotřebitelské spory, který je nezávislým a nestranným subjektem řešícím spotřebitelské spory. **IE:** na internetových stránkách Citizens Information byl v rámci informační stránky pro spotřebitele „Jak si stěžovat“ (How to complain) zveřejněn článek o zástupných žalobách. **EL:** Zákon 5019/2023 zavádí nový systém zástupných žalob. **LV:** V Lotyšsku je určen kvalifikovaný subjekt pro přeshraniční vztahy. Žádné zástupné žaloby zatím nebyly podány. **LT:** Opatření ke zvýšení informovanosti veřejnosti týkající zástupných žalob spotřebitelů jsou prováděna zejména poskytováním příslušných informací na internetových stránkách Státního úřadu pro ochranu práv spotřebitelů (SCRPA) a spotřebitelských sdružení (např. oznámení

⁷⁹ Uvedený model byl zaveden směrnicí (EU) 2020/1828 o zástupných žalobách, https://commission.europa.eu/law/law-topic/consumer-protection-law/representative-actions-directive_cs, na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů.

⁸⁰ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví a s Evropskou sítí pro justiční vzdělávání.

zveřejněné na internetových stránkách SCRPA, <https://vytat.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/o2moBOazC4c.pdf>. **PT:** Seznam zástupných žalob podaných u soudů v PT je k dispozici na internetových stránkách Generálního ředitelství pro spotřebitele, stejně jako kontakt na příslušný subjekt a všechny příslušné dokumenty pro spotřebitele: https://www.consumidor.gov.pt/consumidor_4/aco-es-coletivas/informacoes-sobre-aco-es-coletivas. **SK:** Spotřebitelé se mohou ke kolektivní žalobě připojit prostřednictvím jakéhokoliv notáře. Formulář žádosti je k dispozici na tomto odkazu https://static.slov-lex.sk/pdf/prilohy/SK/ZZ/2023/289/20230725_5563264-2.pdf.

Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 rozšiřuje analýzu soudnictví vstřícného k dětem. Obrázek 29 uvádí širší škálu zvláštních opatření pro soudnictví vstřícné k dětem (občanskoprávní i trestní řízení pro mladistvé). Obrázek 30 zkoumá širší spektrum zvláštních opatření, která jsou k dispozici v případech, kdy dítě vystupuje v soudním řízení jako oběť nebo jako podezřelá či obviněná osoba.

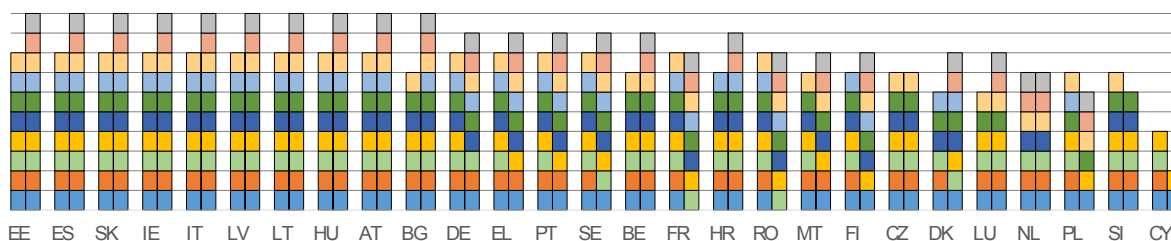
Obrázek.: Zvláštní opatření pro soudnictví / soudní řízení vstřícné k dětem (občanskoprávní i trestní řízení pro mladistvé), 2024 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁸¹⁾)

(*) Děti: osoby mladší 18 let.

⁸¹ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek .: Zvláštní opatření pro děti, které se účastní trestního řízení jako oběti nebo podezřelé a obviněné osoby (děti: osoby mladší 18 let), 2024 (*) (zdroj: Evropská komise⁽⁸²⁾)

Pro každý členský stát představují uvedené dva sloupce zapojení dětí jako (zleva doprava):

1. obětí
2. podezřelých nebo obviněných osob

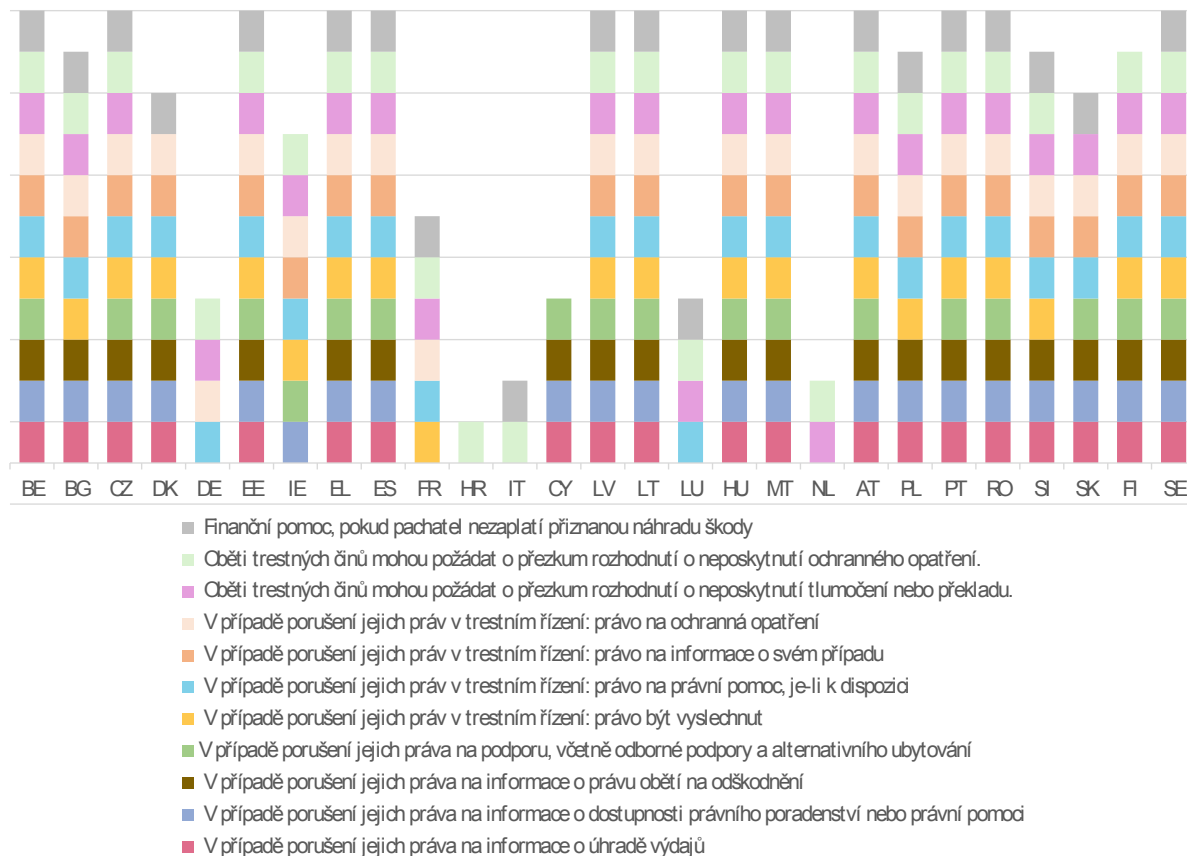
- Děti zbavené svobody jsou zpravidla drženy odděleně od dospělých a v podmínkách, které zajišťují dodržování jejich potřeb a práv.
- Jakákoli forma zbavení svobody dětí se používá jako krajní opatření a na co nejkratší přiměřenou dobu.
- Soudci, státní zástupci a další právníci, kteří přicházejí do styku s dětmi, absolvují speciální školení.
- Děti jsou během celého řízení doprovázeny svým zákonným zástupcem nebo jinou jimi určenou vhodnou osobou.
- Specifické potřeby dětí jsou zohledňovány v průběhu celého řízení na základě individuálního posouzení.
- Děti jsou vždy zastoupeny advokátem (tj. bez ohledu na to, zda si dítě takovou pomoc aktivně vyžádá).
- Byla přijata zvláštní opatření, která zajišťují audiovizuální záznam výslechu dětí, videokonference nebo jiné formy výslechu dětí na dálku.
- Děti jsou vyslýchány/dotazovány v prostředí přizpůsobeném jejich potřebám / ve výslechové místnosti a mohou se účinně účastnit všech jednání.
- Dětem jsou poskytovány informace o jejich právech a obecných aspektech řízení, které jsou přizpůsobeny jejich věku a schopnostem.

(*) Děti: osoby mladší 18 let.

⁸² Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

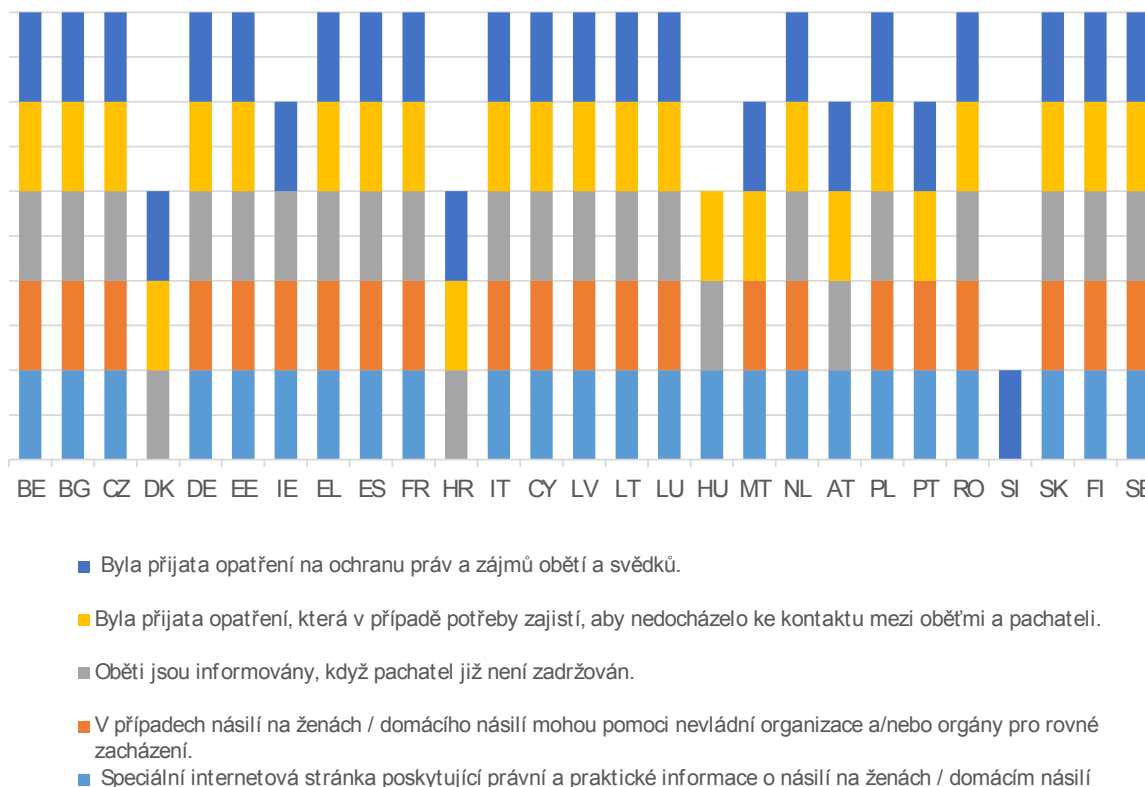
Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 rozšiřuje analýzu přístupu ke spravedlnosti o oběti trestných činů a oběti násilí páchaného na ženách / domácího násilí.

Obrázek .: Opravné prostředky pro oběti trestných činů, 2024 (zdroj: Evropská komise ⁽⁸³⁾)

⁸³ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek .: Opravné prostředky pro oběti násilí páchaného na ženách / domácího násilí, 2024 (zdroj: Evropská komise ⁽⁸⁴⁾)

2.2.2 Zdroje

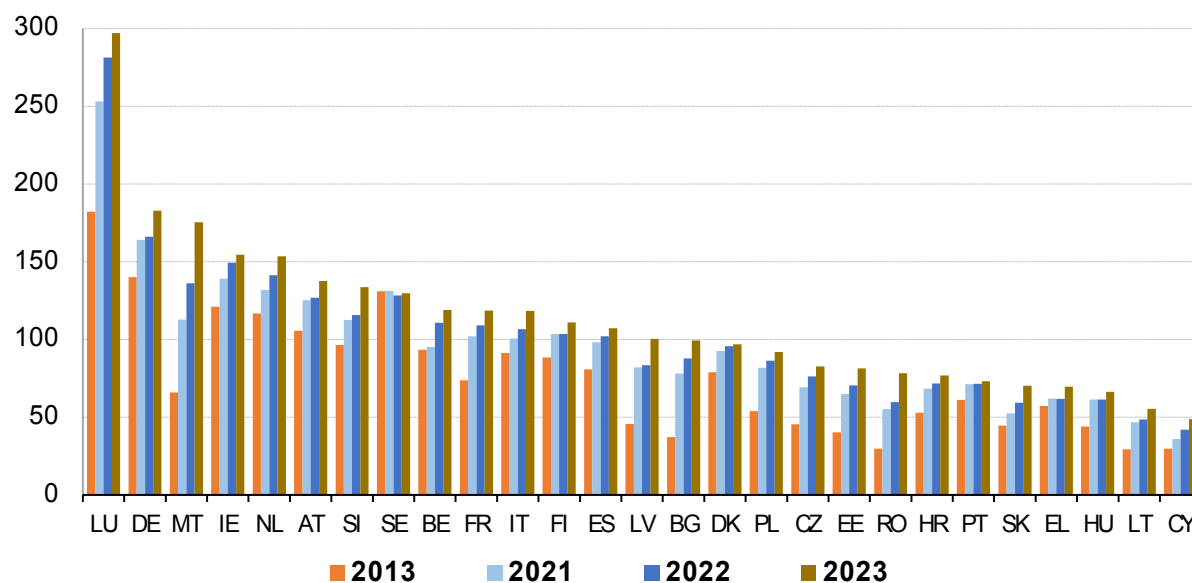
Pro řádné fungování systému soudnictví jsou nezbytné dostatečné zdroje. To zahrnuje nezbytné investice do fyzické a technické infrastruktury a do řádně kvalifikovaných, dobře vyškolených a odpovídajícím způsobem placených pracovníků všech profesí. Bez odpovídajícího vybavení, nástrojů nebo pracovníků s potřebnými kvalifikacemi a dovednostmi a s přístupem k dalšímu vzdělávání je ohrožena kvalita řízení a rozhodování.

– *Finanční prostředky* –

Níže uvedené obrázky ukazují skutečné výdaje vládních institucí na fungování systému soudnictví (s výjimkou věznic), jak na obyvatele (obrázek 33), tak jako podíl na hrubém domácím produktu (HDP) (obrázek 34).

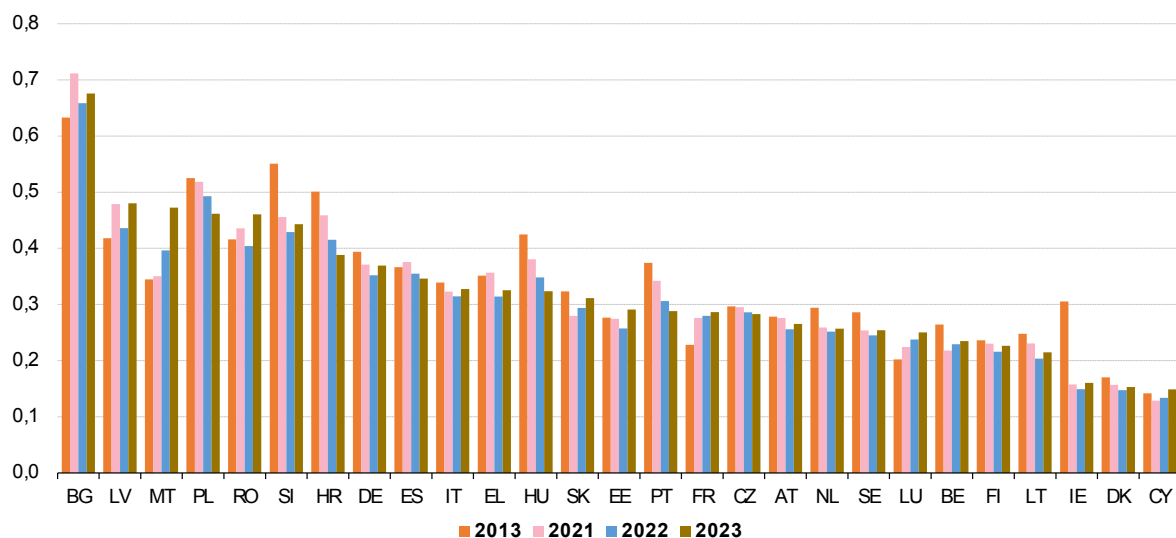
⁸⁴ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek .: Celkové výdaje vládních institucí na soudy v EUR na obyvatele v letech 2013 a 2021–2023 (*) (zdroj: Eurostat)

(*) Členské státy jsou seřazeny podle jejich výdajů v roce 2023 (od nejvyšších k nejnižším). Pro DE, ES, FR a SK jsou údaje za rok 2022 předběžné. Pro BE, DE, ES, FR, PT a SK jsou údaje za rok 2023 předběžné. U údajů pro PL došlo v roce 2022 k přerušení řady. Zdroj: Eurostat, Gov_10a_exp

Obrázek .: Celkové výdaje vládních institucí na soudy jako procento HDP v letech 2013 a 2021–2023 (*) (zdroj: Eurostat)

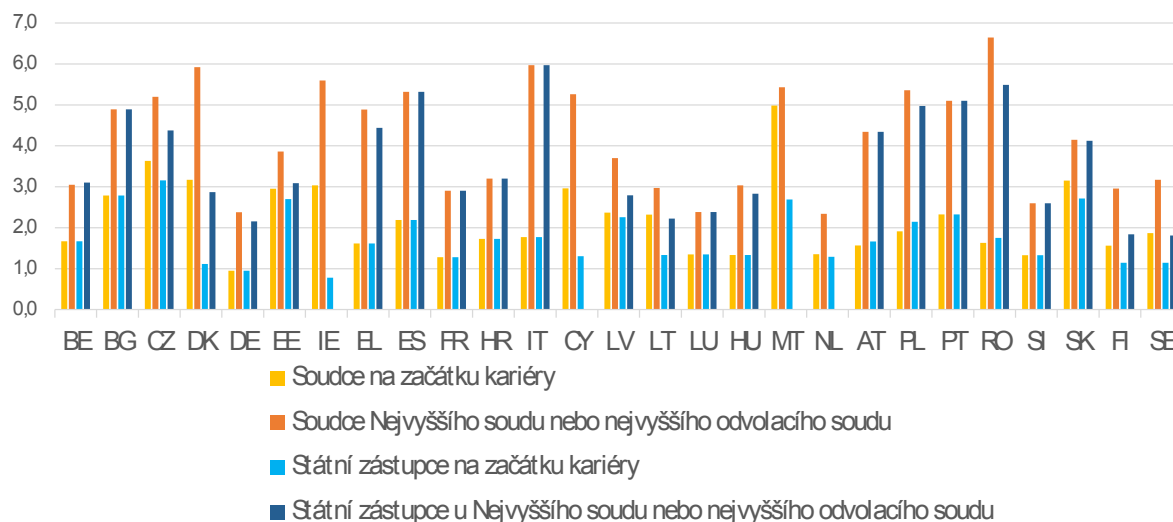

(*) Členské státy jsou seřazeny podle jejich výdajů v roce 2023 (od nejvyšších k nejnižším). Pro DE, ES, FR a SK jsou údaje za rok 2022 předběžné. Pro BE, DE, ES, FR, PT a SK jsou údaje za rok 2023 předběžné. U údajů pro PL došlo v roce 2022 k přerušení řady. Zdroj: Eurostat, Gov_10a_exp

Obrázek 35 znázorňuje poměr ročních platů soudců a státních zástupců k průměrnému ročnímu platu v dané zemi. Sloupce u jednotlivých zemí uvádějí poměr platů soudců a státních zástupců na začátku jejich kariéry a na jejím vrcholu. Podle čl. 19 odst. 1 SEU musí členské státy zajistit, aby jejich soudy jako celek i jednotliví soudci byli v oblastech, na které se vztahuje právo EU, nezávislí. Zatímco dočasné snížení odměn v souvislosti s úspornými opatřeními nebylo považováno za porušení tohoto ustanovení, Soudní dvůr Evropské unie uvedl, že pobírání

odměn členy soudní moci ve výši odpovídající významu vykonávaných funkcí představuje základní záruku nezávislosti soudců ⁽⁸⁵⁾.

Obrázek .: Poměr ročních platů soudců a státních zástupců k roční průměrné hrubé mzdě v dané zemi v roce 2023 (*) (zdroj: studie Komise Rady Evropy pro efektivitu justice (CEPEJ))

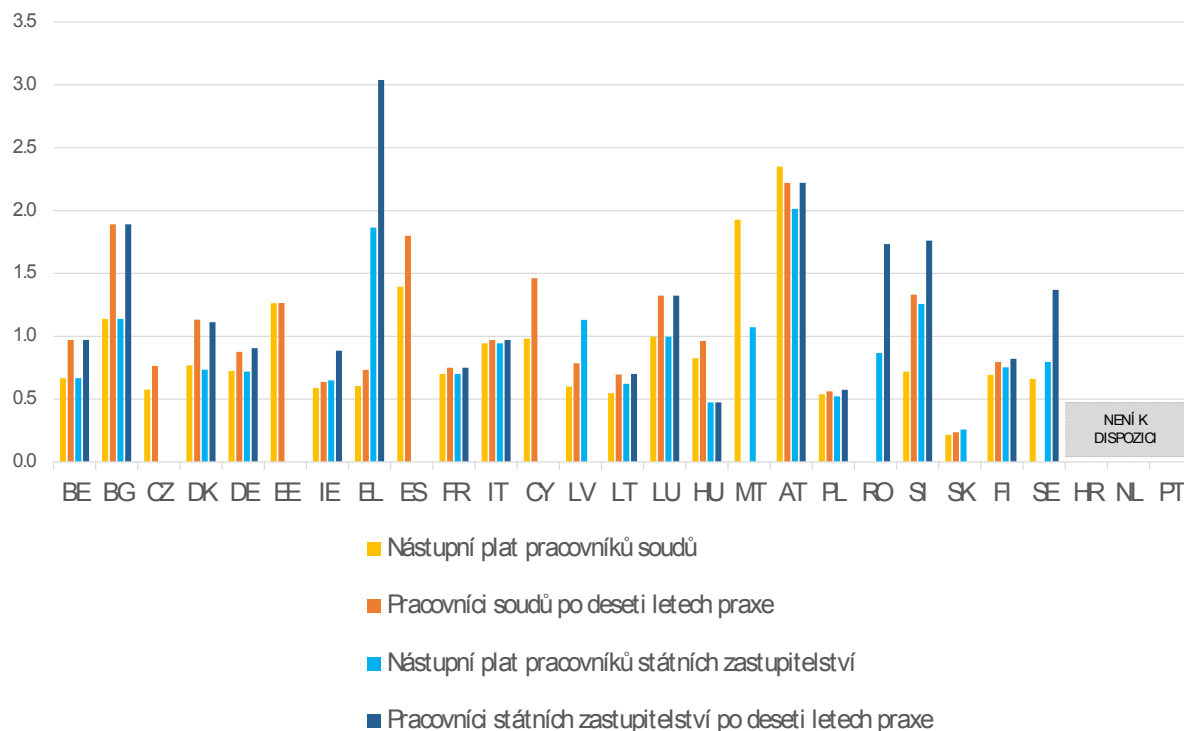
(*) Poznámky k údajům týkajícím se jednotlivých členských států jsou k dispozici ve studii CEPEJ ⁽⁸⁶⁾.

Obrázek 36 znázorňuje poměr ročních platů odborných pracovníků soudů a státních zastupitelství k průměrné roční mzdě v dané zemi. První dva sloupce znázorňují pro každou zemi poměr týkající se odborných pracovníků soudních orgánů na začátku jejich kariéry a po deseti letech služby; třetí a čtvrtý sloupec znázorňují poměr týkající se odborných pracovníků státního zastupitelství na začátku jejich kariéry a po deseti letech ve službě.

⁸⁵ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie, věc C- 64/16, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, ECLI:EU:C:2018:117, bod 45, „Stejně jako neodvolatelnost členů dotčeného orgánu (viz zejména rozsudek ze dne 19. září 2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, bod 51) představuje přitom platové ohodnocení těchto členů úměrné významu funkcí, které vykonávají, záruku vlastní nezávislosti soudců.“ Viz také rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve spojených věcech C-146/23 a C-374/23 Sądowny w Białymstoku a Adoreiké (ECLI:EU:C:2025:109), kde Soudní dvůr potvrzuje, že podrobná pravidla pro stanovení odměn soudců musí být objektivní, předvídatelná, stabilní a transparentní. Stanovení této odměny musí mít právní základ a musí splňovat kritéria objektivnosti, předvídatelnosti, stability a transparentnosti. Jakákoli odchylka od metody stanovení odměny musí být odůvodněna cílem obecného zájmu.

⁸⁶ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs#documents.

Obrázek .: Poměr ročních platů odborných pracovníků soudů a státních zastupitelství k roční průměrné hrubé mzdě v dané zemi v roce 2023 (*) (zdroj: Evropská komise a Eurostat ⁽⁸⁷⁾)

(*) Ukazatel vypracovaný ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví. Údaje o platech se týkají minimálního hrubého ročního platu po nástupu (v eurech) v roce 2023 a minimálního hrubého ročního platu po deseti letech praxe (v eurech) v roce 2023. Hrubý plat se vypočítává před odečtením odvodů na sociální a zdravotní pojištění a daní. Zahrnuty jsou bonusy, které jsou pravidelně vypláceny všem zaměstnancům bez ohledu na jejich osobní situaci (například 13. plat, který je bez výjimky vyplácen zaměstnancům soudu / státního zastupitelství). Bonusy spojené s osobní situací (například rodinné přídatky v závislosti na počtu dětí) v částce zahrnuty nejsou. Není-li uvedeno jinak, je použita hodnota minimálního platu uplatnitelná v kategoriích zaměstnanců, jež spadají do příslušné skupiny zaměstnanců. Poměr byl vypočten na základě ukazatele Eurostatu „Průměrný plat při práci na plný úvazek na zaměstnance“, nama_10_fte, pro rok 2023. Soudními zaměstnanci se rozumí odborní pracovníci soudů prvního stupně, kteří se podílejí na soudním řízení nebo jsou zapojeni do rozhodování, např. asistenti soudců, Rechtspfleger, soudní asistenti, auxilliaires de justice, soudní úředníci. Pracovníky státního zastupitelství se rozumí odborníci na nejnižší úrovni státních zastupitelství, kteří se podílejí na řízeních nebo jsou zapojeni do rozhodování, např. asistenti státních zástupců, čekatelé na výkon funkce státního zástupce. Konkrétní kategorie, na které jednotlivé členské státy odkazují v rámci těchto dvou širších skupin a které jsou v grafu zastoupeny: „S“ odkazuje na soudní zaměstnance, „SZ“ odkazuje na zaměstnance státního zastupitelství. **BE**: griffier/greffier (S), secretaris/secrétaire (SZ). Poskytnuté údaje zahrnují náhradu platu za dovolenou a prémie na konci roku. **BG**: asistent soudce (S), asistent státního zástupce (SZ). **CZ**: vyšší soudní úředník (S), pracovník státního zastupitelství (SZ). **DK**: soudní asistent (S), čekatel na výkon funkce státního zástupce (SZ). Plat soudního asistenta po deseti letech praxe vychází z průměrného platu. **DE**: neuvedeno. **EE**: soudní úředník (S), asistent státního zástupce (SZ). **IE**: asistent soudce (S), právní asistent (legal executive) (SZ). **EL**: soudní tajemník (S). **ES**: Letrados de la Administración de Justicia (S), Cuerpo de Auxilio Judicial (SZ). **FR**: právní asistent/úředník (S), právní asistent/úředník (SZ). **HR**: asistent soudce (S), asistent státního zástupce (SZ). **IT**: pracovníci soudů spadající do oblasti III a hospodářského segmentu F1 (S), pracovníci soudů spadající do oblasti III a hospodářského segmentu F2 (S), pracovníci státního zastupitelství spadající do oblasti III a hospodářského segmentu F1 (SZ), pracovníci státního zastupitelství spadající do oblasti III a hospodářského

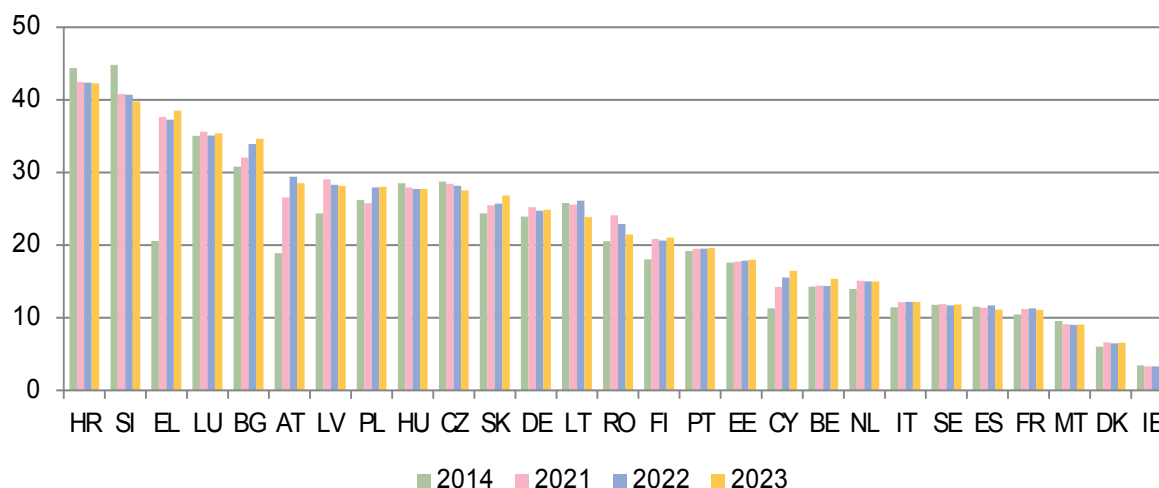
⁸⁷ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví a s Eurostatem. Zdroj údajů o průměrné roční hrubé mzdě použitý pro výpočet poměrů uvedených na obrázcích 34 a 35 se liší (údaje pro obrázek 34 poskytl CEPEJ na základě informací od svých národních zpravodajů, zatímco údaje pro obrázek 35 pocházejí z Eurostatu). Uvedené poměry proto nejsou mezi oběma obrázky přímo srovnatelné.

segmentu F2 (SZ). **CY**: soudní tajemník (S). **LV**: asistent soudce (S), právní konzultant, advokát v oblasti trestního práva, advokát-analytik (SZ). Soudní zaměstnanci zahrnují pouze asistenty soudců. V této kategorii neexistuje žádné rozpětí platů. Pokud jde o kategorii „asistent soudce“, byl poskytnut údaj o maximální výši platu v roce 2022. Plat všech asistentů soudců je u soudů prvního stupně stejný. Pokud například asistent soudce získá v rámci každoročního hodnocení nejvyšší známku, může již v prvním roce zaměstnání obdržet maximální plat. Pokud jde o pracovníky státního zastupitelství, údaje představují průměrný plat v uvedených pracovních pozicích. Pracovníci obou stupňů státního zastupitelství mají pevně stanovený plat, který nezávisí na počtu odpracovaných let v daném úřadu. **LT**: asistenti soudců (seniorní asistenti soudců) (S), asistenti státních zástupců a asistenti nejvyšších státních zástupců (SZ). Uvedené výše platů asistentů soudců, asistentů státních zástupců a úředníků jsou průměrem konkrétních platů v rámci dané kategorie. **LU**: Référéndaires: employé A1 (S), référendaires: employé A1 (S). **HU**: pracovník státního zastupitelství (SZ). **MT**: asistent soudce (S), čekatel na výkon funkce státního zástupce (SZ). **NL**: údaje nejsou k dispozici z důvodu chybějícího ukazatele Eurostatu, pokud jde o průměrný plat při práci na plný úvazek na zaměstnance. **AT**: soudní čekatelé / právní asistenti / auditori / soudní úředníci (Rechtspfleger) (S), čekatel na výkon funkce státního zástupce (SZ). Údaje představují výši zákonného platu. Zaměstnanci nebo různé platové skupiny jsou seskupeny do jedné kategorie zaměstnanců, přičemž průměrná hodnota je stanovena na základě výše zákonného platu a odměny. **PL**: soudní asistent (S). Údaje představují průměr konkrétních platů v rámci dané kategorie. **RO**: právní čekatel na státním zastupitelství (SZ). RO má pouze kategorii „právní čekatel na státním zastupitelství“, nikoli „asistent státního zástupce“ ani jiné kategorie odborníků, kteří se podílejí na řízení / jsou zapojeni do rozhodování. Byly tedy poskytnuty pouze údaje o nástupním platu právních čekatelů na státním zastupitelství. Kategorie soudních zaměstnanců na soudech prvního stupně v Rumunsku v roce 2022 neexistovala, a tudíž pro tuto kategorii nejsou uvedeny žádné údaje. **SI**: asistent soudce (S), seniorní poradce soudce (SZ). **SK**: asistent (S), právní čekatel na státním zastupitelství (SZ). **FI**: asistent soudce (S), asistent státního zástupce (SZ). **SE**: soudní úředník prvního stupně (S), právní čekatel na státním zastupitelství (SZ).

– Lidské zdroje –

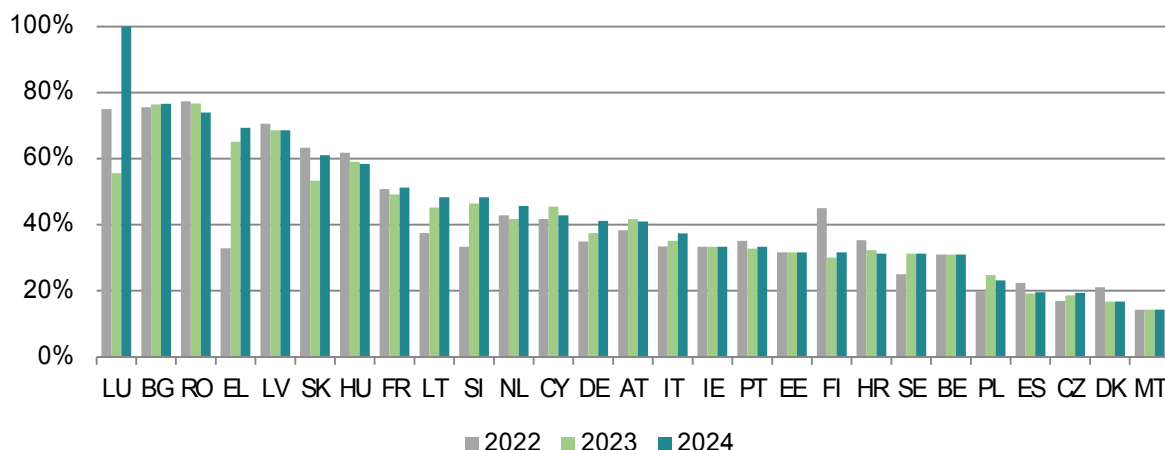
Pro dobrou kvalitu systému soudnictví jsou nezbytné odpovídající lidské zdroje. Rozmanitost mezi soudci, včetně genderové vyváženosti, přináší komplementární znalosti, dovednosti a zkušenosti a odráží realitu ve společnosti.

Obrázek .: Počet soudců v letech 2014, 2021–2023 (*) (na 100 000 obyvatel) (zdroj: studie Komise Rady Evropy pro efektivitu justice (CEPEJ))

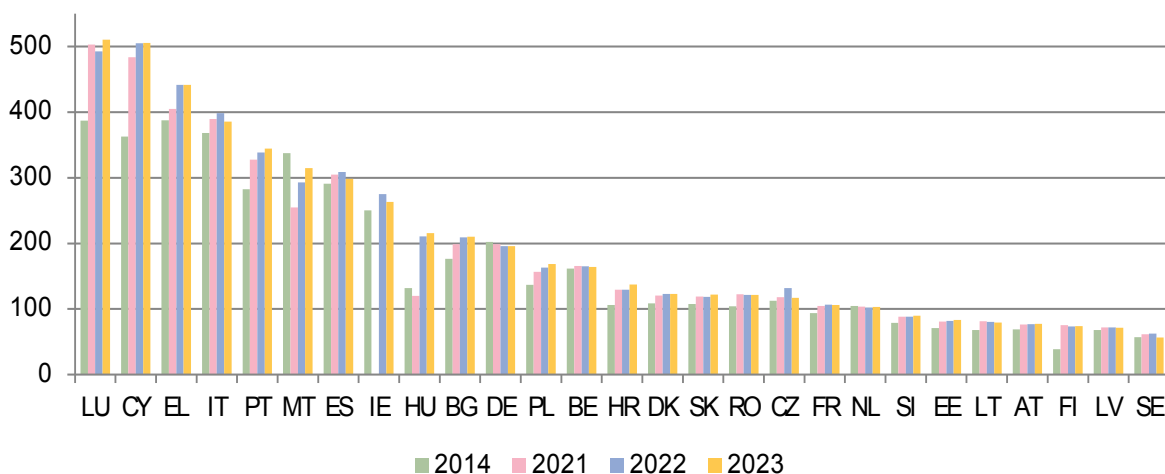
(*) Tato kategorie zahrnuje soudce pracující na plný úvazek podle metodiky CEPEJ. Nezahrnuje Rechtspfleger / soudní úředníky, kteří existují jen v některých členských státech. **EL**: od roku 2016 údaje o profesionálních soudcích zahrnují údaje o soudcích na všech pozicích trestního a občanského soudnictví, jakož i správní soudce. **IT**: regionální auditní komise, místní daňové komise a vojenské soudy nejsou zahrnuty. Správní soudnictví je zohledňováno od roku 2018. **AT**: údaje o správním soudnictví jsou součástí celkových údajů od roku 2016.

Obrázek .: Podíl žen mezi profesionálními soudci Nejvyššího soudu, 2022–2024 (*) (zdroj: Evropská komise (⁸⁸))

(*) Údaje jsou seřazeny podle hodnot z roku 2024, od nejvyšších po nejnižší.

Obrázek .: Počet advokátů, 2014, 2021–2023 (*) (na 100 000 obyvatel) (zdroj: studie Komise Rady Evropy pro efektivitu justice (CEPEJ))

(*) Podle metodiky CEPEJ je advokát osoba, která je podle vnitrostátního práva kvalifikovaná a oprávněná obhajovat klienty a jednat jejich jménem, vykonávat právní praxi, vystupovat před soudy nebo poskytovat klientům rady a zastupovat je v právních záležitostech (doporučení Rec (2000)21 Výboru ministrů Rady Evropy o svobodě výkonu profese advokáta). **DE**: není činěn rozdíl mezi různými skupinami advokátů v Německu. **FI**: od roku 2015 zahrnuje uvedený počet advokátů jak právníky pracující v soukromém sektoru, tak právníky pracující ve veřejném sektoru.

2.2.3 Digitalizace

Využívání informačních a komunikačních technologií (IKT) může vést k posílení systémů soudnictví členských států a k jejich větší přístupnosti, účinnosti, odolnosti a připravenosti čelit stávajícím i budoucím výzvám. Pandemie COVID-19 zviditelnila řadu výzev, které mají dopad

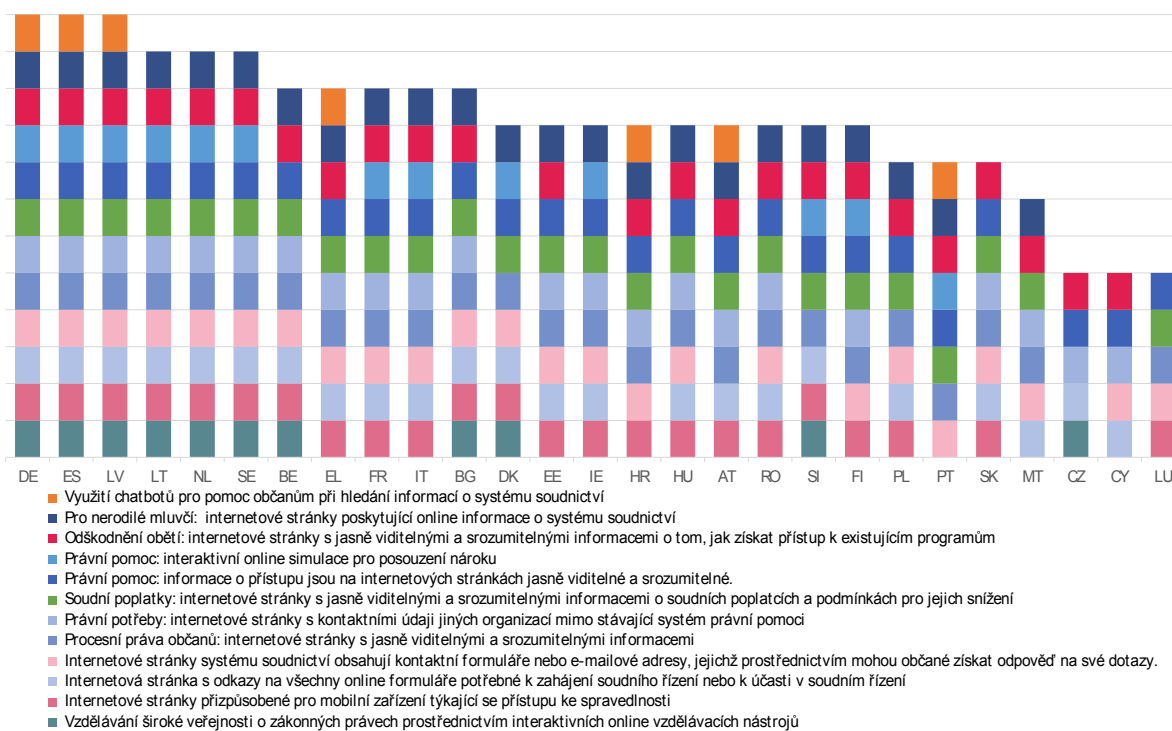
⁸⁸ Evropský institut pro rovnost žen a mužů, databáze statistických údajů o ženách a mužích: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt/datatable.

na fungování soudnictví, a vyzdvihla potřebu dalšího zlepšení v oblasti digitalizace vnitrostátních systémů soudnictví.

Dřívější vydání srovnávacího přehledu EU o soudnictví poskytovala údaje ke srovnání určitých aspektů IKT v systémech soudnictví. Jak bylo oznámeno ve sdělení Komise o digitalizaci soudnictví v EU ze dne 2. prosince 2020 ⁽⁸⁹⁾, srovnávací přehled byl podstatně rozšířen o další údaje o digitalizaci v členských státech. To by mělo umožnit podrobnější monitorování oblastí, v nichž bylo dosaženo pokroku, a přetrvávajících problémů.

Soudnictví vstřícné k občanům vyžaduje, aby byly informace o vnitrostátních systémech soudnictví nejen snadno přístupné, nýbrž rovněž přizpůsobené zvláštním skupinám společnosti, které by se jinak při získávání přístupu k informacím setkávaly s problémy, včetně osob se zdravotním postižením. Obrázek 40 znázorňuje dostupnost online informací a specifických veřejných služeb, které mohou lidem pomoci získat přístup ke spravedlnosti.

Obrázek .: Dostupnost online informací o systému soudnictví pro veřejnost, 2024 (*)
(zdroj: Evropská komise ⁽⁹⁰⁾)

(*) **DE**: o tom, které informace budou poskytovány online, se rozhoduje na úrovni jednotlivých spolkových zemí a také na spolkové úrovni.

– Pravidla připravená na digitální prostředí –

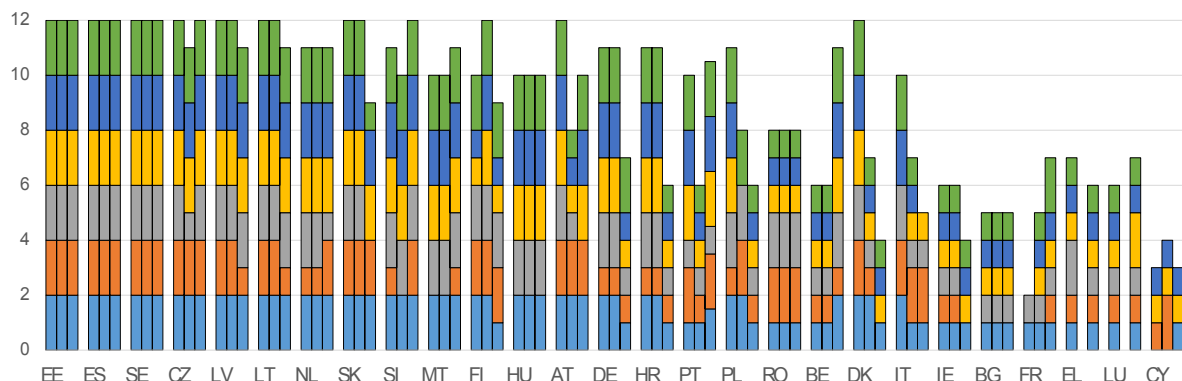
Využívání digitálních řešení v občanských/obchodních, správních a trestních věcech často vyžaduje odpovídající úpravu vnitrostátních procesních pravidel. Obrázek 41 ukazuje zákonem stanovené možnosti různých aktérů využívat pro soudní řízení a související postupy

⁸⁹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Digitalizace soudnictví v Evropské unii: Soubor příležitostí“ (COM(2020) 710) a doprovodný dokument SWD(2020) 540).

⁹⁰ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

technologie komunikace na dálku (například videokonference) a odráží současnou situaci s ohledem na přípustnost elektronických důkazů.

Obrázek .: Procesní pravidla umožňující využití digitální technologie u soudů v občanských/obchodních, správních a trestních věcech, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise ⁹¹)

Tři sloupce pro každý členský stát představují procesní pravidla umožňující použití digitálních technologií u soudů u těchto druhů věcí (zleva doprava):

1. občanskoprávní/obchodní věci
2. správní věci
3. trestní věci.

- Možnost jazykového tlumočení při použití technologie komunikace na dálku
- Znalci mohou být vyslechnuti pomocí technologie komunikace na dálku.
- Svědci mohou být vyslechnuti pomocí technologie komunikace na dálku.
- Ústní část řízení lze provést zcela prostřednictvím technologie pro komunikaci na dálku.
- Přípustnost důkazů předložených pouze v digitální podobě
- Účastníci řízení/obžalovaní/oběti mohou být vyslechnuti prostřednictvím technologie pro komunikaci na dálku.

(*) Možné maximum: 12 bodů. Za každé kritérium byly přiděleny dva body, pokud daná možnost existuje ve všech občanských/obchodních, správních a trestních věcech (v trestních věcech byla možnost slyšení stran rozdělena na slyšení obžalovaných a obětí). Pokud daná možnost neexistuje ve všech případech, byly body vyděleny dvěma. U členských států, které nerozlišují mezi občanskými/obchodními a správními věcmi, byl stejný počet bodů přidělen za obě oblasti. **EL, LU**: žádné možnosti v oblasti správních věcí.

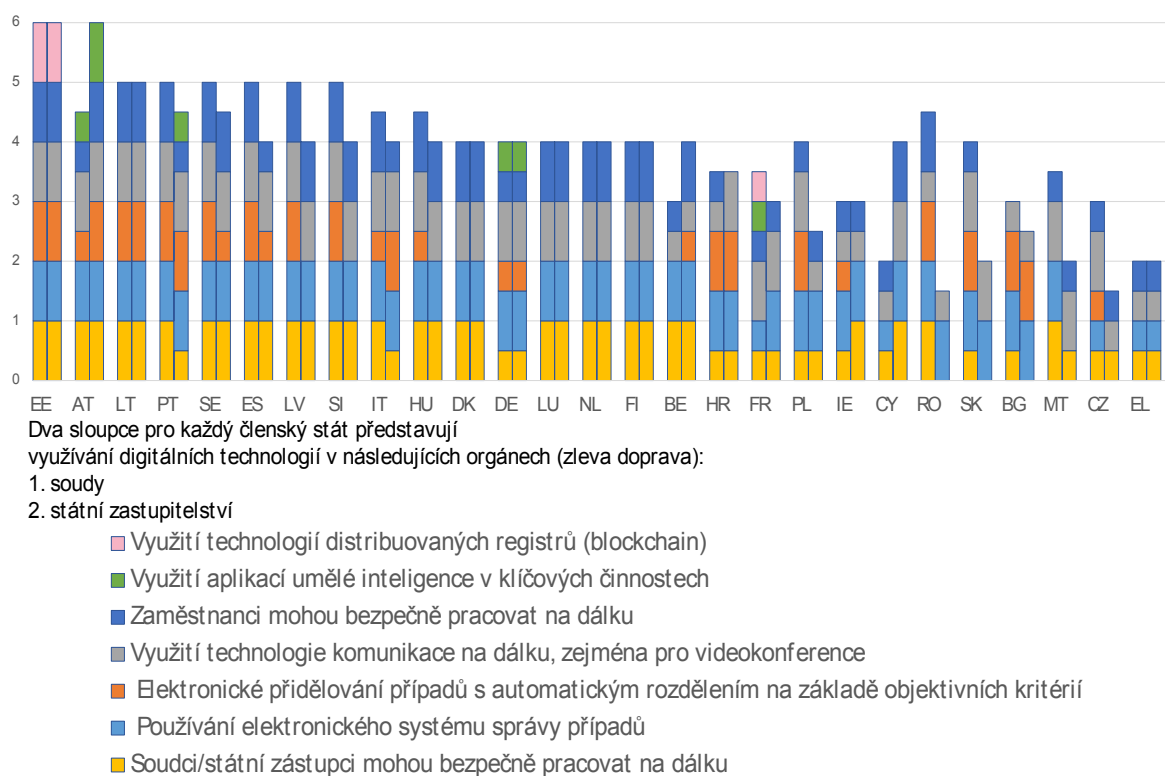
⁹¹ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

– Využití digitálních nástrojů –

Kromě procesních pravidel připravených na digitální prostředí musí mít soudy a státní zastupitelství vhodné nástroje a infrastrukturu umožňující komunikaci na dálku a zabezpečený vzdálený přístup na pracoviště (obrázek 42). Odpovídající infrastruktura a vybavení jsou zapotřebí také pro zajištění bezpečné elektronické komunikace mezi soudy / státními zastupitelstvími a právníky a institucemi (obrázky 43 a 44).

IKT, včetně inovativních technologií, hrají důležitou úlohu při podpoře práce soudních orgánů, čímž významně přispívají ke zkvalitnění systémů soudnictví. Dostupnost různých digitálních nástrojů, které jsou k dispozici soudcům, státním zástupcům a soudním zaměstnancům, může zefektivnit pracovní procesy, zajistit spravedlivé rozložení pracovní zátěže a vést k významnému zkrácení doby práce.

Obrázek .: Využívání digitálních technologií soudy a státními zastupitelstvími, 2024 (*)
(zdroj: Evropská komise ⁽⁹²⁾)

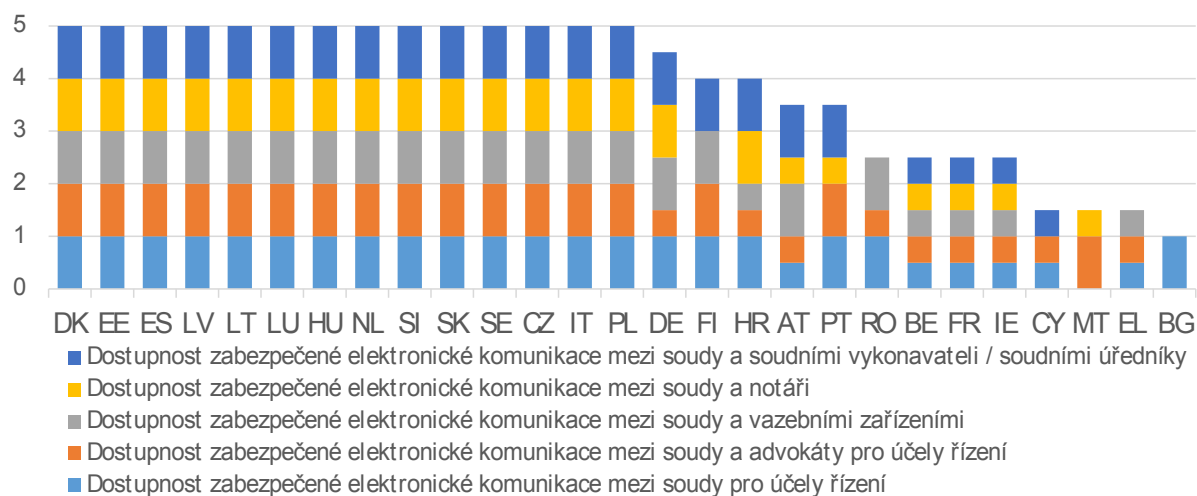

(*) Možné maximum: 7 bodů. Za každé kritérium byl přidělen jeden bod, pokud soudy a státní zastupitelství používají danou technologii, a pokud tuto technologii nepoužívají vždy, bylo přiděleno 0,5 bodu.

Bezpečná elektronická komunikace může přispět ke zlepšení kvality systémů soudnictví. Možnost soudů komunikovat mezi sebou a také s právníky a jinými institucemi elektronicky může zefektivnit procesy a snížit potřebu papírové komunikace a fyzické přítomnosti. To by vedlo ke zkrácení délky přípravných řízení a soudních řízení.

⁹² Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek .: Soudy: nástroje elektronické komunikace, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise⁽⁹³⁾)

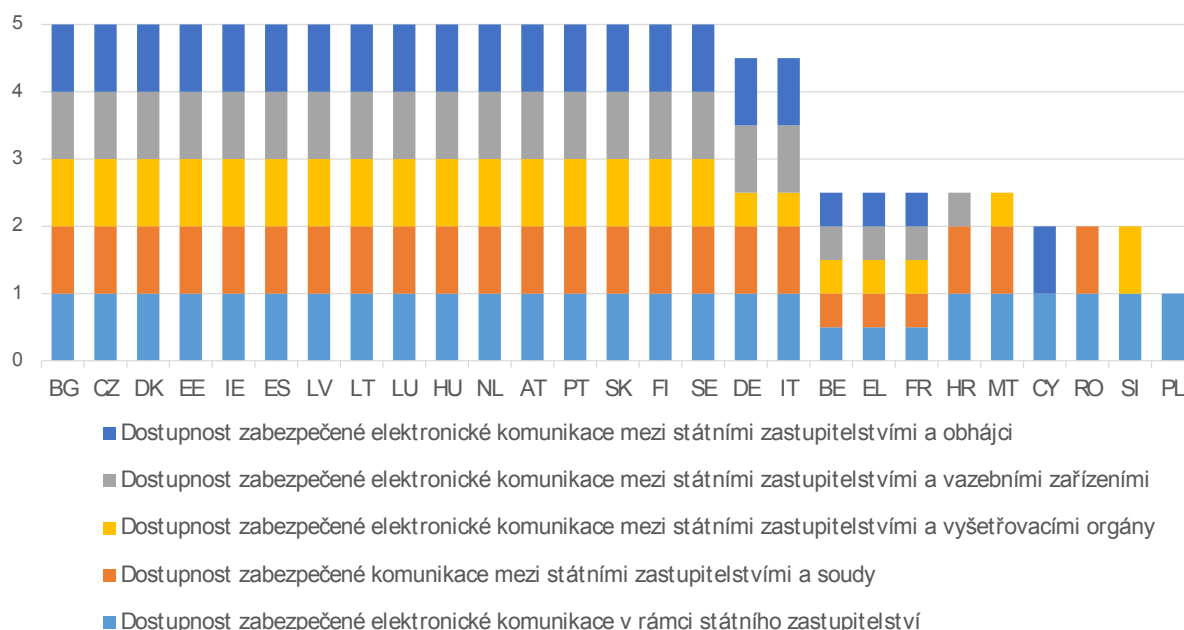

(*) Možné maximum: 5 bodů. Za každé kritérium byl přidělen jeden bod, mají-li soudy k dispozici zabezpečenou elektronickou komunikaci. Pokud tato možnost není k dispozici ve všech věcech, bylo přiděleno 0,5 bodu. **FI:** úkoly notářů nesouvisí se soudy. Není tedy třeba je vybavovat zabezpečeným připojením.

Státní zastupitelství jsou pro fungování systému trestního soudnictví zásadní. Přístup k zabezpečenému elektronickému komunikačnímu kanálu by mohl usnadnit jejich práci a zlepšit tak kvalitu soudních řízení. Umožnění bezpečné elektronické komunikace mezi státními zastupitelstvími a vyšetřovacími orgány, obhájci a soudy by podpořilo účelnější a efektivnější přípravu řízení před soudem.

⁹³ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek .: Státní zastupitelství: nástroje elektronické komunikace, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise (94))

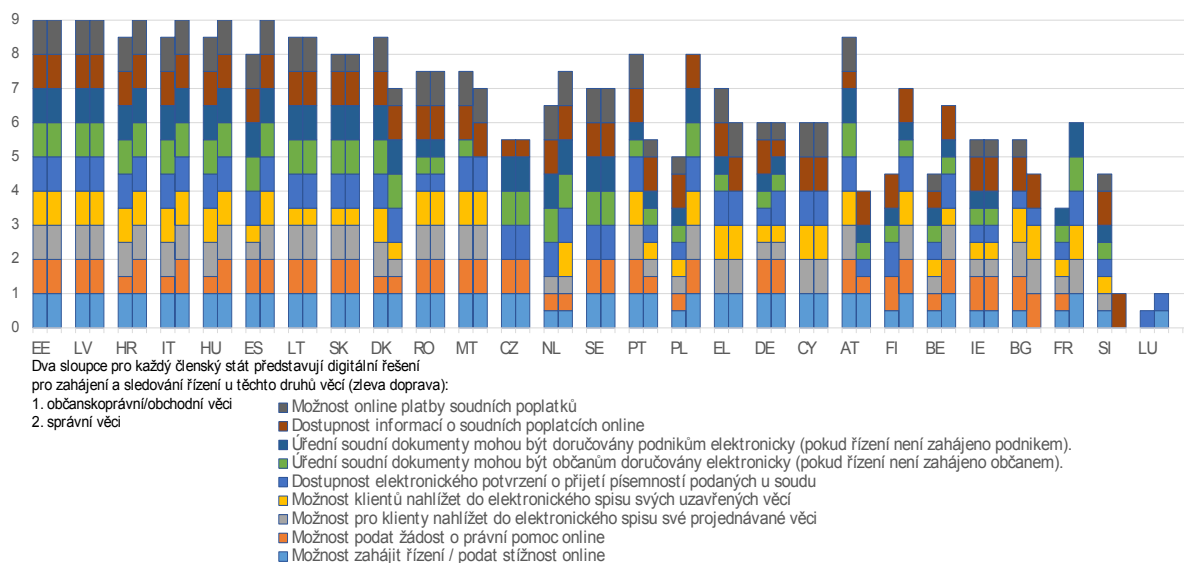
(*) Možné maximum: 5 bodů. Za každé kritérium byl přidělen jeden bod, mají-li státní zastupitelství k dispozici zabezpečenou elektronickou komunikaci. Pokud tato možnost není k dispozici ve všech věcech, bylo přiděleno 0,5 bodu. Dostupnost nástrojů elektronické komunikace v rámci státního zastupitelství zahrnuje komunikaci s právníky zaměstnávanými státním zastupitelstvím.

– Online přístup k soudům –

Možnost provádět určité úkony v soudním řízení elektronicky představuje důležitý prvek kvalitních systémů soudnictví. Elektronické podávání návrhů, možnost sledovat řízení a činit úkony online nebo doručovat písemnosti elektronicky mohou občanům a podnikům (nebo jejich právním zástupcům) významně usnadnit přístup ke spravedlnosti, omezit průtahy a snížit náklady. Dostupnost těchto digitálních veřejných služeb by pomohla přiblížit soudy občanům a podnikům a zvýšila by tak důvěru v systém soudnictví.

⁹⁴ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek .: Digitální řešení umožňující zahájit a sledovat řízení v občanských/obchodních a správních věcech, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁹⁵⁾)

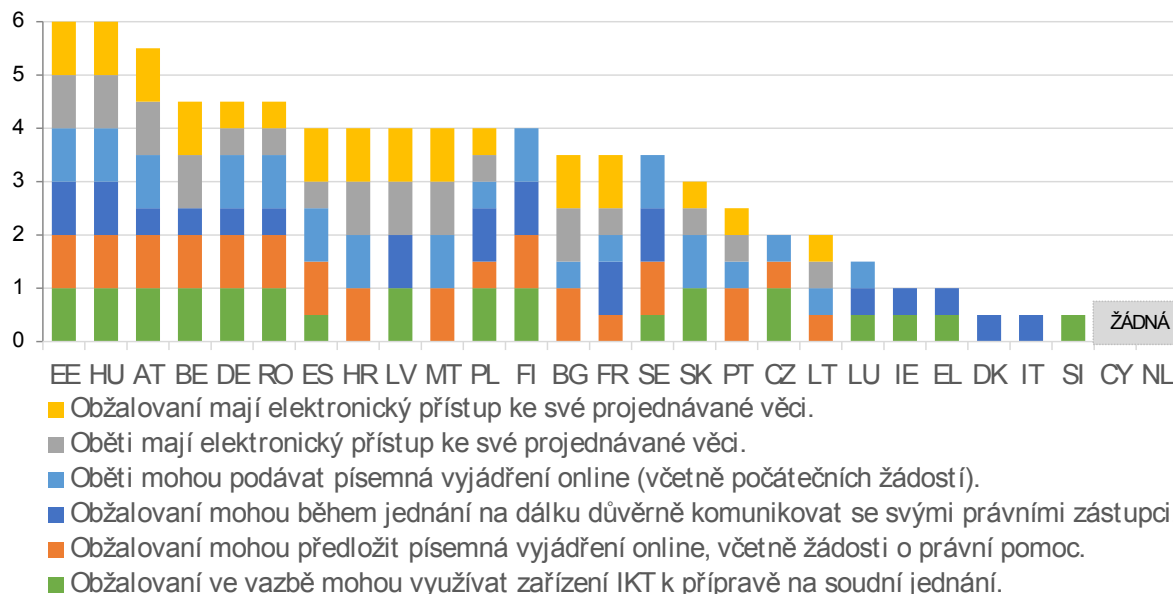

(*) Možné maximum: 9 bodů. Za každé kritérium byl přidělen jeden bod, pokud daná možnost existuje ve všech občanských/obchodních a správních věcech. Pokud tato možnost není k dispozici ve všech věcech, bylo přiděleno 0,5 bodu. U členských států, které nerozlišují mezi občanskými/obchodními a správními věcmi, byl stejný počet bodů přidělen za obě oblasti.

Použití digitálních nástrojů při vedení a sledování soudních řízení v trestních věcech může rovněž pomoci zajistit práva obětí a obžalovaných. Digitální řešení mohou například zajistit důvěrnou komunikaci na dálku mezi obžalovanými a jejich právníky, umožnit obžalovaným ve vazbě připravit se na slyšení nebo pomoci obětem trestných činů vyhnout se sekundární viktimizaci.

⁹⁵ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek .: Digitální řešení umožňující vést a sledovat soudní řízení v trestních věcech, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁹⁶⁾)

(*) Možné maximum: 6 bodů. Za každé kritérium byl přidělen jeden bod, pokud daná možnost existuje ve všech trestních věcech. Pokud tato možnost není k dispozici ve všech věcech, bylo přiděleno 0,5 bodu.

– Přístup k rozsudkům –

Zajištění online přístupu k rozsudkům zvyšuje transparentnost systémů soudnictví, občanům a podnikům pomáhá porozumět jejich právům a může přispět k ustálenosti judikatury. Vhodná opatření pro zveřejňování soudních rozhodnutí online jsou nezbytná pro vytváření uživatelsky přívětivých vyhledávačů ⁽⁹⁷⁾, které zajišťují lepší dostupnost judikatury pro právníky a veřejnost, včetně osob se zdravotním postižením. Bezproblémový přístup k judikatuře a její snadné opakované použití podporují systém soudnictví vstřícný k algoritmům, což umožňuje vytvářet inovativní aplikace „právních technologií“ („legal tech“) na podporu odborníků v praxi.

Zveřejňování soudních rozhodnutí online vyžaduje vyvážení různých zájmů stanovených právními a politickými rámci. Obecné nařízení o ochraně údajů ⁽⁹⁸⁾ se plně vztahuje na zpracování osobních údajů soudy. Při posuzování toho, které údaje mají být zveřejněny, je nutné nalézt správnou rovnováhu mezi právem na ochranu údajů a povinností zveřejňovat soudní rozhodnutí, aby byla zajištěna transparentnost soudnictví. To platí zejména tehdy, když existuje převažující veřejný zájem, který odůvodňuje zpřístupnění těchto údajů. V mnoha zemích vyžaduje právo nebo praxe, aby byla soudní rozhodnutí před zveřejněním anonymizována nebo pseudonymizována ⁽⁹⁹⁾, a to buď systematicky, nebo na vyžádání. Údaje

⁹⁶ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

⁹⁷ Viz Best practice guide for managing Supreme Courts (Příručka k osvědčeným postupům pro řízení nejvyšších soudů) v rámci projektu nazvaného Supreme Courts as guarantee for effectiveness of judicial systems (Nejvyšší soudy jako záruka účinnosti systémů soudnictví), s. 29.

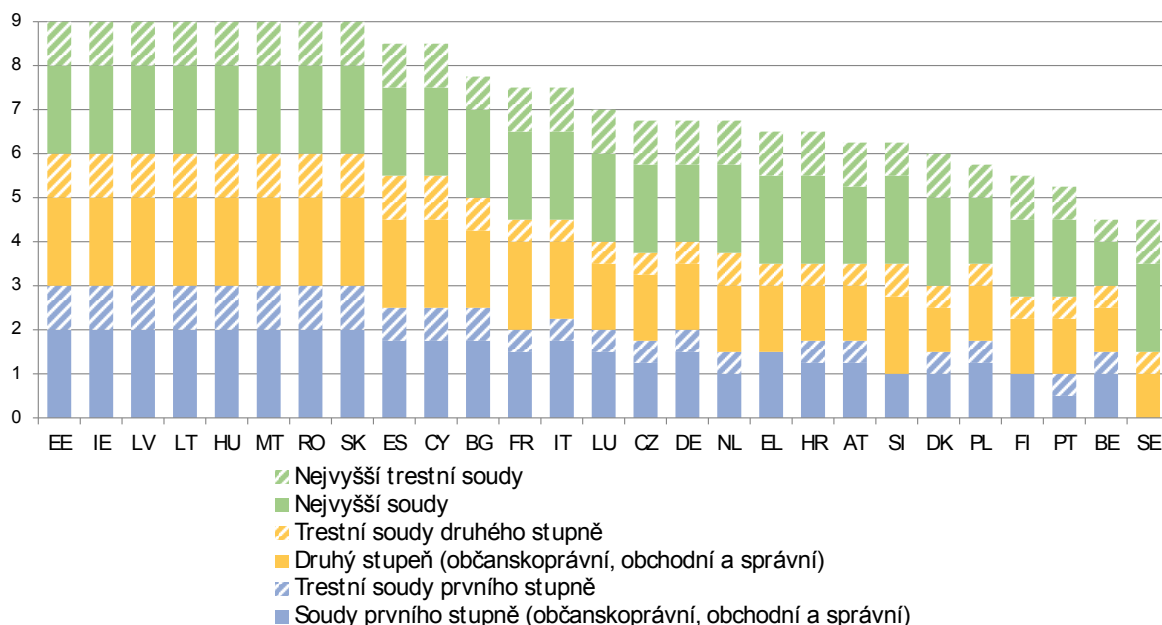
⁹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁹⁹ Anonymizace/pseudonymizace je účinnější, pokud jí napomáhá algoritmus. Je však nutný lidský dohled, protože algoritmy nerozumějí souvislostem.

generované soudnictvím se řídí právními předpisy EU o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (¹⁰⁰).

Dostupnost soudních rozhodnutí ve strojově čitelném formátu (¹⁰¹), jak je znázorněno na obrázku 47, usnadňuje systém soudnictví vstřícný k algoritmům (¹⁰²).

Obrázek .: Přístup veřejnosti ke zveřejněným rozsudkům online, 2023 (*) (občanské/obchodní, správní a trestní věci, všechny stupně) (zdroj: Evropská komise (¹⁰³))

(*) Možné maximum: 9 bodů. U každého stupně byl přidělen jeden bod, pokud jsou veškeré rozsudky v občanských/obchodních, správních a trestních věcech dostupné online, 0,75 bodu, je-li dostupná většina rozsudků (více než 50 %) a 0,5 bodu, jsou-li dostupné pouze některé rozsudky (méně než 50 %). Má-li určitý členský stát pouze dva stupně soudů, byly body přiděleny pro tři stupně tak, že byl za neexistující stupeň zopakován výsledek pro příslušný vyšší stupeň. U členských států, které nerozlišují mezi těmito dvěma oblastmi práva (občanské/obchodní a správní), byl stejný počet bodů přidělen za obě oblasti. **BE**: v občanských a trestních věcech je každý soud odpovědný za rozhodování o zveřejnění svých vlastních rozsudků. **DE**: každá spolková země rozhoduje o dostupnosti rozsudků soudů prvního stupně na internetu. **AT**: u prvního a druhého stupně rozhodují soudci, které rozsudky se zveřejní. Rozhodnutí Nejvyššího soudu, kterými se zamítají odvolání bez podstatného odůvodnění, nejsou zveřejňovány. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu přijatá samosoudcem se zveřejňují, pokud tak rozhodne dotčený soudce. Mimoto se nezveřejňují rozhodnutí obsahující pouze právní otázky, u nichž již existuje nepřetržitá judikatura Nejvyššího správního soudu, a nekomplikovaná rozhodnutí týkající se zastavení řízení. **NL**: soudy rozhodují o zveřejnění podle publikovaných kritérií. **PT**: o zveřejnění rozhoduje soudní komise. **SI**: nezveřejňují se procesní rozhodnutí, která mají pro judikaturu malý nebo žádný význam; z rozhodnutí v případech, které jsou věcně totožné (např. hromadná řízení), se zveřejňuje pouze hlavní rozhodnutí (spolu se seznamem spisů se stejným obsahem). Vyšší soudy rozhodují jednotlivě o tom, které rozsudky mohou být zveřejněny. **SK**: nezveřejňují se rozhodnutí týkající se několika druhů

¹⁰⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru (Úř. věst. L 345, 31.12.2003, s. 90) a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (Úř. věst. L 172, 26.6.2019, s. 56).

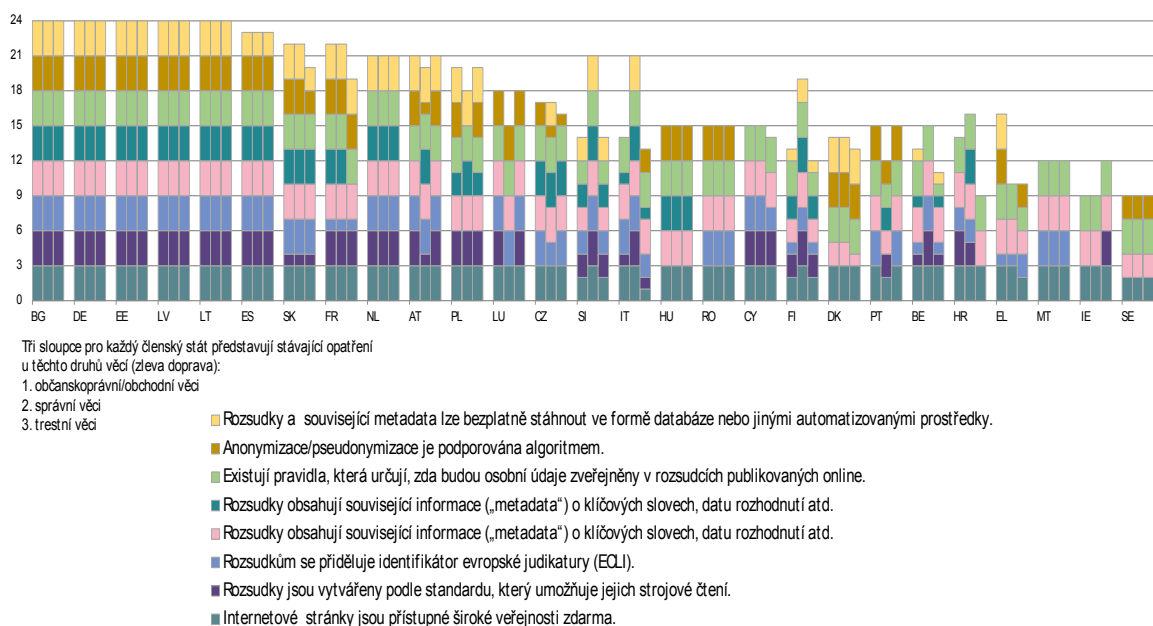
¹⁰¹ Rozhodnutí modelovaná podle standardů (např. Akoma Ntoso) a související metadata jsou ke stažení zdarma ve formě databáze nebo jinými automatickými prostředky (např. rozhraní pro programování aplikací).

¹⁰² Viz také sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Evropská strategie pro data (COM(2020) 66 final), bílá kniha Komise o umělé inteligenci – evropský přístup k excelenci a důvěře (COM(2020) 65 final) a závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o osvědčených postupech pro zveřejňování soudních rozhodnutí on-line (Úř. věst. C 362, 8.10.2018, s. 2).

¹⁰³ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

občanskoprávních věcí, například v dědických věcech nebo o určení otcovství. **FI**: soudy rozhodují o tom, které rozsudky budou zveřejněny.

Obrázek .: Opatření pro vytváření strojově čitelných soudních rozhodnutí, 2024 (*) (občanské/obchodní, správní a trestní věci, všechny stupně) (zdroj: Evropská komise ⁽¹⁰⁴⁾)

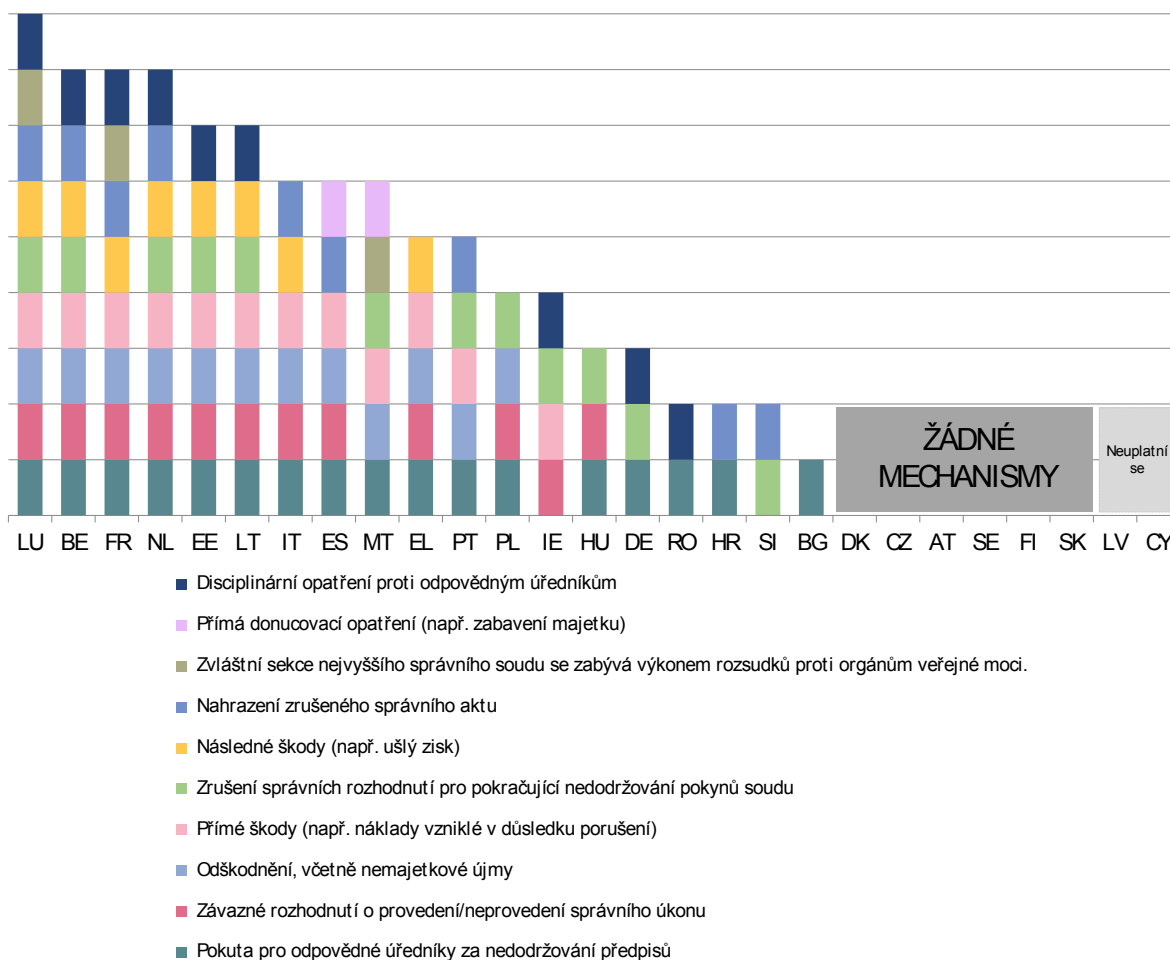

(*) Možné maximum: 24 bodů za jednotlivý druh věcí. Za každý ze tří stupňů (první, druhý a poslední) může být udělen jeden bod, pokud jsou zahrnuta všechna soudní rozhodnutí. Jsou-li v daném stupni zahrnuta pouze některá soudní rozhodnutí, je uděleno jen půl bodu. Má-li určitý členský stát pouze dva stupně soudů, byly body uděleny pro tři stupně tak, že byl za neexistující stupeň zopakován výsledek pro příslušný vyšší stupeň. U členských států, které nerozlišují mezi občanskými/obchodními a správními věcmi, byl za obě oblasti přidělen stejný počet bodů. **ES**: použití databáze Generální rady pro soudnictví (CGPJ) pro obchodní účely ani masivní stahování informací není dovoleno. Při opětovném použití těchto informací pro vývoj databází nebo pro obchodní účely musí být dodržen postup a podmínky stanovené CGPJ prostřednictvím jejího soudního dokumentačního střediska. **IE**: anonymizace rozsudků se provádí v rodinném právu, v oblasti péče o děti a v dalších oblastech, kde to zákon vyžaduje nebo kde soudce nařídí, že totožnost stran nebo osob nemá být zveřejněna.

¹⁰⁴ Údaje za rok 2024 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

V právním státě musí veřejné instituce dodržovat soudní rozhodnutí a včas je vykonat. Účinný výkon závazných soudních rozhodnutí je rovněž nezbytný pro zajištění důvěry veřejnosti v nezávislost a autoritu soudnictví¹⁰⁵. Na obrázku 49 jsou poprvé uvedeny mechanismy, které pomáhají při výkonu rozsudků nejvyšších správních soudů. Obrázek uvádí, které mechanismy jsou v jednotlivých členských státech zavedeny, a nehodnotí, jak jsou účinné nebo jak často jsou v praxi využívány.

Obrázek .: Zavedené soudní mechanismy k zajištění výkonu rozsudků správních soudů, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise spolu s ACA-Europe¹⁰⁶)

¹⁰⁵ Stanovisko CCJE č. 13 (2010) k úloze soudců při výkonu soudních rozhodnutí.

¹⁰⁶ Údaje za rok 2024 byly získány prostřednictvím odpovědí členů ACA-Europe na dotazník.

2.2.4 Shrnutí týkající se kvality systémů soudnictví

Snadný přístup, dostatečné zdroje, účinné nástroje hodnocení a digitalizace, to vše přispívá k vysoké úrovni systémů soudnictví. Veřejnost a podniky očekávají od účinného systému soudnictví vysoce kvalitní rozhodování. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 podává srovnávací analýzu těchto faktorů.

Dostupnost

Srovnávací přehled 2025 znovu zkoumá řadu prvků, které přispívají k systému soudnictví vstřícnému k lidem.

- 1) **Dostupnost právní pomoci a výše soudních poplatků** mají významný dopad na přístup ke spravedlnosti, zejména pro osoby žijící v chudobě nebo ohrožené chudobou. Obrázek 23 ukazuje, že ve třech členských státech nemohou právní pomoc obdržet lidé, jejichž příjem je nižší než práh chudoby podle Eurostatu. Výše soudních poplatků (obrázek 24) zůstává od roku 2016 do značné míry stabilní, ačkoli ve čtyřech členských státech byly soudní poplatky vyšší než v roce 2023, zejména u nároků nízké hodnoty. Břemeno soudních poplatků je i nadále úměrně vyšší u nároků nízké hodnoty. Potíže s žádostí o právní pomoc ve spojení s vysokými soudními poplatky ve třech členských státech by mohly osoby žijící v chudobě odrazovat od snahy dosáhnout spravedlnosti. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 podruhé uvádí **sazbu za právní pomoc vyplácenou obhájcem v trestním řízení** v konkrétní trestní věci a ukazuje, že mezi členskými státy existují velké rozdíly, pokud jde o částky, které jsou obhájcem vypláceny z veřejného rozpočtu (obrázek 25).
- 2) Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 nadále analyzuje způsoby, kterými členské státy podporují dobrovolné využívání **metod alternativního řešení sporů** (obrázek 26), včetně možnosti využití digitálních technologií. V roce 2024 se celkové úsilí o podporu v této oblasti zvýšilo, přičemž šest členských států oznámilo, že podporu zajišťují více způsoby, zejména pokud jde o metody alternativního řešení spotřebitelských sporů. Počet způsobů používaných k podpoře metod alternativního řešení sporů zůstává u správních sporů nižší než u sporů v jiných oblastech, ale i zde došlo od roku 2023 k nárůstu.
- 3) Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 znovu hodnotí zvláštní opatření pro **přístup ke spravedlnosti pro osoby ohrožené diskriminací a starší osoby**. Obrázek 27 ukazuje, že osmnáct členských států přijalo opatření ke zvýšení informovanosti osob ohrožených diskriminací o tom, kde mohou získat právní informace a pomoc. V šestnácti členských státech jsou přijímána opatření k lepšímu zpřístupnění právní pomoci starším osobám a v sedmnácti členských státech mají nevládní organizace nebo orgány pro rovné zacházení právo zahájit soudní řízení nebo se ho účastnit jménem jedné nebo více obětí nebo na jejich podporu. Ve dvaceti členských státech existují řešení, která pomáhají starším osobám účastnit se soudních řízení, včetně zaslání soudních sdělení poštou.
- 4) Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 podruhé předkládá **zvláštní vybraná opatření pro zástupné žaloby** na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů. Obrázek 28 ukazuje, že nejméně jedno takové opatření zavedlo 23 členských států. Z vybraných opatření jsou nejrozšířenější zvláštní opatření pro informování spotřebitelů o žalobách a o výsledcích a opatření pro vzdělávání soudců v oblasti účinného projednávání zástupných žalob, přičemž tato opatření zavedlo dvanáct členských států.
- 5) Obrázek 29 ukazuje, že všechny členské státy přijaly určitá **zvláštní opatření pro soudnictví a soudní řízení vstřícné k dětem, a to jak v občanskoprávních, tak v trestních řízeních, popř. trestních řízeních pro mladistvé**. Jedenáct členských států

zavedlo všech devět sledovaných zvláštních opatření, včetně například speciálně vytvořených internetových stránek a linek pomoci uzpůsobených dětem, které poskytují informace o soudním systému nebo opatřeních týkajících se oddělení dětí od dospělých osob v případě, že jsou zbaveny osobní svobody. Ve všech členských státech jsou soukromí a osobní údaje dětí, které se účastní soudních nebo mimosoudních řízení, chráněny v souladu s vnitrostátním právem. Kromě toho mají všechny členské státy specializovaná zařízení / výslechové místnosti vstřícné k dětem, v nichž jsou děti vyslýchány. Přehled **zvláštních opatření pro trestní řízení, v nichž dítě vystupuje jako oběť, nebo podezřelá či obviněná osoba** (obrázek 30), například ukazuje, že 26 členských států poskytuje informace o právech oběti či podezřelé osoby, jakož i o řízení způsobem, který je vstřícný k dětem, a v patnácti členských státech se jakákoli forma zbavení svobody dětí používá jako krajní opatření na co nejkratší dobu.

- 6) Obrázek 31 ukazuje, že všechny členské státy mají určitá **zvláštní opatření pro oběti trestných činů**. Většina členských států většinu sledovaných zvláštních opatření zavedla, včetně například poskytování finanční pomoci v případech, kdy pachatel nezplatí přiznané odškodnění, nebo možnosti obětí požádat o přezkum rozhodnutí o poskytnutí ochranného opatření nebo tlumočení či překladu. V případě porušení práv v rámci trestního řízení mají oběti ve většině členských států právo na ochranná opatření, na právní pomoc nebo na slyšení. Obrázek 32 ukazuje, že všechny členské státy mají určitá **zvláštní opatření pro oběti násilí páchaného na ženách / domácího násilí**. Téměř ve všech členských státech jsou zavedena opatření na ochranu práv a zájmů obětí a svědků a pro zajištění toho, aby se v případě potřeby zamezilo kontaktu obětí s pachateli. Téměř ve všech členských státech mohou obětem pomáhat a/nebo je podporovat nevládní organizace a/nebo orgány pro rovné zacházení.

Zdroje

Vysoce kvalitní systémy soudnictví v členských státech závisejí na dostatečných finančních a lidských zdrojích. Nutné jsou odpovídající investice do fyzické a technické infrastruktury, počátečního a pokračujícího vzdělávání soudců a jejich diverzity, včetně vyváženého zastoupení žen a mužů. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 ukazuje, že:

- 7) Pokud jde o **finanční zdroje**, celkově se v roce 2023 veřejné výdaje na soudy zvýšily ve všech členských státech s ohledem na počet obyvatel, zatímco v porovnání s HDP se v šesti členských státech snížily. Mezi členskými státy jsou však stále patrné značné rozdíly v úrovni výdajů na obyvatele i v procentech HDP (obrázky 33 a 34).
- 8) Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 nadále zkoumá situaci v členských státech, pokud jde o platy v soudnictví. Potřetí uvádí poměr ročních **platů soudců a státních zástupců** vůči průměrné roční mzdě v zemi (obrázek 35). Podruhé uvádí **poměr ročních platů odborných pracovníků soudů a státních zastupitelství** vůči průměrné roční mzdě v zemi (obrázek 36). Oba obrázky ukazují značné rozdíly mezi členskými státy. Obrázek 36 navíc ukazuje, že v šestnácti členských státech pobírají odborní pracovníci soudů na začátku své kariéry méně, než je celostátní průměrná mzda. Ve třinácti členských státech je tomu tak i v případě odborných pracovníků státních zastupitelství.
- 9) **Ženy** stále tvoří méně než 50 % soudců nejvyšších soudů v devatenácti členských státech (obrázek 38), zatímco v osmi členských státech tvoří ženy nejméně polovinu soudců nejvyšších soudů. Údaje za tříleté období od roku 2021 do roku 2024 ukazují rozdílnou úroveň a trendy v jednotlivých členských státech.

Digitalizace

Od roku 2021 obsahuje srovnávací přehled EU o soudnictví rozsáhlý, podrobný oddíl o aspektech souvisejících s digitalizací soudnictví. Ačkoliv členské státy již digitální řešení v různých kontextech a v různé míře používají, lze v této oblasti dosáhnout značného zlepšení.

- 10) Všech dvacet sedm členských států poskytuje **online informace o svém soudnictví**, včetně internetových stránek s jasnými informacemi o přístupu k právní pomoci, soudních poplatcích a o kritériích způsobilosti pro jejich snížení (obrázek 40). Situace zůstává ve srovnání s minulým rokem stabilní, ale mezi členskými státy stále existují určité rozdíly, pokud jde o úroveň informovanosti a míru, v jaké odpovídá potřebám lidí. Například jedenáct členských států poskytuje široké veřejnosti vzdělávání o zákonných právech prostřednictvím online interaktivních výukových nástrojů. Dvacet šest členských států poskytuje jasně viditelné a srozumitelné informace o právní pomoci.
- 11) Šest členských států má zavedena **procesní pravidla připravená na digitální prostředí** (obrázek 41), která plně nebo převážně umožňují komunikaci na dálku a přípustnost důkazů pouze v elektronické podobě. Ve 23 členských státech je to možné pouze v omezeném počtu situací. Od roku 2020 je i tak v tomto ohledu dosahováno celkového stabilního pokroku.
- 12) Obrázek 42 ukazuje, jak **soudy a státní zastupitelství využívají digitální technologie**. Ukazuje, že členské státy plně nevyužívají možnosti, jež jim skýtají jejich procesní předpisy (viz obrázek 41). Soudy členských států, státní zástupci a pracovníci soudů již mají k dispozici různé digitální nástroje, jako jsou systémy správy případů, videokonferenční systémy a opatření pro práci na dálku. Dalšího pokroku by však bylo možné dosáhnout v elektronických systémech přidělování případů s automatickou distribucí založenou na objektivních kritériích.
- 13) Soudy ve všech členských státech mají k dispozici určité **zabezpečené nástroje pro elektronickou komunikaci**, ačkoli pouze čtrnáct členských států má takové nástroje pro všechny sledované druhy komunikace a pro všechny věci (obrázek 43). Pět členských států stále postrádá nástroje pro digitální komunikaci s notáři, zajišťovacími zařízeními nebo soudními vykonavateli/úředníky. Všechny členské státy také poskytují **zabezpečenou elektronickou komunikaci v rámci státních zastupitelství** (obrázek 44). Všechny členské státy s výjimkou jednoho poskytují zabezpečenou elektronickou komunikaci mezi státními zastupitelstvími a soudy. Pět členských států stále postrádá nástroje pro elektronickou komunikaci mezi státními zastupitelstvími a obhájci.
- 14) V občanských/obchodních a správních věcech poskytuje 24 členských států jednotlivcům a podnikům (nebo jejich právním zástupcům) **online přístup k jejich projednávaným nebo uzavřeným věcem** (obrázek 45), i když se tak děje v různé míře. Pokud jde o digitální řešení umožňující vést a sledovat soudní řízení v trestních věcech, obrázek 46 ukazuje, že v osmnácti členských státech mohou oběti předkládat písemná prohlášení online, a to buď částečně, nebo plně. V jedenácti členských státech však nemají obžalovaní a oběti možnost účastnit se řízení nebo jej sledovat prostřednictvím elektronických prostředků.
- 15) **Online přístup k soudním rozsudkům** (obrázek 47) zůstal ve srovnání s minulým rokem stabilní. Online jsou zpřístupňovány především rozsudky nejvyšších soudů.
- 16) Stejně jako v předchozích letech i srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 analyzuje **mechanismy pro tvorbu strojově čitelných soudních rozhodnutí** (obrázek 48). Všechny členské státy zavedly alespoň nějaká opatření pro občanské/obchodní, správní a trestní věci, ačkoli mezi státy existují značné rozdíly. Obecně lze říci, že existuje

tendence zavádět více opatření, zejména pro bezplatné stahování rozsudků (databáze a jiná automatizovaná řešení), pro vypracovávání rozsudků tak, aby byly strojově čitelné, nebo pro anonymizaci/pseudonymizaci rozsudků pomocí algoritmů. V roce 2023 vykázalo devět členských států zlepšení oproti předchozímu roku a situace v deseti členských státech zůstala stabilní. Zdá se, že systémy soudnictví s mechanismy pro vypracovávání rozsudků v souladu se standardy tak, aby byly strojově čitelné, mají potenciál dosáhnout v budoucnu lepších výsledků.

- 17) Ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví 2025 jsou poprvé uvedeny údaje o **mechanismech výkonu správních rozsudků** (obrázek 49) na úrovni nejvyšších správních soudů. Většina členských států (sedmnáct) zavedla určitý typ mechanismu pro výkon rozhodnutí a v šestnácti členských státech jsou nejvyšší správní soudy oprávněny ukládat sankce, nejsou-li jejich rozsudky vykonány. Přímá donucovací opatření, jako je zajištění majetku, jsou k dispozici pouze ve dvou členských státech.

2.3 Nezávislost systémů soudnictví

Nezávislost soudnictví, jež je nedílnou součástí soudního rozhodování, představuje požadavek práva EU, který vyplývá ze zásady účinné soudní ochrany uvedené v článku 19 SEU a z práva na účinné prostředky nápravy před soudem zakotveného v článku 47 Listiny základních práv EU⁽¹⁰⁷⁾. Nezávislost soudnictví předpokládá následující:

a) **vnější nezávislost**, kdy příslušný subjekt vykonává své funkce autonomně, aniž by byl podroben jakémukoli hierarchickému omezení nebo podřízen jinému subjektu a aniž by přijímal příkazy nebo pokyny z jakéhokoli zdroje, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlakem, jež by mohly narušit nezávislé rozhodování jeho členů a ovlivňovat jejich rozhodnutí, a

b) **vnitřní nezávislost a nestrannost**, kdy je udržován rovný odstup ve vztahu ke stranám sporu a k jejich příslušným zájmům s ohledem na předmět sporu⁽¹⁰⁸⁾ a kdy jsou jednotliví soudci chráněni před nepatřičnými vnitřními tlaky v rámci soudnictví⁽¹⁰⁹⁾.

Nezávislost soudnictví je nezbytná pro zaručení ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z právních předpisů EU, jakož i hodnot, jež jsou členským státům společné a jež jsou stanoveny v článku 2 SEU, zejména hodnoty právního státu⁽¹¹⁰⁾. Zachování právního řádu EU má zásadní význam pro všechny osoby a podniky, jejichž práva a svobody jsou chráněny unijním právem.

Vysoká úroveň vnímané nezávislosti soudnictví má zásadní význam pro důvěru, kterou musí spravedlnost ve společnosti založené na zásadách právního státu vzbuzovat v lidech. Přispívá rovněž k vytváření podnikatelského prostředí, které podporuje růst, neboť vnímaný nedostatek

¹⁰⁷ Viz: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN>.

¹⁰⁸ Rozsudek Soudního dvora ze dne 6. března 2025, D. K. a další v. Prokuratura Rejonowa (Vyloučení z rozhodování věci), spojené věci C-647/21 a C-648/21, EU:C:2025:143, rozsudek ze dne 25. února 2025 (velký senát), XL a další (Soudcovské platy), spojené věci C-146/23 a C-374/23, EU:C:2025:109, rozsudek ze dne 14. listopadu 2024, S. S.A. v. C. sp. z o.o. (Přidělování věcí) C-197/23, EU:C:2024:956; rozsudek ze dne 22. února 2022, RS (Účinek rozsudků ústavního soudu), C-430/21, EU:C:2022:99, rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Trestní řízení proti WB a dalším, spojené věci C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931; rozsudek ze dne 6. října 2021, W. Ž., C-487/19, EU:C:2021:798; rozsudek ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko, C-791/19, EU:C:2021:366; rozsudek ze dne 2. března 2021, AB, C-824/18, EU:C:2021:153, rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další, C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 121 a 122; rozsudek ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko, C-192/18, EU:C:2019:924, rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2019:531, body 73 a 74; rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C- 64/16, EU:C:2018:117, bod 44; rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality, C- 216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 65.

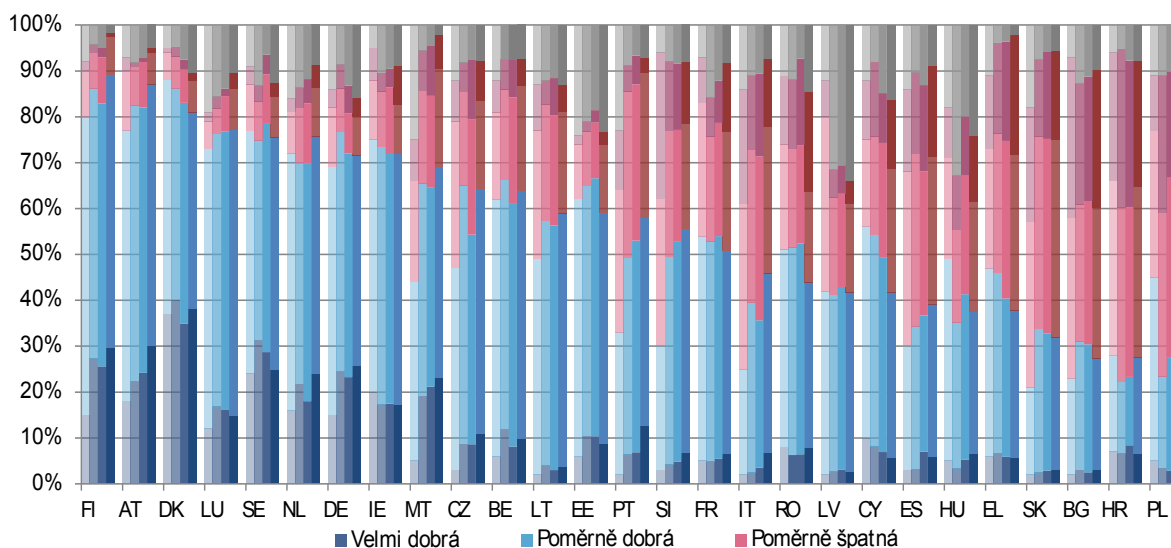
¹⁰⁹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 2024 (velký senát), Hann-Invest, C-554/21 a C-622/21, EU:C:2024:594. Nejvyšší soudy jakožto soudy posledního stupně a obecně vyšší/odvolací soudy jsou zásadní pro zajištění jednotného uplatňování práva v členských státech. Nicméně hierarchická organizace soudnictví by neměla narušovat nezávislost jednotlivce (doporučení CM/Rec(2010)12, bod 22). Soudy vyšších stupňů by neměly dávat soudcům pokyny ohledně toho, jak mají rozhodovat v jednotlivých případech, s výjimkou vnitrostátních rozhodnutí o předběžných otázkách nebo při rozhodování o opravných prostředcích podle práva (Doporučení CM/Rec(2010)12, bod 23). Podle Benátské komise by hierarchická organizace soudnictví ve smyslu podřízení soudců při jejich soudní rozhodovací činnosti soudům vyšších stupňů byla jasným porušením zásady vnitřní nezávislosti (Benátská komise, Zpráva o nezávislosti soudního systému, část I: nezávislost soudů, studie č. 494/2008, 16. března 2010, CDL-AD(2010)004, body 68–72). Každý postup sjednocování judikatury musí dodržovat základní zásady oddělení mocí, a i poté, co vyšší/nejvyšší soud vydal příslušné rozhodnutí, si musí všechny soudy a soudci i nadále zachovat pravomoc posuzovat věci nezávisle a nestranně a odlišovat nové věci od výkladu dříve sjednoceného vyšším/nejvyšším soudem (Srovnávací přehled EU v oblasti spravedlnosti 2022, s. 45).

¹¹⁰ Soudní dvůr, rozsudek ze dne 5. června 2023, Komise v. Polsko, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, bod 354 a citovaná judikatura.

nezávislosti může odrazovat investory. Srovnávací přehled obsahuje ukazatele nezávislosti soudnictví ve vztahu k účinnosti ochrany investic. Kromě ukazatelů o vnímané nezávislosti soudnictví pocházejících z různých zdrojů obsahuje srovnávací přehled ukazatele toho, jak jsou systémy soudnictví strukturovány v zájmu ochrany nezávislosti soudnictví v určitých typech situací, ve kterých může být jejich nezávislost ohrožena. To odráží příspěvky Evropské sítě rad pro justici (ENCJ), Sítě předsedů nejvyšších soudů EU (NPSJC) a Sítě státních zástupců nebo rovnocenných orgánů při nejvyšších soudech členských států Evropské unie (sít' NADAL).

2.3.1 Vnímaná nezávislost soudnictví a účinnost ochrany investic

Obrázek .: Jak veřejnost vnímá nezávislost soudů a soudců (*) (zdroj: Eurobarometr ⁽¹¹⁾) – zleva doprava, světlé barvy: 2016, 2023 a 2024; tmavé barvy: 2025)

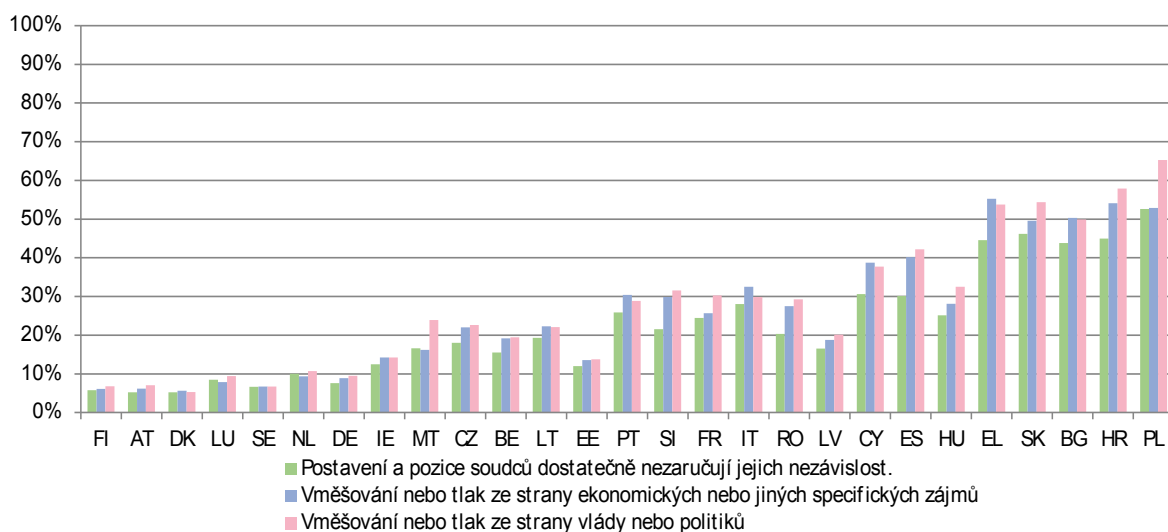

(*) Členské státy jsou seřazeny nejprve podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá nebo poměrně dobrá (celkově dobrá); pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je poměrně špatná nebo velmi špatná (celkově špatná); pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré i špatné nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá; pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré, celkově špatné a velmi dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi špatná.

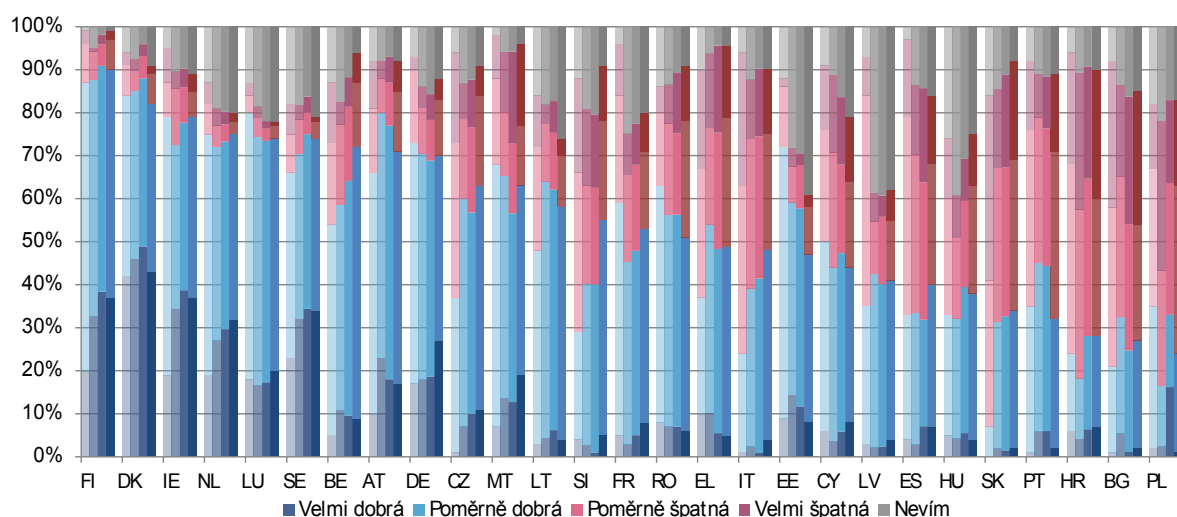
Obrázek 51 ukazuje hlavní důvody vnímané nedostatečné nezávislosti soudů a soudců, které respondenti udávali. Respondenti z řad veřejnosti, kteří nezávislost systému soudnictví ohodnotili jako „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“, si mohli vybrat ze tří důvodů, aby své hodnocení vysvětlili. Členské státy jsou uvedeny ve stejném pořadí jako na obrázku 50.

¹¹¹ Průzkum Eurobarometr FL555, který se uskutečnil ve dnech 13. a 29. ledna 2025. Odpovědi na otázku: „Jak byste na základě toho, co je vám známo, ohodnotili systém soudnictví (ve vaší zemi), pokud jde o nezávislost soudů a soudců? Řekli byste, že je velmi dobrá, poměrně dobrá, poměrně špatná, nebo velmi špatná?“, viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs#surveys.

Obrázek .: Hlavní důvody, proč veřejnost vnímá nezávislost jako nedostatečnou (podíl všech respondentů – vyšší hodnota znamená větší vliv) (zdroj: Eurobarometr ⁽¹¹²⁾)

Obrázek .: Jak vnímají nezávislost soudů a soudců společnosti (*) (zdroj: Eurobarometr ⁽¹¹³⁾) – zleva doprava, světlé barvy: 2016, 2023 a 2024; tmavé barvy: 2025)

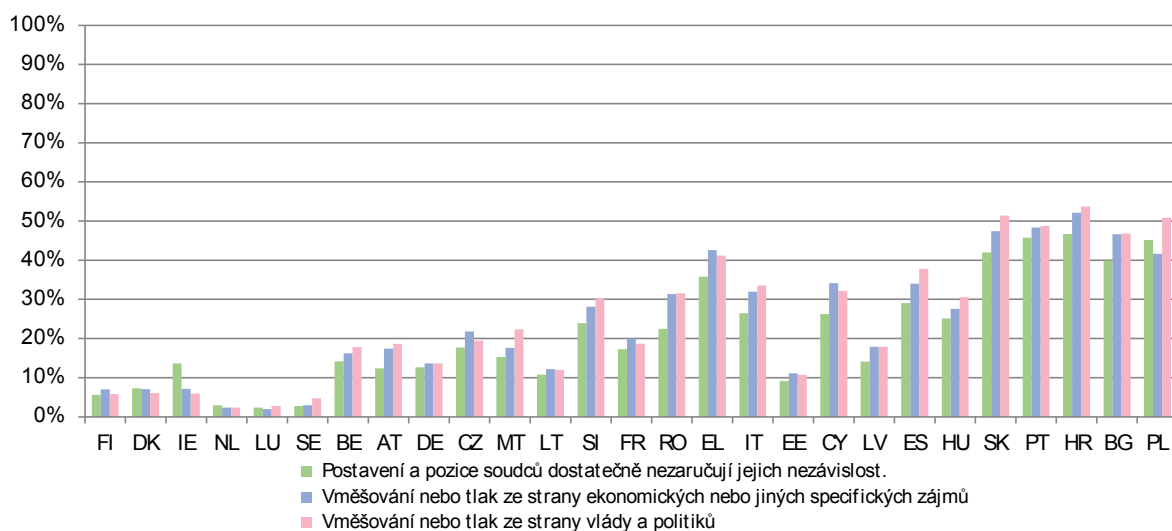
(*) Členské státy jsou seřazeny nejprve podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá nebo poměrně dobrá (celkově dobrá); pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je poměrně špatná nebo velmi špatná (celkově špatná); pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré i špatné nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá; pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré, celkově špatné a velmi dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi špatná.

¹¹² Průzkum Eurobarometr FL555, odpovědi na otázku: „Můžete říci, do jaké míry vysvětluje každý z níže uvedených důvodů vaše hodnocení nezávislosti systému soudnictví ve vaší zemi: velmi, poněkud, ne úplně, vůbec ne?“, pokud jste nezávislost soudnictví v první otázce ohodnotili jako „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“.

¹¹³ Průzkum Eurobarometr FL555 provedený ve dnech 13. až 29. ledna 2025, odpovědi na otázku: „Jak byste na základě toho, co je vám známo, ohodnotili systém soudnictví (ve vaší zemi), pokud jde o nezávislost soudů a soudců? Řekli byste, že je velmi dobrá, poměrně dobrá, poměrně špatná, nebo velmi špatná?“, viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs#surveys.

Obrázek 53 ukazuje hlavní důvody vnímané nedostatečné nezávislosti soudů a soudců, které podniky udávaly. Respondenti, kteří nezávislost systému soudnictví ohodnotili jako „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“, si mohli vybrat ze tří důvodů, aby své hodnocení vysvětlili. Členské státy jsou uvedeny ve stejném pořadí jako na obrázku 52.

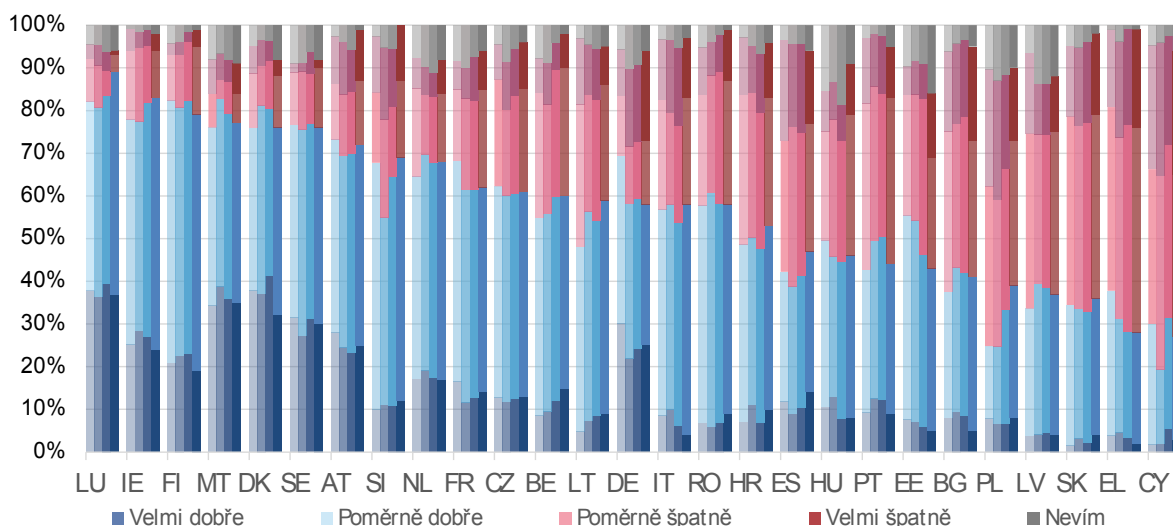
Obrázek .: Hlavní důvody, proč společnosti vnímají nezávislost jako nedostatečnou (podíl všech respondentů – vyšší hodnota znamená větší vliv) (zdroj: Eurobarometr ¹¹⁴)

¹¹⁴ Průzkum Eurobarometr FL555; odpovědi na otázku: „Můžete říci, do jaké míry vysvětluje každý z níže uvedených důvodů vaše hodnocení nezávislosti systému soudnictví (ve vaší zemi): velmi, poněkud, ne úplně, vůbec ne?“, pokud jste nezávislost soudnictví v první otázce ohodnotili jako „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“.

Podpora, usnadňování a ochrana investic jsou klíčovými prioritami jednotného trhu EU. Právo EU se zaměřuje na zachování harmonické rovnováhy mezi ochranou investic a sledováním dalších cílů veřejného zájmu, které zvyšují blahobyt jejích obyvatel. Obrázek 54 počtvrté znázorňuje ukazatel toho, jak společnosti vnímají účinnost ochrany investic právními předpisy a ze strany soudů, pokud jde o dle jejich názoru neodůvodněná rozhodnutí či nečinnost státu.

Obrázek .: Jak společnosti vnímají účinnost ochrany investic právními předpisy a ze strany soudů (*) (zdroj: Eurobarometr ⁽¹¹⁵⁾) – zleva doprava, světlé barvy: 2022, 2023 a 2024; tmavé barvy: 2025)

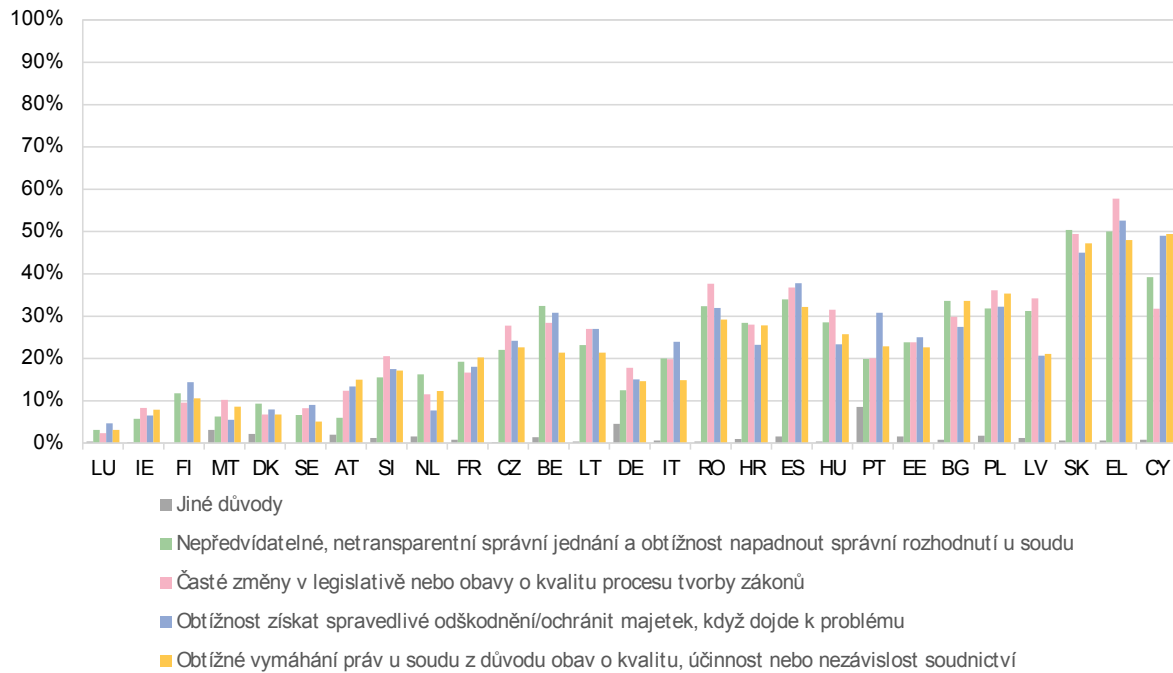

(*) Členské státy jsou zde seřazeny podle celkového procenta respondentů, kteří uvedli, že mají velmi dobrou nebo poměrně dobrou důvěru v ochranu investic ze strany práva a soudů (celková důvěra). pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl s celkovou důvěrou, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že mají „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“ důvěru v účinnost ochrany investic (celková nedůvěra); pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl s celkovou důvěrou a celkovou nedůvěrou, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří ohodnotili svoji důvěru v účinnost ochrany investic jako „velmi dobrou“; pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkové důvěry, celkové nedůvěry a hodnocení „velmi dobře“, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří ohodnotili svoji důvěru v účinnost ochrany investic jako „velmi špatnou“.

Obrázek 55 ukazuje hlavní důvody, proč podniky vnímají účinnost ochrany investic jako nedostatečnou. Respondenti, kteří svou důvěru ohodnotili jako „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“, si mohli vybrat ze čtyř důvodů, kterými své hodnocení vysvětlili (a někteří uvedli „jiné“). Členské státy jsou uvedeny ve stejném pořadí jako na obrázku 54.

¹¹⁵ Průzkum Eurobarometr FL555 provedený ve dnech 13. až 29. ledna 2025, odpovědi na otázku č.3: „Do jaké míry jste přesvědčeni, že v případě problémů jsou vaše investice chráněny zákonem a soudy ve (vaší zemi)?“. Pro účely průzkumu byla investice definována tak, že zahrnuje jakýkoli druh aktiv, který společnost vlastní nebo ovládá a který se vyznačuje závazkem kapitálu nebo jiných zdrojů, očekáváním výdělku či zisku nebo převzetím rizika.

Obrázek .: Hlavní důvody, proč společnosti vnímají účinnost ochrany investic jako nedostatečnou (podíl všech respondentů – vyšší hodnota znamená větší vliv) (zdroj: Eurobarometr ¹¹⁶)

¹¹⁶ Průzkum Eurobarometr FL555; odpovědi na otázku: „Jaké jsou hlavní důvody, proč máte výhrady k účinnosti ochrany investic?“, pokud byla odpověď na otázku 3 „poměrně špatná“ nebo „velmi špatná“.

2.3.2 Strukturální nezávislost soudnictví

Záruky strukturální nezávislosti vyžadují existenci pravidel, zejména pokud jde o složení soudu a jmenování, funkční období a důvody pro zdržení se účasti na rozhodování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti soudu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitě ve vztahu k protichůdným zájmům⁽¹¹⁷⁾. Musí být především taková, aby byl vyloučen nejen jakýkoli přímý vliv ve formě pokynů, ale také veškeré formy nepřímého vlivu, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dotčených soudců⁽¹¹⁸⁾.

Byly vypracovány evropské standardy, zejména Radou Evropy, například v *doporučení Rady Evropy z roku 2010 nazvaném Soudci: nezávislost, účinnost a odpovědnost*⁽¹¹⁹⁾. Srovnávací přehled EU o soudnictví obsahuje několik ukazatelů relevantních pro hodnocení toho, jak jsou systémy soudnictví strukturovány, aby chránily nezávislost. Zásadní význam pro zaručení nezávislosti soudnictví má rovněž provádění politik a postupů na podporu bezúhonnosti a předcházení korupci v soudnictví. Účinná ochrana nezávislosti soudnictví v konečném důsledku vyžaduje kromě jakýchkoliv nezbytných standardů rovněž kulturu bezúhonnosti a nestrannosti, která je sdílena soudci a respektována širší společností.

Toto vydání srovnávacího přehledu obsahuje nové a aktualizované ukazatele, které se týkají: odvolání a vyloučení soudců z rozhodování (obrázek 56)⁽¹²⁰⁾, orgánů podílejících se na

¹¹⁷ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 6. března 2025, D. K. a další v. Prokuratura Rejonowa (Vyloučení z rozhodování věci), spojené věci C-647/21 a C-648/21, rozsudek ze dne 25. února 2025 (velký senát), XL a další (Soudcovské platy), spojené věci C-146/23 a C-374/23, rozsudek ze dne 14. listopadu 2024, S. S.A. v. C. sp. z o.o. (Přidělování věci), C-197/23, rozsudek ze dne 11. července 2024 (velký senát), Hann-Invest, C-554/21, rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Maintien en fonctions d'un juge), C-718/21, ECLI:EU:C:2023:1015, body 76–77, a citovaná judikatura, rozsudek ze dne 5. června 2023, Komise v. Polsko, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, bod 355; rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Trestní řízení proti WB a další, spojené věci C-748/19 až C-754/19, bod 67; rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž., ve věci C-487/19, bod 109; rozsudek ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko, C-791/19, bod 59; rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B., C-824/18, bod 117; rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982, body 121 a 122; rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, body 73 a 74; rozsudek ze dne 25. července 2018, LM, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, bod 66. rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C- 64/16, ECLI:EU:C:2018:117, bod 44; Viz rovněž body 46 a 47 doporučení CM/Rec(2010)12 Soudci: nezávislost, účinnost a odpovědnost, přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 17. listopadu 2010, a důvodová zpráva. Ty stanoví, že orgán, který rozhoduje o výběru a kariérním postupu soudců, by měl být nezávislý na výkonných a normotvorných pravomocích. Aby byla zaručena jeho nezávislost, měli by nejméně polovinu členů orgánu tvořit soudci, které zvolili jejich kolegové. Pokud však ústavní či jiné právní předpisy stanoví, že o výběru a pracovní kariéře soudců rozhoduje hlava státu, vláda nebo zákonodárna moc, měl by být nezávislý a příslušný orgán tvořený z velké části soudci (aniž by byla dotčena pravidla vztahující se na rady pro justici obsažená v kapitole IV) oprávněn vydávat doporučení či předkládat stanoviska, jimiž se orgán oprávněný ke jmenování řídí v praxi.

¹¹⁸ Viz Soudní dvůr, rozsudek ze dne 5. června 2023, Komise v. Polsko, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, bod 355; rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B., C-824/18, bod 119; rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost Kárné komory Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982, bod 123; rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, bod 112.

¹¹⁹ Viz doporučení CM/Rec(2010)12 nazvané Soudci: nezávislost, účinnost a odpovědnost, přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 17. listopadu 2010, a důvodová zpráva („Doporučení CM/Rec(2010)12“).

¹²⁰ Obrázek vychází z odpovědi na aktualizovaný dotazník, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s ENCJ. Odpovědi na aktualizovaný dotazník, které poskytly členské státy, jež nemají radu pro justici nebo nejsou členy ENCJ (CZ, DE, EE, AT a PL), byly získány ve spolupráci se Sítí předsedů nejvyšších soudů EU.

jmenování a odvolání vedoucích státních zastupitelství (obrázek 57) ⁽¹²¹⁾ a nezávislosti advokátních komor a advokátů (obrázek 58) ⁽¹²²⁾. Obrázky představují vnitrostátní rámce ve stavu k prosinci 2024.

Obrázky uvedené ve srovnávacím přehledu neposkytují hodnocení ani nepředkládají kvantitativní údaje týkající se účinnosti záruk. Nemají odrážet složitost a podrobnosti jednotlivých postupů a souvisejících záruk.

– *Odvolání a vyloučení soudců z rozhodování* –

Obrázek 56, poprvé uvedený ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví 2016 (nyní aktualizovaný), ukazuje, zda soudci mohou být sankcionováni za nesplnění povinnosti vyloučit se z rozhodování věci, v níž je zpochybněna či ohrožena jejich nestrannost nebo existuje důvodné podezření na jejich podjatost. Obrázek rovněž ukazuje, který orgán ⁽¹²³⁾ je odpovědný za přijetí rozhodnutí o žádosti o vyloučení soudce podané jedním z účastníků řízení ⁽¹²⁴⁾.

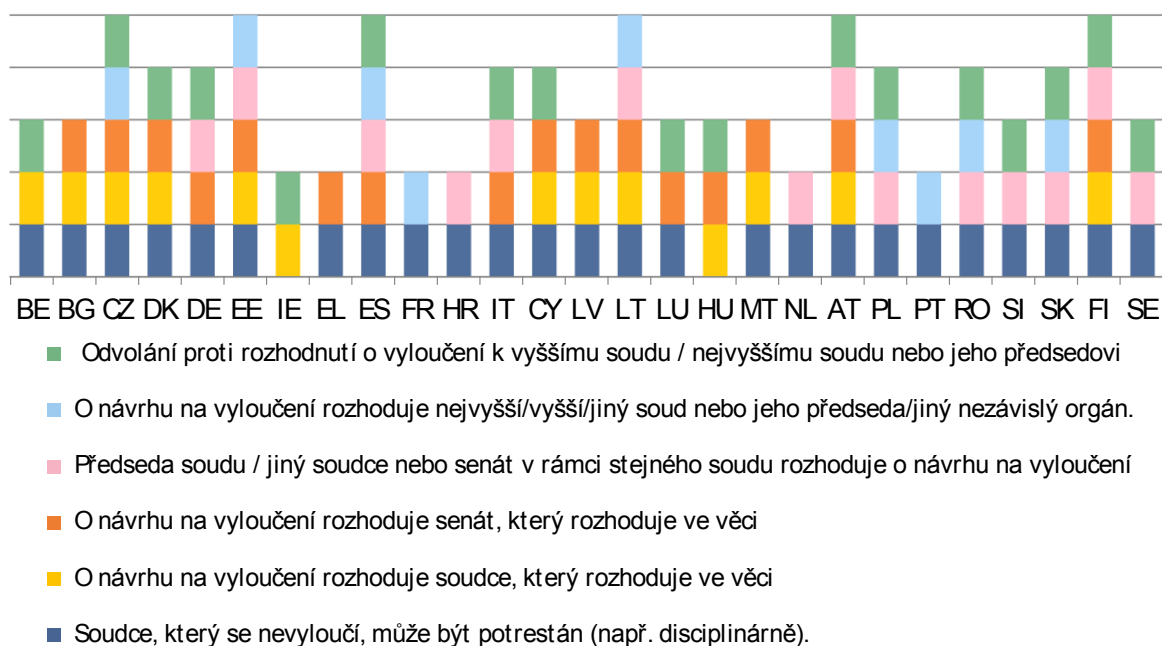
¹²¹ Obrázky vycházejí z odpovědí na aktualizovaný dotazník vypracovaný Komisí v úzké spolupráci se Sítí státních zástupců nebo rovnocenných orgánů při nejvyšších soudech členských států Evropské unie (sít' NADAL).

¹²² Obrázek vychází z odpovědí na aktualizovaný dotazník, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s Radou evropských advokátních komor (CCBE).

¹²³ Někdy může toto rozhodnutí přijmout více orgánů, v závislosti na úrovni soudu, jehož je vyloučený soudce členem.

¹²⁴ Body 59, 60 a 61 doporučení CM/Rec(2010)12 stanoví, že soudci by měli ve všech případech jednat nezávisle a nestranně a měli by se vyloučit z rozhodování věci nebo odmítnout jednat, pokud k tomu existují zákonem vymezené důvody, a nikoli jinak.

Obrázek .: Odvolání a vyloučení soudce z rozhodování (*) (zdroj: Evropská síť rad pro justici a Síť předsedů nejvyšších soudů EU (¹²⁵))

– Záruky týkající se fungování vnitrostátních státních zastupitelství v EU –

Státní zastupitelství hrají významnou úlohu v systému trestního soudnictví a při spolupráci v trestních věcech mezi členskými státy. Řádné fungování státního zastupitelství je zásadní pro účinný boj proti trestné činnosti, včetně hospodářské a finanční trestné činnosti, jako je praní peněz a korupce. Podle judikatury Soudního dvora týkající se rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu (¹²⁶) lze státní zastupitelství považovat za justiční orgán členského státu pro účely vydání a výkonu evropského zatýkacího rozkazu, kdykoli může jednat nezávisle, aniž by byl vystaven riziku, že v konkrétním případě přímo či nepřímo podléhá příkazům nebo pokynům ze strany výkonné moci, jako je ministr spravedlnosti (¹²⁷).

¹²⁵ Údaje byly shromážděny prostřednictvím aktualizovaného dotazníku, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s ENCJ. Odpovědi na aktualizovaný dotazník, které poskytly členské státy, jež nemají rady pro justici nebo nejsou členy ENCJ, byly získány prostřednictvím spolupráce se Sítí předsedů nejvyšších soudů EU.

¹²⁶ Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1).

¹²⁷ Soudní dvůr, rozsudek ze dne 27. května 2019, OG a PI (státní zastupitelství Lübeck a Zwickau), spojené věci C-508/18 a C-82/19 PPU, body 73, 74 a 88, ECLI:EU:C:2019:456; rozsudek ze dne 27. května 2019, C-509/18, bod 52, ECLI:EU:C:2019:457; viz také rozsudky ze dne 12. prosince 2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg a Openbaar Ministerie (státní zástupci v Lyonu a Tours) ve spojených věcech C-566/19 PPU a C-626/19, ECLI:EU:C:2019:1077; Openbaar Ministerie (švédské státní zastupitelství), C-625/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1078, a Openbaar Ministerie (státní zastupitelství v Bruselu), C-627/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1079; rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, AZ, C-510/19, bod 54, ECLI:EU:C:2020:953. Viz také rozsudek ze dne 10. listopadu 2016 Kovalkovas, C-477/16 PPU, body 34 a 36, ECLI:EU:C:2016:861, a rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, bod 35, ECLI:EU:C:2016:858, k pojmu „justiční“ odkazujícímu na soudní moc, „která [...] musí být v souladu se zásadou oddělení moci, která charakterizuje fungování právního státu, oddělena od moci výkonné“. Viz rovněž stanovisko č. 13 (2018) s názvem Nezávislost, odpovědnost a etika státních zástupců, přijaté Poradní radou evropských státních zástupců (CCPE), doporučení xii.

Organizace státních zastupitelství se napříč EU liší a neexistuje jednotný model pro všechny členské státy. Rada Evropy však zaznamenala všeobecnou tendenci k posílení nezávislosti státních zastupitelství spíše než k jejich podřízení výkonné moci nebo spojení s ní ⁽¹²⁸⁾. Podle Poradní rady evropských státních zástupců je účinné a autonomní státní zastupitelství zavázané k dodržování zásad právního státu a lidských práv při výkonu spravedlnosti jedním z pilířů demokratického státu ⁽¹²⁹⁾.

Postupy jmenování státních zástupců mohou ovlivnit rozsah nezávislosti státního zastupitelství. Bez ohledu na model vnitrostátního systému soudnictví nebo právní tradici, ve které je zakotven, evropské standardy stanoví, že členské státy mají přijmout účinná opatření, která zaručují, že státní zástupci mohou plnit své pracovní úkoly a povinnosti za náležitých právních a organizačních podmínek ⁽¹³⁰⁾ a bez nepatřičného zasahování ⁽¹³¹⁾.

Na obrázku 57 jsou uvedeny postupy jmenování a odvolání vedoucích státních zastupitelství. Obrázek ukazuje rozmanitost modelů organizace státního zastupitelství v členských státech spojených s výkonnou mocí nebo justicí. Obrázek rovněž ukazuje roli nejvyššího státního zástupce a rad pro justici / rad pro státní zastupitelství coby významných aktérů při jmenování i odvolávání státních zástupců.

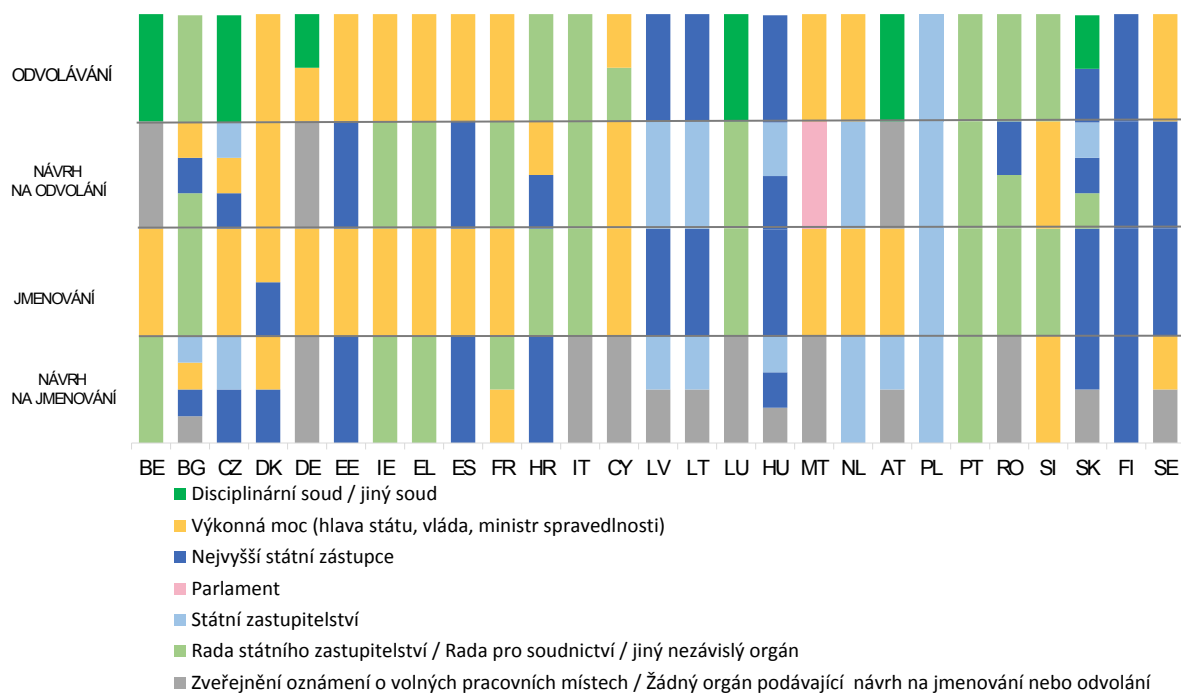
¹²⁸ CDL-AD(2010)040-e, Zpráva o evropských standardech, pokud jde o nezávislost soudního systému: Část II – Státní zastupitelství, přijatá Benátskou komisí na jejím 85. plenárním zasedání (Benátky, 17.–18. prosince 2010), bod 26.

¹²⁹ V demokratické společnosti nesmí být ani soudy, ani vyšetřovací orgány vystaveny politickému tlaku. Pojem „nezávislost“ znamená, že státní zástupci nejsou při plnění svých úkolů vystaveni nezákonnému zasahování, aby bylo zajištěno plné respektování práva a zásad právního státu a jejich uplatňování, a že na ně není vyvíjen žádným způsobem politický nátlak ani nejsou nezákonně ovlivňováni. Nezávislost se vztahuje nejen na státní zastupitelství jako celek, ale také na jeho konkrétní subjekty a jednotlivé státní zástupce. Bez ohledu na model vnitrostátního systému soudnictví nebo právní tradici, ve které je zakotven, evropské standardy stanoví, že členské státy mají přijmout účinná opatření, která zaručují, že státní zástupci mohou plnit své pracovní úkoly a povinnosti za náležitých právních a organizačních podmínek a bez nepatřičného zasahování. Viz stanovisko Poradní rady evropských státních zástupců (CCPE) č. 15 (2020) k úloze státních zástupců v mimořádných situacích, zejména v situaci pandemie; stanovisko č. 16 (2021) k důsledkům rozhodnutí mezinárodních soudů a smluvních orgánů, pokud jde o praktickou nezávislost státních zástupců, bod 13. Viz rovněž doporučení Rec(2000)19 o úloze veřejné žaloby v systému trestní justice, přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 6. října 2000 (dále jen „doporučení z roku 2000“), body 4, 11 a 13. stanovisko č. 13 (2018) Nezávislost, odpovědnost a etika státních zástupců, přijaté Poradní radou evropských státních zástupců (CCPE), doporučení i a iii. Skupina států proti korupci (GRECO), čtvrté kolo hodnocení „Prevence korupce – poslanci parlamentu, soudci a státní zástupci“, celá řada doporučení požaduje zavedení opatření, která mají chránit státní zastupitelství proti nepřípustnému vlivu a zasahování do vyšetřování v trestním řízení.

¹³⁰ Doporučení Rec(2000)19 o úloze veřejné žaloby v systému trestní justice, přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 6. října 2000 (dále jen „doporučení z roku 2000“), bod 4.

¹³¹ Doporučení z roku 2000, body 11 a 13. Viz rovněž stanovisko č. 13(2018) s názvem Nezávislost, odpovědnost a etika státních zástupců, přijaté Poradní radou evropských státních zástupců (CCPE), doporučení i a iii.

Obrázek .: Vedoucí státních zastupitelství: jmenování a odvolání (*) (Zdroj: Evropská komise spolu s NADAL (132))

BE: Rada pro justici navrhuje kandidáty ministru spravedlnosti, ministr spravedlnosti je navrhuje králi. Odvolává je kárný soud. **BG:** Grafy ukazují situaci administrativních vedoucích, nikoliv zástupců administrativních vedoucích. Nejvyšší státní zástupce může navrhnout vedoucí odvolacích státních zastupitelství, vedoucí nadřízených státních zastupitelství mohou navrhnout vedoucího státního zastupitelství v příslušném soudním obvodu a ministr spravedlnosti může navrhnout všechny kandidáty, přičemž kandidáti se mohou navrhnout i sami. Jmenuje je Rada pro státní zastupitelství. Odvolání mohou navrhnout Rada pro státní zastupitelství, nejvyšší státní zástupce a ministr spravedlnosti, odvolává je Nejvyšší soudní rada. Ředitele Národní vyšetřovací služby odvolává Komora státních zástupců Nejvyšší soudní rady na návrh nejméně tří členů Komory státních zástupců nebo nejvyššího státního zástupce nebo ministra spravedlnosti. **CZ:** Vedoucí okresních, krajských a vrchních státních zastupitelství jmenuje ministr spravedlnosti na návrh vedoucího nejbližší vyššího státního zastupitelství nebo na návrh nejvyššího státního zástupce či ministerstva spravedlnosti. Nejvyšší státní zástupce a vedoucí vyšších státních zastupitelství mohou navrhnout odvolání vedoucího vrchního, krajského nebo okresního státního zastupitelství. Odvolává je kárný soud. **DK:** Odpovědnost za jmenování vedoucích místních státních zastupitelství přenášá ministerstvo spravedlnosti na ředitele státního zastupitelství (nejvyššího státního zástupce). **DE:** Státní zástupce na úrovni spolkových zemí jmenuje po veřejné výzvě spolkové ministerstvo spravedlnosti. Nepodává se žádný návrh na odvolání. Spolkové ministerstvo spravedlnosti může státní zástupce dočasně odvolat nebo přeložit na jiné místo ze služebních důvodů, zvláštní oddělení pro justici soudů pro veřejnou službu (soudy pro veřejnou službu) může státní zástupce odvolat ze státní služby. **EE:** Jmenování/odvolání navrhuje nejvyšší státní zástupce a jmenuje/odvolává ministr spravedlnosti. **IE:** Úřad ředitele státního zastupitelství je jediným úřadem státního zastupitelství odpovědným za trestní stíhání v IE. Návrhy na jmenování a odvolání podává Výbor pro jmenování na nejvyšší úrovni (TLAC) a konečné rozhodnutí o jmenování i odvolání má vláda. **EL:** Rozhodnutí Nejvyšší soudní rady je vykonáno po vydání dekretu prezidenta republiky. Výjimku představují vedoucí státních zastupitelství u prvoinstančních soudů v Aténách a v Soluni a vedoucí státního zastupitelství u odvolacího soudu v Aténách, které volí státní zástupci působící na příslušných úřadech v tajném hlasování. Vedoucího státního zastupitelství specializovaného na hospodářskou kriminalitu jmenuje Nejvyšší soudní rada. Nejvyšší soudní rada navrhuje odvolání, prezident odvolává. **ES:** Nejvyšší státní zástupce navrhuje kandidáty na konkrétní funkci v rámci státního zastupitelství, náměstky vrchních krajských státních zástupců a náměstky vrchních státních zástupců Speciálního státního zastupitelství, které následně jmenuje vláda (formálně jmenuje král). Nejvyšší státní zástupce se předem radí s Radou státního zastupitelství (kolegiálním a reprezentativním orgánem úřadu státního zastupitelství) a s vedoucími krajskými státními zástupci, pokud se jedná o pozice v jejich regionech. Odvolání navrhuje nejvyšší státní zástupce po konzultaci s Radou státního zastupitelství a případně s vrchním krajským

¹³² Údaje byly shromážděny prostřednictvím dotazníku, který vypracovala Komise v úzké spolupráci se síti státních zástupců NADAL.

státním zástupcem a o odvolání rozhoduje vláda. **FR:** Ministr spravedlnosti podává návrh, Rada pro justici vydává stanovisko a prezident republiky jmenuje dekretem. Stanovisko Rady pro justici je konzultativní, ale podle zavedeného zvyku ministerstvo a prezident respektují nepříznivá stanoviska. Nejvyšší soudní rada navrhuje odvolání a ministr spravedlnosti odvolává. **CY:** Nejvyšší státní zástupce je jediným vedoucím státního zastupitelství. Jmenování provádí prezident. Odvolání provádí Nejvyšší ústavní soud jako rada pro justici. **LV:** Po veřejné výzvě navrhuje atestační komise státního zastupitelství (zřízená Radou nejvyššího státního zastupitelství a složená ze státních zástupců různých stupňů) kandidáta na jmenování a navrhuje jeho odvolání. **LT:** Výběrová komise pro státní zástupce (složená ze čtyř státních zástupců a tří osob, které nejsou státními zástupci) navrhuje kandidáty po otevřené výzvě. Atestační komise (složená ze čtyř státních zástupců a tří osob, které nejsou státními zástupci) nebo státní zástupce, který provedl vnitřní vyšetřování jednání státního zástupce, může navrhnout odvolání. **LU:** Státní zástupce jmenuje Rada pro justici. Rada pro justici podává návrh na disciplinární řízení, na jehož základě rozhoduje o odvolání disciplinární soud. **HU:** Nejvyšší státní zástupce rozhoduje o přihláškách a jmenuje státní zástupce do vedoucích funkcí na základě veřejné výzvy k podávání přihlášek. Rada státního zastupitelství vydává své stanovisko. Nejvyšší státní zástupce může kdykoli bez odůvodnění zrušit jmenování do vedoucích a vyšších funkcí. Vedoucí státních zastupitelství mohou navrhnout odvolání, to však není pro nejvyššího státního zástupce závazné. **MT:** Graf odráží situaci týkající se nejvyššího státního zástupce. Po veřejné výzvě jej jmenuje prezident na základě doporučení předsedy vlády. Odvolání nejvyššího státního zástupce navrhuje parlament s podporou nejméně dvou třetin hlasů všech poslanců, prezident jej odvolá. **NL:** Rada nejvyšších státních zástupců jako vedoucí státního zastupitelství předkládá nominace ministři spravedlnosti a bezpečnosti, který rozhoduje o tom, zda jsou nominace způsobilé pro jmenování královským dekretem. Rada nejvyšších státních zástupců odvolává se souhlasem ministra spravedlnosti a bezpečnosti. **AT:** Komise pro personální záležitosti při spolkovém ministerstvu spravedlnosti složená ze státních zástupců navrhuje kandidáty na vedoucí úřadů vyšších státních zástupců a vedoucího úřadu nejvyššího státního zástupce. Komise pro personální záležitosti při Úřadu vyšších státních zástupců navrhuje spolkovému ministerstvu spravedlnosti kandidáty na vedoucí všech státních zastupitelství ve svém regionu/oblasti působnosti. Kandidáty jmenuje spolkový prezident. Odvolává je kárný soud. Nejvyšší soud působí jako kárný soud pro členy Nejvyššího státního zastupitelství a vedoucího úřadu vyšších státních zástupců (a jejich první zástupce); u ostatních státních zástupců působí jako kárný soud (1. instance) vyšší krajský soud (jiného kraje). **PL:** Národní státní zástupce navrhuje jmenování poté, co kandidáta představí shromáždění státních zástupců, kterému má kandidát předsedat. Jmenovacím orgánem je národní státní zástupce. Stejný postup platí i pro odvolání. **RO:** Tabulka odráží situaci vedoucích státních zastupitelství s výjimkou vedoucích specializovaných státních zastupitelství. Vedoucí státních zastupitelství jsou po veřejné výzvě jmenováni Nejvyšší soudní radou. Odvolání vedoucích státních zastupitelství navrhuje nejvyšší státní zástupce nebo soudní inspekce, odvolává Nejvyšší soudní rada. **SI:** Vedoucí okresních státních zastupitelství jmenuje Rada státního zastupitelství na odůvodněný návrh ministra spravedlnosti po předchozím vyjádření nejvyššího státního zástupce. Rada státního zastupitelství odvolává vedoucího okresního státního zastupitelství na návrh ministra po předchozím vyjádření nejvyššího státního zástupce. **SK:** Po otevřené výzvě navrhuje pětičlenná výběrová komise (složená ze státních zástupců vybraných nejvyšším státním zástupcem) vedoucí státní zástupce po předchozím vyjádření Rady státních zástupců. Jmenuje je nejvyšší státní zástupce. Výjimkou z tohoto postupu jsou náměstci nejvyššího státního zástupce, které jmenuje sám, a náměstci krajského/okresního státního zástupce, které jmenuje nejvyšší státní zástupce na návrh příslušného krajského/okresního státního zástupce. Náměstci jsou rovněž považováni za vedoucí státní zástupce. Nejvyšší státní zástupce odvolává vedoucí státní zástupce. Pokud kárný soud vydal rozhodnutí o odvolání, nejvyšší státní zástupce je musí odvolat. Kárný návrh proti nejvyššímu státnímu zástupci mohou podat tři pětiny poslanců parlamentu nebo prezident republiky. V případě vedoucích státních zástupců je to nejvyšší státní zástupce, veřejný ochránce práv a náměstek nejvyššího státního zástupce (vůči státním zástupcům nejvyššího státního zastupitelství a vedoucím státním zástupcům, kteří spadají do jeho řídicí působnosti). **FI:** Jmenování nebo odvolání navrhuje vedoucí státní zástupce nejvyššího státního zastupitelství, přičemž následně je provede nejvyšší státní zástupce. Kromě toho může soud až na výjimky odvolat vedoucího státního zastupitelství v případě trestu odnětí svobody. **SE:** Poradní sbor pro zaměstnanost státních zástupců navrhuje náměstky nejvyššího státního zástupce (nezávazný návrh), nejvyššího státního zástupce i vedoucí státní zástupce, jmenuje je nejvyšší státní zástupce. Odvolání navrhuje nejvyšší státní zástupce, o odvolání rozhoduje vládní disciplinární komise pro vyšší úředníky.

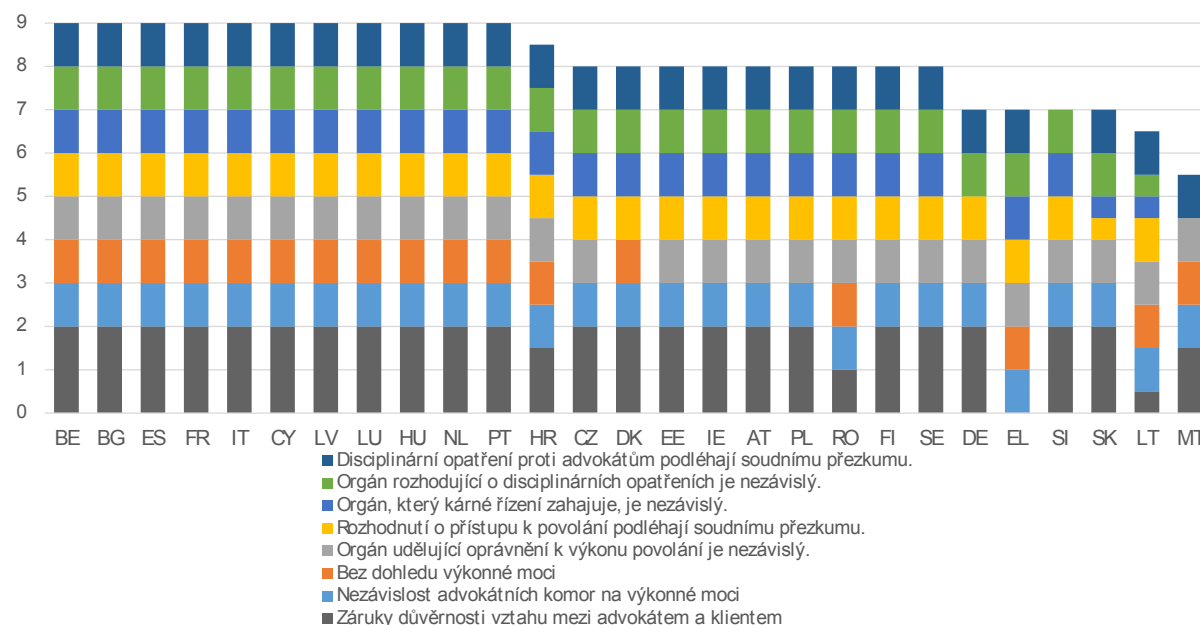
– Nezávislost advokátních komor a advokátů v EU –

Advokáti a jejich profesní sdružení hrají zásadní roli při zajišťování ochrany základních práv a právního státu (¹³³). Spravedlivý systém výkonu spravedlnosti vyžaduje, aby mohli advokáti

¹³³ „Advokáti hrají důležitou úlohu při ochraně právního státu a nezávislosti soudnictví, při respektování oddělení mocí a základních práv.“, „Přístup k obhájci a právní stát“, diskusní dokument předsednictví pro zasedání

svobodně vykonávat svou činnost v oblasti poradenství a zastupování svých klientů. Výkon právní praxe v rámci svobodného povolání a z toho odvozená autorita pomáhají udržovat nezávislost advokátů a advokátní sdružení hrají důležitou roli při zajišťování této nezávislosti. Evropské standardy stanoví svobodu výkonu povolání advokáta a nezávislost advokátních komor. Tyto standardy rovněž stanoví základní zásady kárného řízení proti advokátům ⁽¹³⁴⁾.

Obrázek .: Nezávislost advokátních komor a advokátů, 2024 (*) (zdroj: Evropská komise spolu s CCBE ⁽¹³⁵⁾)

(*) Ve výsledcích průzkumu mohly členské státy dosáhnout maximálně 9 bodů. Průzkum byl proveden na konci roku 2024. U otázky záruk důvěrnosti vztahu mezi advokátem a klientem bylo přiděleno 0,5 bodu za úplné naplnění každého ze scénářů (prohledání a zabavení elektronických údajů v držení advokáta, prohledání kanceláře advokáta, odposlech komunikace mezi advokátem a klientem, sledování advokáta nebo jeho kanceláře, daňová kontrola právní firmy a jiné administrativní kontroly). U všech dalších kritérií, která byla v plné míře splněna, byl přidělen 1 bod. Pokud kritérium nebylo splněno, nebyly přiděleny žádné body. **MT:** Odpovědi z roku 2020, přizpůsobené nové metodice. **EE:** Ministerstvo spravedlnosti má široké pravomoci dohledu nad uspořádáním systému právní pomoci. **LT:** Podle zákona o advokátní komoře může kárná opatření proti advokátům vést rada advokátní komory. Zákon však rovněž stanoví, že takové právo má ministr spravedlnosti. Rozhodne-li se ministr spravedlnosti zahájit kárné řízení proti advokátovi, nemá advokátní komora v takovém řízení žádný vliv a věc je postoupena přímo disciplinárnímu soudu. Disciplinární soud se skládá z pěti advokátů, kteří jsou členy advokátní komory. Tři z nich jsou voleni valnou hromadou advokátní komory a další dva jmenuje ministr spravedlnosti. **PL:** Ministerstvo spravedlnosti vykonává dohled nad advokátní komorou, pořádá advokátní zkoušky a stanovuje systém minimálních právních poplatků (v návaznosti na nezávazné stanovisko Nejvyšší advokátní rady). **SI:** Disciplinární řízení probíhá výlučně v rámci samotné advokátní komory. Proti rozhodnutí disciplinární komise prvního stupně, které posuzuje disciplinární komise druhého stupně, je možné podat opravný prostředek. Proti rozhodnutím disciplinární komise druhého stupně opravný prostředek podat nelze. V článku 65 zákona o advokacii je stanoveno: „Rozhodnutí disciplinárních orgánů advokátní komory jsou právně vykonatelná.“ **SK:** Návrh podává na základě stížnosti v první řadě nezávislá revizní komise Slovenské advokátní komory. Ministr spravedlnosti však může zahájit disciplinární řízení i tehdy, pokud je „návrh na zahájení disciplinárního řízení podle tohoto zákona, došlo-li k činu, který by bylo možné považovat za disciplinární provinění podle stávajících předpisů, oprávněný podat jakožto navrhovatel předseda revizní komise nebo ministr spravedlnosti Slovenské republiky na příslušný orgán komory, a to ve lhůtě, jež je stanovena pro podání návrhu na zahájení disciplinárního řízení podle stávajícího předpisu.“ **FI:** Advokátní komora je pod dohledem kancléře

Rady pro spravedlnost a vnitřní věci konané 3. a 4. března 2022: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6319-2022-INIT/cs/pdf>.

¹³⁴ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. R(2000)21.

¹³⁵ Údaje za rok 2024 byly získány prostřednictvím odpovědí členů CCBE na dotazník.

2.3.3 Shrnutí týkající se nezávislosti soudnictví

Nezávislost soudnictví je základním prvkem práva na účinnou právní ochranu před soudem, jak je zakotveno v článku 47 Listiny základních práv EU, a je nezbytná pro zajištění účinné soudní ochrany, jak vyžaduje článek 19 Smlouvy o Evropské unii. Jedná se o základní prvek účinného soudního systému, nezbytný pro dodržování zásad právního státu. Má zásadní význam pro zajištění spravedlivého soudního řízení a důvěry veřejnosti a podniků v právní systém. Vnitrostátní systémy soudnictví proto musí plně respektovat požadavky týkající se nezávislosti soudnictví vyplývající z práva EU, jak je vykládá Soudní dvůr Evropské unie, a náležitě zohledňovat evropské standardy nezávislosti soudnictví. Srovnávací přehled 2025 ukazuje tendence ve vnímání nezávislosti soudnictví u veřejnosti a společností. Toto vydání rovněž přináší některé nové ukazatele týkající se situace odvolání a vyloučení soudce z rozhodování ve všech členských státech a jmenování a odvolání vedoucích státních zastupitelství.

Strukturální ukazatele samy o sobě neumožňují učinit závěry o nezávislosti těchto orgánů, ale představují možné prvky, které lze použít jako výchozí bod při této analýze.

- a) Srovnávací přehled 2025 představuje vývoj vnímané nezávislosti na základě průzkumu u veřejnosti (Eurobarometr FL554) a společností (Eurobarometr FL555):
 - Na jedné straně z průzkumu Eurobarometr mezi veřejností (obrázek 50) vyplývá, že v sedmácti členských státech se vnímání nezávislosti soudů a soudců v porovnání s rokem 2016 zlepšilo nebo zůstalo stabilní, zatímco pět členských států čelí specifickým problémům. Na druhé straně se v porovnání s minulým rokem vnímání nezávislosti širokou veřejností zlepšilo nebo zůstalo stabilní ve 21 členských státech, zatímco v šesti členských státech se zhoršilo. Ve třech členských státech zůstává vnímaná úroveň nezávislosti obzvláště nízká.
 - Z průzkumu Eurobarometr u společností (obrázek 52) vyplývá, že v osmnácti členských státech se vnímání nezávislosti soudů a soudců ve srovnání s rokem 2016 zlepšilo nebo zůstalo stabilní, zatímco v devíti členských státech se zhoršilo. Ve srovnání s minulým rokem se vnímání nezávislosti společnostmi zlepšilo nebo zůstalo stabilní v osmnácti členských státech a v devíti členských státech se zhoršilo. Ve třech členských státech zůstává vnímaná úroveň nezávislosti obzvláště nízká.
 - Mezi důvody, proč je nezávislost soudů a soudců vnímána jako nedostatečná, bylo nejčastěji uváděno zasahování nebo tlak ze strany vlády a politiků, načež následoval tlak ze strany ekonomických či jiných konkrétních zájmů. Oba důvody zůstávají patrné u tří členských států, v nichž je vnímaná nezávislost velmi nízká (obrázky 51 a 53).
- b) Srovnávací přehled EU o soudnictví od roku 2022 předkládá výsledky průzkumu Eurobarometr o tom, jak společnosti vnímají účinnost ochrany investic poskytovanou právními předpisy a soudy, pokud jde o dle jejich názoru neodůvodněná rozhodnutí či nečinnost státu (obrázek 54). Klíčovými faktory se srovnatelným významem pro důvěru v ochranu investic stále zůstávají správní postupy, stabilita a kvalita legislativního procesu a dále účinnost soudů a ochrana majetku (obrázek 55). Ve srovnání s minulým rokem se důvěra v ochranu investic ve třinácti členských státech zlepšila.
- c) Obrázek 56 ukazuje situaci týkající se odvolání a vyloučení soudce z rozhodování ve všech členských státech.

- d) Obrázek 57 se zabývá jmenováním a odvoláváním vedoucích státních zastupitelství, a tedy některými zárukami týkajícími se fungování vnitrostátních státních zastupitelství v EU.
- e) Obrázek 58 ukazuje, že nezávislost advokátů je obecně zajištěna, což advokátům umožňuje svobodně vykonávat jejich činnost spočívající v poradenství a zastupování klientů.

3. DALŠÍ UKAZATELE DŮLEŽITÉ PRO JEDNOTNÝ TRH

Kromě soudů, státních zastupitelství a dalších justičních orgánů, které jsou důležité pro nezávislé uplatňování práva EU, je několik dalších orgánů veřejné moci pověřeno uplatňováním práva EU ve specifických oblastech, jako je boj proti korupci, zadávání veřejných zakázek a hospodářská soutěž. Toto vydání srovnávacího přehledu obsahuje další grafy týkající se orgánů, které jsou klíčové pro dobré fungování jednotného trhu.

Kromě pravidelně sledovaných témat jsou ve srovnávacím přehledu 2025 poprvé představeny ukazatele týkající se pravomocí a nezávislosti nejvyšších kontrolních institucí, které hrají důležitou roli v oblasti boje proti korupci, a uvedeny údaje o vnímané nezávislosti, jakož i o orgánech zapojených do jmenování a odvolávání vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a přezkumné orgány první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek, které jsou jedněmi z klíčových orgánů pro fungování jednotného trhu.

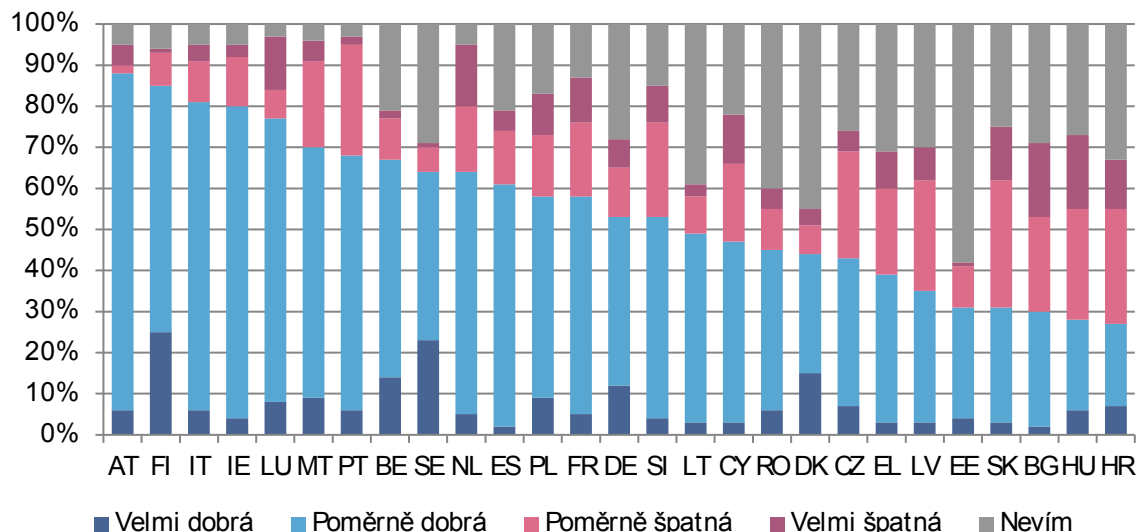
3.1 Nezávislé orgány důležité pro fungování jednotného trhu

Nezávislé orgány jsou klíčovou zárukou právního státu pro fungování jednotného trhu. Srovnávací přehled poprvé představuje určité strukturální aspekty některých z těchto orgánů, jako jsou přezkumné orgány první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek, vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž a nejvyšší kontrolní instituce. Poprvé také představuje vnímanou nezávislost přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž.

Obrázek 59 ukazuje, jak společnosti vnímají nezávislost přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek. Tyto orgány jsou v členských státech zřízeny na základě směrnic o prostředcích nápravy (směrnice 89/665/EHS a směrnice 92/13/EHS ve znění směrnice 2007/66/ES a směrnice 2014/23/EU). Podle směrnic o prostředcích nápravy mohou být zakázky spadající do oblasti působnosti směrnice 2014/23/EU, směrnice 2014/24/EU a směrnice 2014/25 a rozhodnutí přijatá veřejnými zadavateli a zadavateli účinně a zejména co nejrychleji přezkoumána z důvodu, že těmito rozhodnutími bylo porušeno právo Unie v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo vnitrostátní předpisy, které toto právo provádějí. Orgán odpovědný za přezkum může být soudní nebo jiné než soudní. Jiné než soudní orgány mají

obvykle podobu nezávislého správního orgánu. V takovém případě směrnice o prostředcích nápravy stanoví další procesní požadavky a také možnost dalšího soudního přezkumu.

Obrázek .: Jak společnosti vnímají nezávislost přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek (*) (zdroj: Eurobarometr ⁽¹³⁶⁾ – 2025)

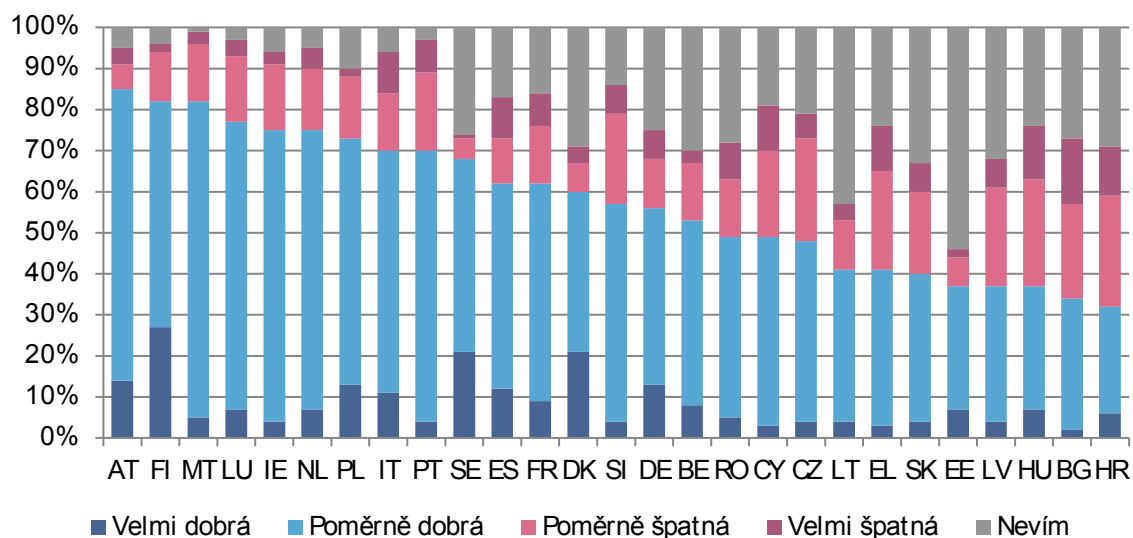

(*) Členské státy jsou seřazeny nejprve podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je velmi dobrá nebo „poměrně dobrá“ (celkově dobrá); pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je „poměrně špatná“ nebo „velmi špatná“ (celkově špatná); pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré a celkově špatné nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je „velmi dobrá“; pokud některé členské státy měly stejný procentní podíl celkově dobré, celkově špatné a „velmi dobré“ nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je velmi špatná.

Obrázek 60 ukazuje, jak společnosti vnímají nezávislost vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž. Tyto orgány jsou součástí decentralizovaného systému, který je založen na souběžné pravomoci Komise a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a vnitrostátních soudů členských států při prosazování antimonopolních pravidel EU. Jako takové jsou jedním z klíčových orgánů pro fungování jednotného trhu.

¹³⁶ Průzkum Eurobarometr FL555 provedený ve dnech 13. až 29. ledna 2025, odpovědi na otázku: „Jak byste podle svých znalostí hodnotili přezkumný orgán v oblasti zadávání veřejných zakázek, který přezkoumává případy zadávání veřejných zakázek, z hlediska jeho nezávislosti? Řekli byste, že je velmi dobrá, poměrně dobrá, poměrně špatná, nebo velmi špatná“, viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs#surveys.

Obrázek .: Jak společnosti vnímají nezávislost vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž (*) (zdroj: Eurobarometr ¹³⁷ – 2025)

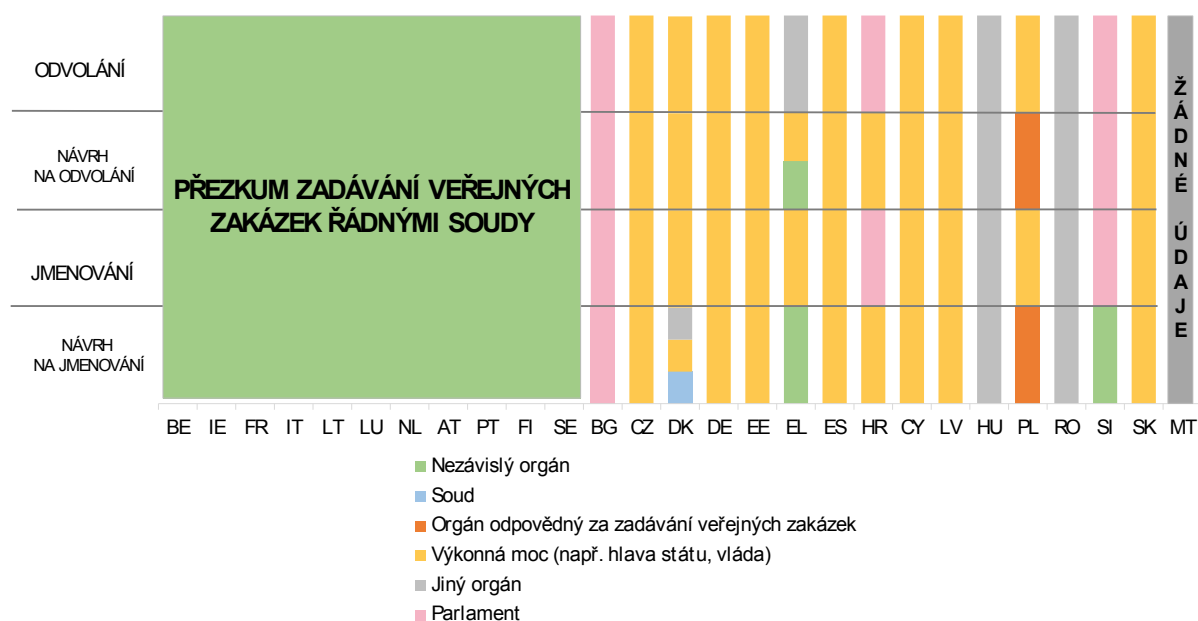

(*) Členské státy jsou seřazeny nejprve podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je velmi dobrá nebo „poměrně dobrá“ (celkově dobrá); pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je „poměrně špatná“ nebo „velmi špatná“ (celkově špatná); pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré i špatné nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je „velmi dobrá“; pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré, celkově špatné a „velmi dobré“ nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost je „velmi špatná“.

Na obrázku 61 jsou uvedeny orgány zapojené do řízení o jmenování a odvolání v případě přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek. Tento údaj odráží postupy týkající se buď členů přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek (pokud jsou tyto orgány mimosoudní povahy nebo nejsou součástí běžného soudního systému a rozhodují v senátech), nebo jejich vedoucích, pokud jsou tyto orgány složeny z veřejných činitelů.

¹³⁷ Průzkum Eurobarometr FL555 provedený ve dnech 13. až 29. ledna 2025, odpovědi na otázku: „Jak byste podle svých znalostí hodnotili orgán pro hospodářskou soutěž, který rozhoduje ve věcech hospodářské soutěže z hlediska jeho nezávislosti? Řekli byste, že je velmi dobrá, poměrně dobrá, poměrně špatná, nebo velmi špatná?“, viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_cs#surveys.

Obrázek .: Přezkumné orgány první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek: jmenování a odvolání (*) (zdroj: Evropská komise se sítí přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek)

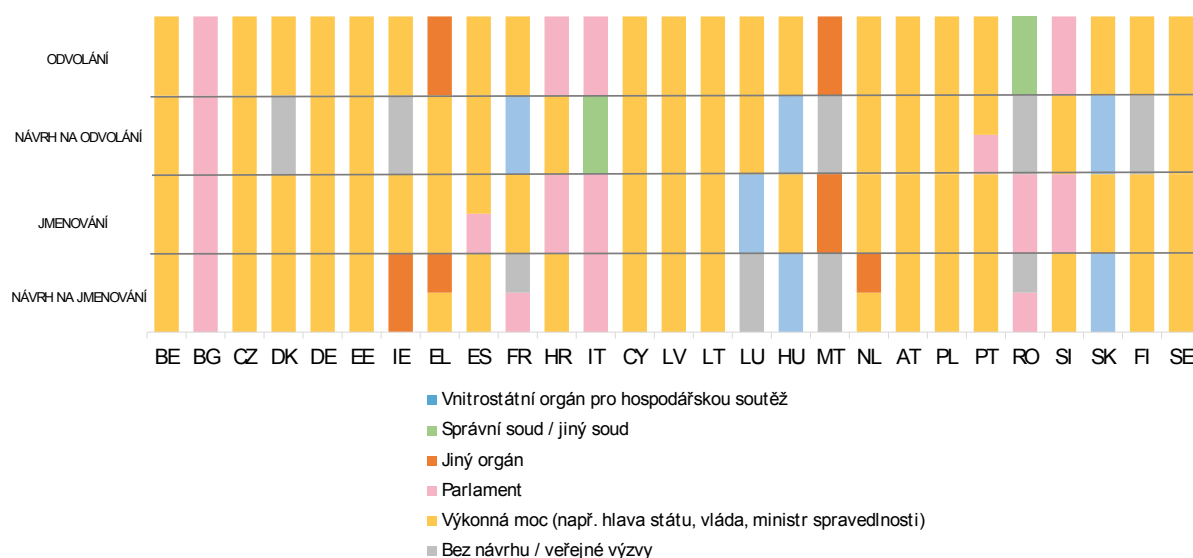

(*) Tabulka se týká postupů jmenování a odvolání těchto orgánů: **BG**: Po veřejném řízení každá politická strana zastoupená v parlamentu navrhne své kandidáty na členy a předsedu Komise pro ochranu hospodářské soutěže a parlament pak začne s jejich volbou určitou kvalifikovanou většinou. Podle zákona o ochraně hospodářské soutěže ukončuje pravomoci předsedy, místopředsedy a členů před uplynutím jejich funkčního období parlament, a to na základě zvláštních důvodů stanovených zákonem. **CZ**: Graf odráží situaci místopředsedy, v jehož působnosti je dozor při zadávání veřejných zakázek. Přezkumný orgán v oblasti zadávání veřejných zakázek se skládá ze dvou instancí. Prvoinstanční rozhodnutí podepisuje místopředseda, v jehož působnosti je dozor při zadávání veřejných zakázek, a může je přezkoumat druhá instance, kterou představuje předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Místopředsedu, v jehož působnosti je dozor při zadávání veřejných zakázek, jmenuje a odvolává předseda ÚOHS. Předseda je jmenován a odvoláván prezidentem republiky na návrh vlády. **DK**: Tabulka odráží situaci členů předsednictva (10 soudců) včetně vedoucího orgánu pro přezkum a 20 odborníků. Všechny členy jmenuje ministr průmyslu, obchodu a financí. Členy předsednictva navrhuje předseda soudu, pod který soudci spadají. Vždy se postupuje podle návrhu předsedy soudu. Odborníci jsou navrhováni zčásti ministerstvem a jinými státními orgány, zčásti některými sdruženími a organizacemi uvedenými v zákoně. Členy a vedoucího komise pro stížnosti může odvolat dánský ministr průmyslu, obchodu a financí. Návrh na odvolání člena nebo vedoucího komise pro stížnosti ministr nepotřebuje. **DE**: Graf odráží situaci členů při jmenování a odvolání členů orgánů vykonávajících dozor nad veřejnými zakázkami (Vergabekammern) na spolkové úrovni (specializovaný útvar Spolkového úřadu pro hospodářskou soutěž (Bundeskartellamt)) a na zemské úrovni. Orgánem odpovědným za jmenování vedoucího prvoinstančního orgánu pro přezkum je správní orgán, ke kterému tento orgán náleží (možná odchylná pravidla na úrovni států). Členové orgánu vykonávajícího dozor nad veřejnými zakázkami jsou ze zákona jmenováni na dobu pěti let. Rozhodují nezávisle a jsou vázáni pouze zákonem. Viz § 157 odst. 4 GWB (německý zákon o hospodářské soutěži). V německém právu týkajícím se veřejných zakázek neexistuje žádná zvláštní úprava odvolání. Pouze obecné předpisy o státní službě („Beamtenrecht“) mohou vést k možnosti propuštění ze státní služby vedoucím správního orgánu, do jehož působnosti orgán vykonávající dozor nad veřejnými zakázkami patří, a sice ve výjimečných případech, jako je závažné pochybení nebo dlouhodobá nemoc. Vedoucí správního orgánu však může organizačním rozhodnutím přemístit členy na jinou pozici. **EE**: Graf odráží situaci vedoucího a členů Výboru pro kontrolu veřejných zakázek. Ministerstvo financí navrhuje a vláda jmenuje/odvolává. **EL**: Graf odráží situaci členů komise Řeckého ústředního orgánu pro zadávání veřejných zakázek. Výběr kandidátů na místa členů provádí po otevřeném řízení Nejvyšší rada pro výběr zaměstnanců (ASEP, nezávislý správní orgán) v souladu s postupem podle zákona č. 4765/2021 (A`6). Členové jsou jmenováni rozhodnutím ministra spravedlnosti. Disciplinární řízení s členy orgánu zahajuje ministr spravedlnosti na základě doporučení předsedy tohoto orgánu. Je zřízena disciplinární rada, která se skládá z místopředsedy Státní rady, místopředsedy Nejvyššího soudu (Areios Pagos) a místopředsedy Účetního dvora. Vedoucího přezkumného orgánu první instance (předsedu) navrhuje ministr spravedlnosti a jmenuje ho rada ministrů na základě stanoviska zvláštního stálého výboru parlamentu pro instituce a transparentnost. V případě odvolání zahajuje

disciplinární řízení s členy úřadu ministr spravedlnosti na základě doporučení předsedy úřadu. Je zřízena disciplinární rada, která se skládá z místopředsedy Státní rady, místopředsedy Nejvyššího soudu a místopředsedy Účetního dvora. **ES:** Ministerstvo financí a ministerstvo spravedlnosti podává společný návrh vládě (radě ministrů), která pak jmenuje. Odvolání není možné, protože vedoucí úřadu TACRC je jmenován na dobu šesti let. Nicméně zákon stanoví seznam důvodů, pro které lze toto funkční období ukončit. **CY:** Tabulka odráží situaci vedoucího a členů orgánu pro přezkum veřejných nabídkových řízení. Navrhujícím orgánem, který podává návrhy na jmenování je ministerstvo financí a orgánem, který jmenuje, je rada ministrů. V případě odvolání je orgánem, který podává návrh a odvolává, rada ministrů. **LV:** Úřad pro dohled nad zadáváním veřejných zakázek (PMB) je státní instituce přímé správy podřízená ministerstvu financí. Rozhodnutí v rámci přezkumného řízení přijímá tříčlenná komise pro posuzování stížností, která je pro každý případ speciálně zřízena v rámci úřadu PMB. Komise jsou zřizovány na základě příkazu vedoucího úřadu PMB. Členy komise jsou státní úředníci / veřejní činitelé (včetně vedoucího úřadu PMB). Kandidáta na funkci navrhuje komise pro hodnocení kandidátů zřízená vedoucím úřadu PMB. Členy do funkce jmenuje vedoucí úřadu PMB. Členové jsou odvoláváni rozhodnutím vedoucího úřadu PMB. **HU:** Graf odráží situaci předsedy a místopředsedy Rozhodčí komise pro veřejné zakázky. Rada působící v rámci Úřadu pro veřejné zakázky jmenuje a/nebo odvolává předsedu a místopředsedu Rozhodčí komise pro veřejné zakázky. Úřad pro veřejné zakázky je ústředním rozpočtovým orgánem, který působí jako samostatný orgán státní správy podřízený parlamentu. Členové Rady jsou uvedeni v § 183 písm. b) zákona CXLI z roku 2015 o zadávání veřejných zakázek. **PL:** Předsedu přezkumného orgánu první instance, Národní odvolací komory, jmenuje na dobu tří let a odvolává ministr odpovědný za ekonomiku na žádost předsedy Úřadu pro veřejné zakázky. **RO:** Vedoucího přezkumného orgánu první instance, Národní rady pro řešení stížností, volí/odvolává plénium v rámci členů této Rady. **SI:** Graf odráží situaci členů a vedoucího Národní komise pro přezkum postupů při zadávání veřejných zakázek. Pro jmenování do funkce provádí komise Soudní rady pro posouzení vhodnosti kandidátů pohovory s kandidáty a vydává odůvodněné stanovisko o splnění zvláštních podmínek uvedených v § 61 písm. b) zákona o právní ochraně v rámci postupů při zadávání veřejných zakázek (Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja, ZPVPJN) a vhodnosti kandidátů. Parlamentní komise odpovědná za mandáty a volby vybírá hlasováním z kandidátů, kteří splňují všechny podmínky, a parlament poté jmenuje předsedu Národní komise pro přezkum postupů při zadávání veřejných zakázek. V případě odvolání zašle parlamentní komise odpovědná za mandáty a volby komisi návrh na odvolání a parlament poté předsedu odvolá. **SK:** Graf odráží situaci místopředsedy přezkumného orgánu první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek, Úřadu pro veřejné zakázky. Přezkum veřejných zakázek provádí sekce přezkumu Úřadu pro veřejné zakázky, v jejímž čele stojí místopředseda, kterého navrhuje vedoucí úřadu vlády a jmenuje vláda. Druhého místopředsedu Úřadu pro veřejné zakázky, místopředsedu pro strategickou agendu, odvolává vláda na návrh vedoucího úřadu vlády. **HR:** Graf odráží situaci členů komise i vedoucího přezkumného orgánu první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek, Státní komise pro dohled nad postupy při zadávání veřejných zakázek. Vláda podává návrh, parlament jmenuje a odvolává.

Na obrázku 62 jsou uvedeny orgány, které se podílejí na jmenování a odvolání členů vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž.

Obrázek .: Vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž: jmenování a odvolání (*)
(zdroj: Evropská komise se sítí vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž)

(*) **BE:** Ministr hospodářství podává návrh a jmenuje. Ministr jmenuje výběrovou komisi pro výběr členů. Ministr hospodářství navrhuje odvolání, hlava státu (král) odvolává. **CZ:** Graf odráží situaci předsedy úřadu. Předsedu úřadu navrhuje vláda, jmenuje prezident republiky. Vláda navrhuje odvolání, prezident republiky odvolává. Předsedu úřadu zastupují tři místopředsedové, které jmenuje a odvolává předseda úřadu z vlastního podnětu. **DK:** Ministerstvo průmyslu, obchodu a financí podává vládě návrh na jmenování. Návrh na odvolání se nepodává. Vláda odvolává. **DE:** Rozhodovacími subjekty úřadu Bundeskartellamt jsou jeho rozhodovací sekce. Rozhodnutí těchto sekcí přijímají jejich členové (předseda a dva přidružení členové). Jedná se o doživotně jmenované státní úředníky, kteří musí mít kvalifikaci pro výkon funkce soudce nebo vyššího státního úředníka. Členy rozhodovací sekce z řad referentů navrhuje úřad a jmenuje je spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky. Neexistuje žádné výslovné ustanovení o odvolání člena rozhodovací sekce z jeho funkce. Odvolání na příkaz spolkového ministerstva hospodářství a energetiky je možné pouze podle obecných předpisů o státní službě. Úřad může členy této sekce převést do jakéhokoli jiné sekce v rámci úřadu. **IE:** Služba pro jmenování do veřejných funkcí navrhuje předsedu a dva až čtyři členy komise a ministr pro podnikání, obchod a zaměstnanost je jmenuje. Ministr pro podnikání, obchod a zaměstnanost předsedu a tyto dva až čtyři členy komise rovněž odvolává. **EE:** Generálního ředitele estonského úřadu pro hospodářskou soutěž jmenuje a uvolňuje z funkce ministr spravedlnosti na návrh generálního tajemníka ministerstva spravedlnosti. **EL:** Rada Řecké komise pro hospodářskou soutěž, která je rozhodovacím orgánem příslušného úřadu, se skládá z deseti členů, včetně předsedy, místopředsedy, šesti zpravodajů a dvou řádných členů a jejich náhradníků. Předseda a místopředseda komise jsou vybíráni na návrh ministra pro rozvoj rozhodnutím rady ministrů vydaným po souhlasu parlamentního Výboru pro instituce a transparentnost. Výběr zpravodajů a dvou řádných členů a náhradníků komise provádí ministr pro rozvoj po souhlasu parlamentního Výboru pro instituce a transparentnost na základě seznamu kandidátů, který sestaví výběrová komise na základě otevřeného výběrového řízení, jehož součástí je předložení osobní dokumentace a pohovor. Řádní a náhradní členové komise pro hospodářskou soutěž a zpravodajové jsou jmenováni rozhodnutím ministra pro rozvoj a investice, které je zveřejněno ve Věstníku vlády. Pětičlenná výběrová komise se skládá z: a) předsedy nebo místopředsedy Státní rady nebo předsedy nebo místopředsedy Státního právního poradenství jako předsedy, b) předsedy nebo místopředsedy Nejvyšší rady pro výběr státních zaměstnanců (ASEP), c) bývalého předsedy nebo místopředsedy komise pro hospodářskou soutěž, určeného losem, d) člena TSS HEI se specializací na soutěžní právo, navrženého ministrem pro rozvoj, a e) člena TSS HEI se specializací na ekonomiku hospodářské soutěže, navrženého ministrem pro rozvoj. Disciplinární řízení proti předsedovi a členům komise před Disciplinární radou zahajuje rada ministrů na návrh ministra pro rozvoj a investice. Disciplinární rada se skládá ze dvou (2) státních poradců, jednoho (1) soudce Nejvyššího soudu a dvou (2) univerzitních profesorů, aktivních nebo emeritních, specializovaných na právo hospodářské soutěže, obchodní, trestní nebo veřejné právo nebo ekonomii, a jejich funkční období je pětileté. **ES:** Ministerstvo hospodářství a konkurenceschopnosti navrhuje 10 členů Rady CNMC, včetně jejího předsedy a místopředsedy, a jmenuje je vláda. Parlament může jmenování navržených kandidátů vetovat absolutní většinou (50 % +1). Vláda navrhuje odvolání členů rady a odvolává je. **FR:** Prezident republiky jmenuje všechny čtyři místopředsedy Rady (stále členy), jakož i 12 nestálých členů a dva odborné členy, kteří zasedají, když orgán pro hospodářskou soutěž rozhoduje o záležitostech týkajících se regulovaných právnických profesí. Odvolání navrhuje Rada orgánu pro hospodářskou soutěž, členy

Rady odvolává prezident republiky. **HR:** Členy orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje vláda, jmenuje parlament. Odvolání členů orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje vláda, parlament odvolává. **IT:** Předsedu a členy rady úřadu jmenují předšedové Poslanecké sněmovny a Senátu. Konečné rozhodnutí o odvolání z funkce přijímají předšedové parlamentu, jakmile je rozhodnutí soudce o uložení vedlejšího trestu zákazu výkonu veřejné funkce pravomocné. **CY:** Ministr energetiky, obchodu a průmyslu navrhuje, vláda (rada ministrů) jmenuje. Vláda (rada ministrů) navrhuje odvolání a odvolává. **LV:** Ministerstvo hospodářství navrhuje předsedu Rady pro hospodářskou soutěž a čtyři členy rady, které jmenuje kabinet ministrů. Ministerstvo hospodářství navrhuje jejich odvolání, výbor zřízený kabinetem ministrů je odvolává. **LT:** Předseda vlády navrhuje členy rozhodovacího orgánu litevské Rady pro hospodářskou soutěž, které jmenuje prezident. Odvolání členů rozhodovacího orgánu litevské Rady pro hospodářskou soutěž navrhuje předseda vlády, odvolává je předseda. **LU:** Koná se veřejná výzva k podávání přihlášek, předseda Úřadu pro hospodářskou soutěž jmenuje. Vláda navrhuje odvolání, hlava státu (velkovévoda) odvolává. **HU:** Předseda maďarského orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje a prezident Maďarska jmenuje členy Rady pro hospodářskou soutěž, která v rámci maďarského orgánu pro hospodářskou soutěž funguje jako oddělené rozhodovací fórum. Předseda maďarského orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje odvolání členů Rady pro hospodářskou soutěž a prezident Maďarska je odvolává. **MT:** Je vyhlášena veřejná výzva k podávání přihlášek. Rada guvernérů maltského Úřadu pro hospodářskou soutěž a ochranu spotřebitele jmenuje generálního ředitele Úřadu pro hospodářskou soutěž (vnitrostátní správní orgán pro hospodářskou soutěž) po konzultaci s ministrem odpovědným za záležitosti ve věcech hospodářské soutěže. Rada guvernérů maltského Úřadu pro hospodářskou soutěž a ochranu spotřebitele odvolává generálního ředitele. **NL:** Výběrová komise, která se skládá z člena rady orgánu pro hospodářskou soutěž, ředitele politického ředitelství odpovědného za orgán pro hospodářskou soutěž na ministerstvu, ředitele orgánu pro hospodářskou soutěž, „externisty“ (na vyžádání), a poradce nizozemské vyšší státní služby (ABD), navrhuje předsedu a další dva členy rady orgánu pro hospodářskou soutěž ministři hospodářství, který je pak navrhuje dále. Jmenuje je rada ministrů. Ministerstvo hospodářství podává návrh na odvolání členů a odvolává je. **AT:** Generálního ředitele Spolkového úřadu pro hospodářskou soutěž navrhuje vláda, jmenuje ho prezident. Vláda podává návrh na odvolání generálního ředitele Spolkového úřadu pro hospodářskou soutěž, prezident ho odvolává. **PL:** Členy orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje a jmenuje předseda vlády. Předseda vlády podává návrh na odvolání členů orgánu pro hospodářskou soutěž a odvolává je. **PT:** Členy rozhodovacího útvaru orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje ministerstvo hospodářství, parlament vydává odůvodněné stanovisko a vláda je jmenuje. Parlament nebo rada ministrů podává návrh na odvolání, rada ministrů odvolává. **RO:** Je vyhlášena výzva k podávání přihlášek na 9 členů pléna Rady pro hospodářskou soutěž. Kandidáty navrhuji stále kanceláře Poslanecké sněmovny a Senátu a právní a hospodářský výbor komor, členy volí a jmenuje Poslanecká sněmovna a Senát. K odvolávání členů dochází de iure, když Nejvyšší soud rozhodne o porušení právních předpisů. **SI:** Členy vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje vláda a ministerstvo hospodářství, volí je parlament. Vláda podává návrh na odvolání, parlament je odvolává. **SK:** Rozhodování antimonopolního úřadu se skládá ze dvou instancí, úřadu a Rady antimonopolního úřadu. V první instanci přijímá rozhodnutí příslušný odbor úřadu. Ve druhé instanci rozhoduje o odvoláních Rada antimonopolního úřadu SR (dále také jen „rada“), která přezkoumává rozhodnutí úřadu. Graf odráží situaci v Radě antimonopolního úřadu. Předseda úřadu navrhuje členy Rady antimonopolního úřadu, kterou tvoří sám předseda úřadu a šest členů rady. Jmenuje je vláda. Předseda úřadu podává návrh na odvolání, vláda odvolává. Předsedu rady jmenuje a odvolává prezident republiky. **FI:** Ministerstvo hospodářství a zaměstnanosti navrhuje generálního ředitele a vedoucího odboru hospodářské soutěže Úřadu pro hospodářskou soutěž a ochranu spotřebitele, jmenuje je vláda. Vláda ředitele odvolává. **SE:** Generálního ředitele orgánu pro hospodářskou soutěž navrhuje a jmenuje vláda. Vláda podává návrh na odvolání generálního ředitele, vládní disciplinární komise pro vyšší úředníky ho odvolává.

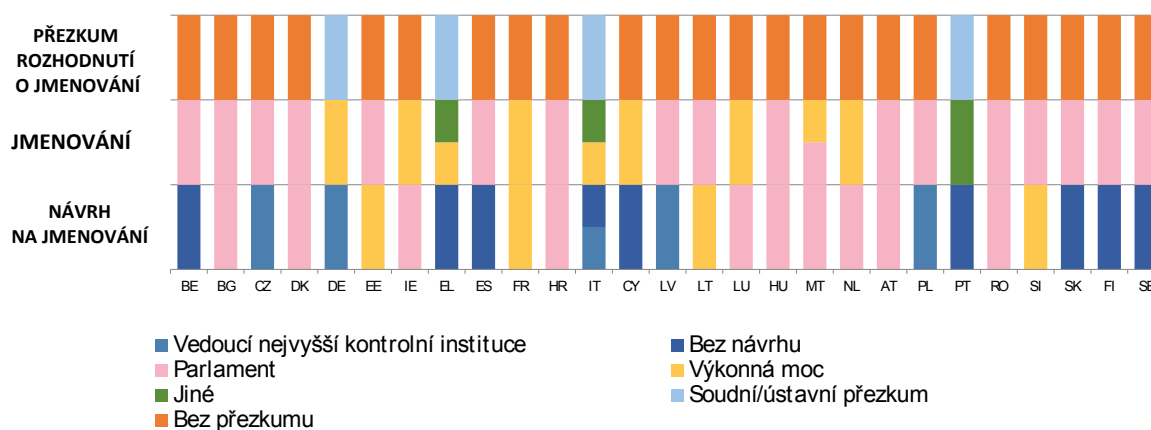
Nejvyšší kontrolní instituce jsou orgány veřejného dohledu, které kontrolují využívání veřejných prostředků. Jejich hlavním úkolem je zkoumat, zda jsou veřejné prostředky vynakládány hospodárně, efektivně a účelně v souladu s platnými pravidly a předpisy. Účinný audit pomáhá budovat integritu veřejných financí a bojovat proti korupci. Vede k odhalování nezákonného využívání finančních prostředků a korupce a pomáhá postavit pachatele před soud. Nejvyšší kontrolní instituce jsou rovněž součástí vnitrostátních systémů brzd a protivah při ochraně právního státu. Spolupráce mezi nejvyššími kontrolními institucemi EU a Evropským účetním dvorem (EUD) probíhá především v rámci kontaktního výboru¹³⁸).

¹³⁸ Strukturu kontaktního výboru tvoří samotný kontaktní výbor složený z vedoucích představitelů nejvyšších kontrolních institucí EU a EUD, styční úředníci, kteří zajišťují aktivní síť odborných kontaktů po celé Evropě, a dále pracovní skupiny, sítě a pracovní skupiny pro konkrétní témata auditu.

Struktura nejvyšších kontrolních institucí se napříč EU liší a neexistuje jednotný model pro všechny členské státy. Nejvyšší kontrolní instituce lze rozdělit do dvou typů: orgány se soudní pravomocí ⁽¹³⁹⁾ a orgány bez soudní pravomoci. V čele nejvyšších kontrolních institucí stojí buď jedna osoba ⁽¹⁴⁰⁾, nebo je řídí kolektivní orgán ⁽¹⁴¹⁾. Nejvyšší kontrolní instituce musí být provozně a finančně nezávislé. Mezinárodní standardy nezávislosti nejvyšších kontrolních institucí uvádějí, že vedoucí nejvyšší kontrolní instituce a členové kolektivních orgánů musí být jmenováni, opětovně jmenováni nebo odvoláni postupem, který zajišťuje nezávislost na výkonné moci ⁽¹⁴²⁾.

Obrázky 63 a 64 představují orgány, které se podílejí na jmenování a odvolání vedoucího nejvyšší kontrolní instituce nebo jejich členů, v závislosti na tom, zda je nejvyšší kontrolní instituce jednočlenná nebo kolektivní.

Obrázek .: Nejvyšší kontrolní instituce: jmenování (*) (zdroj: Evropská komise s Kontaktním výborem pro nejvyšší kontrolní instituce)

(*) **BE:** Kolektivní orgán – členové Účetního dvora jsou soudci. Do Účetního dvora je volí Sněmovna reprezentantů. **BG:** Kolektivní orgán – místopředsedy a členy Kontrolního úřadu volí parlament na návrh předsedy Kontrolního úřadu. Předsedu volí parlament. **CZ:** Kolektivní orgán – Poslanecká sněmovna volí 15 členů na základě návrhu předsedy Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ). Předsedu a místopředsedu jmenuje prezident republiky na návrh Poslanecké sněmovny. **DK:** Generálního auditora jmenuje předseda dánského parlamentu na základě doporučení parlamentního výboru pro veřejné účty a po schválení parlamentním výborem pro stálé záležitosti. **DE:** Členy nejvyšší kontrolní instituce jmenuje prezident Spolkové republiky Německo na návrh předsedy nejvyšší kontrolní instituce. Předseda je volen oběma komorami parlamentu na návrh spolkové vlády a jmenován prezidentem Spolkové republiky Německo. **EE:** Návrh: prezident republiky (EE nepovažuje prezidenta republiky za součást výkonné moci), rozhodnutí: parlament. **IE:** Generálního kontrolora a auditora jmenuje irský prezident na návrh parlamentu. **EL:** Kolektivní orgán – Účetní dvůr je Nejvyšším finančním soudem. Jeho členy jsou soudci jmenováni prezidentským dekretem na základě rozhodnutí Nejvyšší soudní rady. Jeho předseda a místopředsedové jsou jmenováni prezidentským dekretem na návrh rady ministrů, a to na základě nezávazných stanovisek parlamentu a pléna Soudního dvora. Rozhodnutí o jmenování předsedy/místopředsedů se nepřezkoumávají. **ES:** Kolektivní orgán – poradci jsou soudci, které jmenuje španělský parlament (šest z nich Kongres a šest Senát). Předsedu Účetního dvora jmenuje španělský král z řad poradců Účetního dvora na návrh pléna Účetního dvora. **FR:** Kolektivní orgán – První předseda a předsedové komor jsou soudci jmenováni dekretem prezidenta republiky vydaným radou ministrů. **HR:** Generálního auditora jmenuje parlament na základě návrhu výboru odpovědného za výběr a jmenování spolu se stanoviskem výboru odpovědného za finance a státní rozpočet. **IT:** Kolektivní orgán. Účetní dvůr má ústřední a regionální kanceláře. Jeho členy jsou soudci, kteří jsou přijímáni na základě otevřeného výběrového řízení. Vláda má pravomoc jmenovat určitý počet soudců Účetního dvora po konzultaci s předsednictvem Účetního dvora. Předseda Účetního dvora je jmenován dekretem prezidenta

¹³⁹ BE, FR, EL, IT, PT, ES.

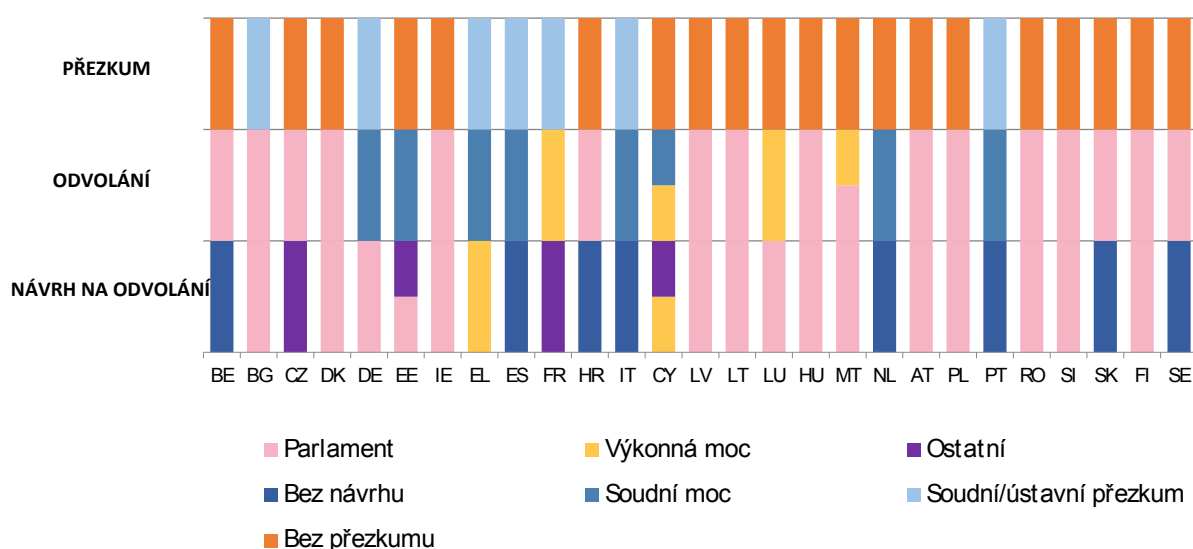
¹⁴⁰ AT, HR, CY, DK, EE, FI, HU, IRE, LT, MT, SK, SE.

¹⁴¹ BE, BG, CZ, FR, DE, EL, LV, LU, NL, PL, PT, RO, SI, ES.

¹⁴² INTOSAI (2019), Mexická deklarace o nezávislosti nejvyšších kontrolních institucí, zásada 2.

republiky na návrh rady ministrů (která musí konzultovat Radu předsednictva Účetního dvora). **CY**: Generálního auditora a jeho zástupce jmenuje prezident republiky. Na jmenování se nepodílí žádný jiný orgán. **LV**: Kolektivní orgán. Členy nejvyšší kontrolní instituce jmenuje parlament na doporučení generálního auditora. Generálního auditora jmenuje parlament. **LT**: Návrh: prezident republiky; Jmenování: parlament. **LU**: Kolektivní orgán, předsedu a členy nejvyšší kontrolní instituce jmenuje velkovévoda na návrh parlamentu, který připraví seznam kandidátů. **HU**: Předseda Státního kontrolního úřadu je volen dvoutřetinovou většinou poslanců Národního shromáždění na návrh stálého parlamentního výboru, který se zabývá otázkami týkajícími se kontrolního úřadu. **MT**: Generální auditor je úředníkem Sněmovny reprezentantů a je jmenován rozhodnutím prezidenta republiky, kterým se provádí usnesení Sněmovny reprezentantů (přijímané dvoutřetinovou většinou). Prezident nemá v tomto ohledu žádný prostor pro uvážení. **NL**: Kolektivní orgán. Členové Účetního dvora jsou jmenováni královským dekretem ze seznamu tří osob, který sestavuje dolní komora parlamentu. Jeho předsedu jmenuje z řad členů hlava státu na doporučení vlády. **AT**: Předseda rakouského Účetního dvora je volen dvoutřetinovou většinou v parlamentu na návrh jeho hlavního výboru. **PL**: Kolektivní orgán. Členy jmenuje předseda Sejmu (dolní komory parlamentu) na návrh předsedy nejvyšší kontrolní instituce. Předsedu jmenuje Sejm se souhlasem Senátu na návrh předsedy Sejmu nebo skupiny nejméně 35 jeho členů. **PT**: Kolektivní orgán. Členy Účetního dvora jsou soudci, kteří jsou přijímáni na základě veřejného výběrového řízení. Předsedu jmenuje prezident republiky na návrh vlády. **RO**: Kolektivní orgán. Členy a předsedu Účetního dvora navrhuje a jmenuje zákonodárny sbor. **SI**: Kolektivní orgán. Jeho členy jsou předseda a dva místopředsedové, které jmenuje parlament (absolutní většinou hlasů) na návrh prezidenta republiky. **SK**: Vedoucího nejvyšší kontrolní instituce volí parlament. **FI**: Generální auditor je volen parlamentem. **SE**: Generálního auditora a jeho zástupce volí a jmenuje parlament.

Obrázek .: Nejvyšší kontrolní instituce: odvolání (*) (zdroj: Evropská komise s Kontaktním výborem pro nejvyšší kontrolní instituce)

(*) **CZ**: Členy NKÚ může odvolat Poslanecká sněmovna na základě rozhodnutí Kárné komory NKÚ, která odvolání navrhne. Předsedu a místopředsedu NKÚ může odvolat prezident republiky na návrh Poslanecké sněmovny. **DK**: Generální auditor je odvolán z funkce rozhodnutím předsedy parlamentu na základě stížnosti podané Výboru pro veřejné účty a po konzultaci s místopředsedy parlamentu. **DE**: Neexistuje žádný zvláštní postup pro odvolávání; z důvodu nemožnosti opětovného zvolení je vedoucí nejvyšší kontrolní instituce na konci svého dvanáctiletého funkčního období zproštěn funkce. Členové nejvyšší kontrolní instituce však mohou být podrobeni disciplinárnímu řízení, které může v určitých případech vést až k odvolání. Tato řízení probíhají před specializovaným senátem Spolkového nejvyššího soudu (Dienstgericht des Bundes). Návrh na takový postup podává předseda jedné z komor parlamentu. **EE**: Generální auditor může být odvolán rozhodnutím Nejvyššího soudu na základě návrhu kancléře pro spravedlnost se souhlasem většiny v parlamentu. **IE**: Generální auditor může být odvolán z funkce rozhodnutím prezidenta pouze na základě usnesení obou komor parlamentu, které navrhuje jeho odvolání. **EL**: Členové jsou soudci. Návrh na odvolání/zahájení disciplinárního řízení: ministr spravedlnosti; rozhodnutí o odvolání: Nejvyšší disciplinární rada. **ES**: Členové Účetního dvora mohou být odvoláni pouze v případě závažného porušení svých povinností na základě soudního řízení. **FR**: O odvolání rozhoduje orgán, který jmenuje, a to na základě doporučení Vysoké rady Účetního dvora ve složení pro disciplinární řízení. **HR**: O odvolání rozhoduje chorvatský parlament.

*IT: Soudci Účetního dvora mohou být odvoláni pouze na základě disciplinárního nebo trestního řízení před Soudní radou Účetního dvora. Předseda Účetního dvora nemůže být odvolán z funkce; té je zproštěn z důvodu dobrovolného odstoupení nebo odchodu do důchodu z důvodu dosažení věkové hranice. **CY:** Generálního auditora lze odvolat pouze za závažné pochybení na základě rozsudku Nejvyššího ústavního soudu. Návrh na odvolání může podat prezident republiky a Nejvyšší státní zástupce. Prezident formálně vydává rozhodnutí o odvolání generálního auditora, ale je vázán rozsudkem Nejvyššího ústavního soudu. **LV:** Generálního auditora a členy Rady Státního kontrolního úřadu může parlament odvolat z funkce pouze na základě soudního rozhodnutí v trestní věci. **LT:** Pravomoc uvolnit z funkce a odvolat generálního auditora má parlament. Důvody pro uvolnění z funkce a odvolání jsou taxativně uvedeny v právních předpisech. **LU:** Odvolání vydané ve formě velkovévodského dekretu na návrh parlamentu s předchozím stanoviskem nejvyšší kontrolní instituce. **HU:** Předseda Státního kontrolního úřadu může být odvolán z funkce rozhodnutím Parlamentu. Řízení zahajuje příslušný parlamentní výbor. **MT:** Odvolání z důvodu prokázané neschopnosti vykonávat funkci nebo prokázaného nevhodného chování. Návrh: Sněmovna reprezentantů (dvoutřetinová většina). Rozhodnutí: Prezident republiky formálně vydává rozhodnutí, ale je vázán stanoviskem parlamentu. **NL:** Nejvyšší soud může členy nejvyšší kontrolní instituce odvolat nebo pozastavit jejich činnost. **AT:** Rozhodnutí o odvolání vyžaduje dvoutřetinovou většinu v Národní radě. **PL:** Návrh na odvolání může podat maršálek Sejmu nebo skupina nejméně 35 poslanců Sejmu (dolní komory parlamentu); o odvolání rozhoduje Sejm a Senát, který musí s rozhodnutím Sejmu o odvolání souhlasit. **PT:** Členové nejvyšší kontrolní instituce nejsou odvolatelní, s výjimkou disciplinárního řízení, které se vede v rámci nejvyšší kontrolní instituce. Za výkon disciplinární pravomoci s možností odvolání k obecnému plénu odpovídá stálý výbor, jemuž předsedá předseda a který se skládá z místopředsedy a soudce z každé komory zvolených svými kolegy. Vedoucího nejvyšší kontrolní instituce může odvolat hlava státu na návrh vlády. V praxi tato možnost nebyla nikdy využita. **RO:** Členy nejvyšší kontrolní instituce může odvolat pouze parlament na návrh stálých výborů pro rozpočet, finance a banky obou komor parlamentu. **SI:** Odvolání předsedy nebo místopředsedy nejvyšší kontrolní instituce může navrhnout nejméně 15 poslanců parlamentu. Konečné rozhodnutí přijímá parlament. **SK:** Parlament může odvolat předsedu/místopředsedy za podmínek stanovených právními předpisy. **FI:** O odvolání rozhoduje parlament na návrh komise pro kancelář parlamentu (předseda, dva místopředsedové a čtyři další členové parlamentu). **SE:** Parlament může odvolat generálního auditora z funkce pouze v případě, že přestal splňovat požadavky pro výkon funkce, které se na něj vztahují, nebo pokud se dopustil hrubé nedbalosti (tři čtvrtiny voličů a více než polovina členů Riksdagu).*

3.2 Souhrn ukazatelů důležitých pro jednotný trh

Kromě soudů, státních zastupitelství a dalších justičních orgánů jsou ve srovnávacím přehledu o soudnictví 2025 poprvé uvedeny charakteristiky několika dalších orgánů veřejné moci, které jsou pověřené uplatňováním práva EU ve specifických oblastech, jako je boj proti korupci, zadávání veřejných zakázek a hospodářská soutěž.

Obrázky 59 a 60 ukazují, jak společnosti vnímají nezávislost přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž.

Srovnávací přehled o soudnictví 2025 dále uvádí charakteristiky nezávislých orgánů, které jsou důležité pro fungování jednotného trhu. Na obrázku 61 je znázorněn způsob jmenování a odvolávání členů a/nebo vedoucích přezkumných orgánů první instance v oblasti zadávání veřejných zakázek, na obrázku 62 je totéž znázorněno u vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a obrázky 63 a 64 znázorňují orgány zapojené do jmenování a odvolávání vedoucích nejvyšších kontrolních institucí nebo jejich členů, podle toho, zda se jedná o orgán s jedním vedoucím nebo o kolektivní orgán.

4. ZÁVĚRY

Srovnávací přehled EU o soudnictví 2025 dále rozvíjí detailní poznatky o účinnosti systémů soudnictví v členských státech. Ukazatele představují neustálé úsilí o zlepšení účinnosti, kvality a nezávislosti systémů soudnictví. Kromě toho ukazují některé strukturální aspekty dalších orgánů veřejné moci pověřených uplatňováním práva EU. Úkolem však nadále zůstává zajistit plnou důvěru veřejnosti v právní systémy všech členských států. Informace ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví přispívají k monitorování prováděnému v rámci evropského cyklu týkajícího se právního státu. a jsou součástí výroční zprávy Komise o právním státu.